

UNIVERZA V NOVI GORICI
FAKULTETA ZA ZNANOSTI O OKOLJU

**PROBLEMATIKA LOČEVANJA ODPADKOV IZ
GOSPODINJSTEV V OBČINI ŠEMPETER-VRTOJBA**

DIPLOMSKO DELO

Anja KROŠELJ

Mentor: doc. dr. Gregor TORCAR

Nova Gorica, 2011

IZJAVA

Izjavljam, da je diplomsko delo rezultat lastnega raziskovalnega dela. Rezultati, ki so nastali v okviru skupnega raziskovanja z drugimi raziskovalci, ali so jih prispevali drugi raziskovalci (strokovnjaki), so eksplicitno prikazani oziroma navedeni (citirani) v diplomskem delu.

Anja Krošelj

ZAHVALA

Najprej bi se rada zahvalila mentorju, doc. dr. Gregorju Torkarju, ki me je uspešno vodil, spodbujal in motiviral pri izdelavi diplomskega dela.

Prav tako se zahvaljujem vsem zaposlenim na Občini Šempeter-Vrtojba, predvsem županu, mag. Milanu Turku; Igorju Uršiču in Tadeju Moriju; ter vsem zaposlenim podjetja Komunala Nova Gorica, d. d., predvsem Dariu Rolihu in Urošu Rosi za vse posredovane informacije in podatke.

Zahvala gre tudi vsem občanom in občankam občine Šempeter-Vrtojba, ki so si vzeli čas in rešili anketne vprašalnike, ter tako veliko prispevali k izdelavi diplomskega dela.

Nazadnje pa naj se posebej zahvalim mojim domačim in Mihi Markiču, ki so me podpirali in verjeli vame tako med študijem, kot tudi v času nastajanja diplomskega dela.

POVZETEK

Z naraščanjem števila ljudi na Zemlji, narašča tudi količina odpadkov in, ker prostora za njihovo odlaganje zmanjkuje, je potrebno začeti uporabljati druge možnosti ravnanja. Ena ključnih je gotovo recikliranje, kjer se sekundarne surovine vrnejo v proizvodnjo, zato je potrebno odpadke ločeno zbirati že na samem izvoru, to je v gospodinjstvih. Namen in cilj diplomskega dela je bil ugotoviti problematiko ločevanja odpadkov gospodinjstev občine Šempeter-Vrtojba, upoštevajoč različne dejavnike, ki vplivajo na ravnanje z odpadki, predvsem na njihovo ločevanje. Ključni element diplomskega dela so bili anketni vprašalniki, ki so bili razdeljeni v vsa gospodinjstva omenjene občine. Vprašalniki so bili izdelani na podlagi pregleda že objavljenih raziskav, izvedbe intervjujev ter ogleda ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba, namenjenih gospodinjstvom. Z analizo anket sem nato ugotovila, da so povratne informacije ter dostopnost in opremljenost ekoloških otokov ključni dejavniki, ki vplivajo na ločevanje odpadkov; medtem ko finančni motivi, socialni pritiski in notranja motivacija igrajo manj pomembne vloge na tem področju. V zaključku pa sem, poleg predstavitve ključnih ugotovitev, komunalnemu podjetju in Občini Šempeter-Vrtojba podala nekatere napotke, kako izboljšati področje ločevanja odpadkov v omenjeni občini.

KLJUČNE BESEDE: odpadki, recikliranje, ločene frakcije, oznaka embalaže.

ABSTRACT

With a growing number of people on Earth, the amount of waste is also increasing and because the free space for its disposal is running out, it is necessary to start using the alternatives. One of the most important among them is certainly recycling, where the secondary materials go back into production, so the waste has to be collected separately at the very origin, which is in our homes. The purpose and objective of this thesis was to identify the main problems in the system of municipal household waste separation in the Šempeter-Vrtojba municipality, taking into account various factors that affect waste management, in particular waste separation. The key element of the thesis were the questionnaires, which were distributed to all households in this community. Questionnaires were composed on the basis of a review of published research, interview making, and visits of bring sites in the Šempeter-Vrtojba municipality, designed for households. By analysing the questionnaires I found out that the feedback, as well as the availability and equipment of bring sites are the key factors affecting the separation of waste, while financial motives, social pressures and internal motivation play a less significant role in this area. In conclusion, I, in addition to the presentation of key findings, give some recommendations to the utility company and the Šempeter-Vrtojba municipality, on how to improve waste separation in the municipality.

KEYWORDS: waste, recycling, separate fractions, the packaging recycling label.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Opredelitev problema	1
1.2	Namen in cilji diplomskega dela.....	2
2	TEORETIČNE OSNOVE	3
2.1	Osnovni pojmi.....	3
2.1.1	Odpadek.....	3
2.1.2	Ekološki otok	4
2.1.3	Zbirni center.....	4
2.1.4	Recikliranje.....	4
2.1.5	Deponija	4
2.2	Ločevanje odpadkov	4
2.2.1	Pomen ločevanja odpadkov.....	6
2.2.2	Zabojniki za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	10
2.3	Dejavniki, ki vplivajo na ločevanje odpadkov.....	14
2.3.1	Demografski in socio-ekonomski dejavniki.....	14
2.3.2	Notranja motivacija	15
2.3.3	Družbeni pritiski	16
2.3.4	Ozaveščenost.....	16
2.3.5	Učinki povratnih informacij	19
2.3.6	Nagrade in kazni.....	19
2.3.7	Dostopnost in opremljenost ekoloških otokov	20
2.4	Podjetje Komunala Nova Gorica, d. d.,	20
2.4.1	Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica.....	21
2.5	Občina Šempeter-Vrtojba	22
2.5.1	Ekološki otoki v občini Šempeter-Vrtojba	22
2.5.2	Zbirni center v občini Šempeter-Vrtojba	24
2.5.3	Količine odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba	24
3	PRAKTIČNI DEL	28
3.1	Metodologija	28
3.1.1	Intervju.....	28
3.1.2	Ogled ekoloških otokov.....	29
3.1.3	Anketiranje gospodinjstev v občini Šempeter-Vrtojba	30
4	REZULTATI IN RAZPRAVA	32
4.1	Povzetek intervjujev	32
4.1.1	Intervju s predstavniki podjetja Komunala Nova Gorica, d. d.,	32
4.1.2	Intervju s predstavniki občine Šempeter-Vrtojba	34
4.2	Povzetek ogleda ekoloških otokov	35
4.3	Rezultati anketnih vprašalnikov, glede na različne dejavnike	37
4.3.1	Osnovne značilnosti anketiranih	37
4.3.2	Ravnanje z odpadki	38
4.3.3	Demografski in socio-ekonomski dejavniki.....	43
4.3.4	Notranja motivacija	44
4.3.5	Družbeni pritiski	44
4.3.6	Ozaveščenost.....	45
4.3.7	Učinki povratnih informacij	47
4.3.8	Nagrade in kazni.....	47
4.3.9	Dostopnost in opremljenost ekoloških otokov	47
4.3.10	Ločevanje odpadkov v gospodinjstvih - SWOT analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	50
5	ZAKLJUČKI	51

6	VIRI	53
	PRILOGE	61

SEZNAM PREGLEDNIC

Tabela 1: Primer odpadka iz klasifikacijskega seznama odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)	3
Tabela 2: Izvor in vrste komunalnih odpadkov (Zupančič G. D., 2009)	3
Tabela 3: Oznake na embalaži, povezane z ločevanjem odpadkov (Tišler B., 2006; Komunalno podjetje Logatec, 2010; Snaga, d. o. o., 2011)	5
Tabela 4: Prihranek energije in zmanjšanje emisije toplogrednih plinov (Gantar A., 2010)	6
Tabela 5: Količine odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba [kg/leto] (Komunala Nova Gorica, 2011)	25
Tabela 6: Uspešnost ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba [%] (Komunala Nova Gorica, 2011)	26
Tabela 7: Osnovne značilnosti anketiranih	38
Tabela 8: SWOT analiza	50
Tabela 9: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podmark	123
Tabela 10: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča a	123
Tabela 11: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča b	124
Tabela 12: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča c	124
Tabela 13: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Franca Baliča	125
Tabela 14: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice V mlinu	125
Tabela 15: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad a	126
Tabela 16: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad b	126
Tabela 17: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Žnidarčičeve ulice	127
Tabela 18: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle a	127
Tabela 19: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle b	128
Tabela 20: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad c	128
Tabela 21: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Stjenkove ulice	129
Tabela 22: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Vrtojbenska cesta a	129
Tabela 23: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Vrtojbenska cesta b	130
Tabela 24: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Andreja Gabrščka	130
Tabela 25: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Cvetlične ulice	131
Tabela 26: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Feiglove ulice	131
Tabela 27: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na pristavi	132
Tabela 28: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle c	132
Tabela 29: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta goriške fronte a	133
Tabela 30: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta goriške fronte b	133

Tabela 31: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami a	134
Tabela 32: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami b	134
Tabela 33: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami c	135
Tabela 34: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami d	136
Tabela 35: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Opekarniška cesta	136
Tabela 36: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Poljska pot	137
Tabela 37: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice 9. septembra a	138
Tabela 38: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Krožna cesta	138
Tabela 39: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Gramozna pot	139
Tabela 40: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Zapučke	139
Tabela 41: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na lokvi a ..	140
Tabela 42: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na lokvi b ..	140
Tabela 43: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice Griči	141
Tabela 44: Prisotnost zabožnikov na ekološkem otoku na območju ulice 9. Septembra b	141

SEZNAM SLIK

Slika 1: Piramida načinov ravnanja z odpadki (Salihožlu G., 2010).....	5
Slika 2: Recikliranje plastične embalaže (Reciklaža plastike, 2011).....	7
Slika 3: Življenjski cikel aluminijaste pločevinke za pijačo (Reciklaža pločevinke, 2011).....	8
Slika 4: Recikliranje steklene embalaže (Reciklaža stekla, 2011).....	9
Slika 5: Postopek recikliranja papirja (Reciklaža papirja, 2011).....	10
Slika 6: Izris ekološkega otoka (Roldo B. in sod., 2009).....	10
Slika 7: Zabojniki za ločevanje odpadkov na ekoloških otokih.....	12
Slika 8: Kontejnerji v zbirnem centru.....	13
Slika 9: Zabojnika za tekstil in oblačila v zbirnem centru.....	13
Slika 10: Zabojnika za baterije in akumulatorje ter barve v zbirnem centru.....	14
Slika 11: Posodi za jedilna olja in maščobe ter detergente v zbirnem centru.....	14
Slika 12: Logotip podjetja in maskota (Komunala Nova Gorica, 2010a).....	21
Slika 13: Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica (Roldo B. in sod., 2009).....	21
Slika 14: Zabojniki za odpadke v Šempetru in zaselkih (Komunala Nova Gorica, 2011)	23
Slika 15: Zabojniki za odpadke v Vrtojbi in zaselkih ter delu Šempetra, z rdeče označenim zbirnim centrom (Komunala Nova Gorica, 2011).....	23
Slika 16: Zbirni center Lavžnik v občini Šempeter-Vrtojba.....	24
Slika 17: Zabojnik za odpadna zdravila.....	24
Slika 18: Kontejner za azbestne odpadke.....	24
Slika 19: Količine ločenih frakcij odpadkov skozi leta (Komunala Nova Gorica, 2011).....	25
Slika 20: Količina mešanih odpadkov in celotna količina odpadkov, skozi leta (Komunala Nova Gorica, 2011).....	26
Slika 21: Udeleženosť v ločevanje odpadkov skozi zadnja štiri leta (Komunala Nova Gorica, 2011).....	27
Slika 22: Popisani ekološki otoki v občini Šempeter-Vrtojba.....	36
Slika 23: Količina odpadkov celotnega gospodinjstva [l/teden] urejena v razrede.....	39
Slika 24: Pogostost ločevanja različnih frakcij odpadkov.....	39
Slika 25: Najpogostejši odpadek v gospodinjstvih.....	41
Slika 26: Načini ravnanja z zelenim odrezom.....	42
Slika 27: Načini ravnanja s kosovnimi odpadki.....	43
Slika 28: Delež anketiranih glede na vir informacij o ločevanju odpadkov.....	45
Slika 29: Prisotnost različnih zabojnikov na anketirancu najbližjem ekološkem otoku.....	48
Slika 30: Slabosti ekoloških otokov v občini.....	49
Slika 31: Šempeter z označenimi, popisanimi, ekološkimi otoki (legenda na vrhu).....	117
Slika 32: Vrtojba z označenimi, popisanimi, ekološkimi otoki.....	119
Slika 33: Ekološki otok na območju ulice Podmark.....	123
Slika 34: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča a.....	124
Slika 35: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča b.....	124
Slika 36: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča c.....	125
Slika 37: Ekološki otok na območju ulice Franca Baliča.....	125
Slika 38: Ekološki otok na območju ulice V mlinu.....	126
Slika 39: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad a.....	126
Slika 40: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad b.....	127
Slika 41: Ekološki otok na območju Žnidarčičeve ulice.....	127
Slika 42: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle a.....	128
Slika 43: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle b.....	128
Slika 44: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad c.....	129
Slika 45: Ekološki otoki na območju Stjenkove ulice.....	129
Slika 46: Ekološki otok na območju ulice Vrtojbenska cesta a.....	130

Slika 47: Ekološki otok na območju ulice Vrtojbenska cesta b.....	130
Slika 48: Ekološki otok na območju ulice Andreja Gabrščka	131
Slika 49: Ekološki otok na območju Cvetlične ulice	131
Slika 50: Ekološki otok na območju Feiglove ulice	132
Slika 51: Ekološki otok na območju ulice Na pristavi	132
Slika 52: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle c	133
Slika 53: Ekološki otok na območju ulice Cesta goriške fronte a	133
Slika 54: Ekološki otok na območju ulice Cesta goriške fronte b	134
Slika 55: Ekološki otok na območju ulice Podlazami a	134
Slika 56: Ekološki otok na območju ulice Podlazami b	135
Slika 57: Ekološki otok na območju ulice Podlazami c	135
Slika 58: Ekološki otok na območju ulice Podlazami d	136
Slika 59: Ekološki otok na območju ulice Opekarniška cesta	137
Slika 60: Ekološki otok na območju ulice Poljska pot	138
Slika 61: Ekološki otok na območju ulice 9. septembra a	138
Slika 62: Ekološki otok na območju ulice Krožna cesta	139
Slika 63: Ekološki otok na območju ulice Gramozna pot	139
Slika 64: Ekološki otok na območju ulice Zapučke	140
Slika 65: Ekološki otok na območju ulice Na lokvi a	140
Slika 66: Ekološki otok na območju ulice Na lokvi b	141
Slika 67: Ekološki otok na območju ulice Griči	141
Slika 68: Ekološki otok na območju ulice 9. Septembra b	142
Slika 69: Stanje ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 9. 9. 2011	145
Slika 70: Simboli nevarnih odpadkov (Stojanović B., 2009).....	149

SEZNAM OKRAJŠAV

Mo = modus

P = povprečna vrednost

SD = standardna deviacija

kWh = kilovatna ura

g = gram

kg = kilogram

1 UVOD

»Zemlje nismo podedovali od naših prednikov, temveč smo si jo sposodili od naših naslednikov«, pravi star indijanski pregovor. Zatorej moramo vsi skupaj poskrbeti za to, da je naš skupni cilj vrniti Zemljo našim zanamcem v čim bolj nespremenjeni obliki, kot smo jo prejeli od prednikov. Z vse večjo porabo naravnih virov in prostora, na katerem so odloženi odpadki, pa se od tega cilja oddaljujemo.

Naravni viri se uporabljajo kot surovina za proizvodnjo različnih izdelkov, ki jih potem uporabniki zavržemo v obliki odpadkov. Ker je današnje gospodarstvo v večini primerov usmerjeno samo v povečevanje dobička, brez obzira na okolje, so izdelki velikokrat proizvedeni iz slabših materialov, kar posledično pomeni slabšo kvaliteto in krajšo življenjsko dobo izdelkov. To pa pomeni v istem časovnem obdobju večjo količino porabljenih materialov, večje število proizvedenih in zavrženih izdelkov, ter posledično večjo količino odpadkov. Zatorej je z naraščanjem svetovne populacije in z razvojem industrije, predvsem v slabše razvitih državah oziroma državah v razvoju, odpadkov vse več, naravnih virov pa vse manj.

Odpadki predstavljajo rastočo okoljsko, družbeno in gospodarsko problematiko v vseh sodobnih družbah. Razvite države v Evropi, kot so na primer Nemčija, Nizozemska, Danska in druge, so začele z reševanjem problema odpadkov že 30 let nazaj. V Sloveniji pa smo se problema odpadkov zavedli šele pred približno 10 leti, ko jih nismo imeli več kam odlagati. Prostora zanje je preprosto začelo primanjkovati, ker so se obstoječa odlagališča zapolnila. Na slovenskih odlagališčih namreč konča okoli enega milijona ton nepredelanih odpadkov, v letu 2009 je bilo tako odloženih 947.977 ton odpadkov. Od tega je več kot polovica teh odpadkov komunalnih. Posledice odlaganja odpadkov pa se, poleg velike rabe prostora, kažejo tudi v onesnaževanju zraka, vode in tal (Statistični urad RS, 2011a).

1.1 Opredelitev problema

V vsakem delovnem procesu poleg proizvodov nastajajo tudi odpadne snovi. Tako je tudi v gospodinjstvu, kjer pri vsaki življenjsko pomembni funkciji; kot so na primer prehranjevanje, izobraževanje, vzdrževanje osebne higiene in podobne; nastajajo odpadki.

S povečevanjem števila ljudi na Svetu se povečujejo tudi količine odpadkov, ki pa bi jih morali zmanjševati. Družba si prizadeva, da bi se na deponije odlagala čim manjša količina odpadkov, in da bi v prihodnosti postali »zero waste« družba. Gre za tak način ravnanja, ki odpadke uspešno ločuje do take mere, da na koncu ne ostane nič odpadkov, ki bi jih lahko odložili na deponijo. Tak pristop imenujemo Zero waste strategija ali strategija brez odpadka, ki je natančneje opisana v nadaljevanju. Zato je potrebno pravilno ravnanje z odpadki, da so tej reciklirani in ponovno uporabljeni. Najpomembnejša začetna točka je pravilno in obvezno ločevanje odpadkov že na samem nastanku in potem pravilno ločevanje v zato namenjene zabojnike. In tukaj imamo ključno vlogo posamezniki iz gospodinjstev, ki moramo odpadke ločevati. Težave z odpadki bi v veliki meri lahko rešili s pravilnim pristopom, ki ga danes imenujemo gospodarjenje z odpadki, katerega cilj je že omenjeno zmanjševanje naraščajoče količine odpadkov.

Enak cilj je bistven tudi v novih predpisih s področja odpadkov v Republiki Sloveniji. Le ti predpisujejo ločeno zbiranje nevarnih, kosovnih, organskih in drugih odpadkov ter

odpadne embalaže (Ur. l. RS, št. 83/99). Slednja je lahko iz različnih materialov, kot so: papir, steklo, kovine in polimerni materiali - plastika.

1.2 Namen in cilji diplomskega dela

Namen diplomskega dela je bil analizirati trenutno stanje na področju ločevanja odpadkov v gospodinjstvih občine Šempeter-Vrtojba. Zanimala me je problematika ločevanja odpadkov v gospodinjstvih in kateri so dejavniki, ki vplivajo na ločevanje odpadkov.

Preverjala sem, v kolikšni meri in katere odpadke občani ločujejo; kaj jih spodbuja k ločevanju odpadkov; ali pravilno ločujejo odpadke; kako so informirani o ločevanju odpadkov in kje lahko do teh informacij pridejo; kako so sestavljeni ekološki otoki in kaj uporabnike na njih moti; ter podobno.

Z nalogo želim pridobiti čim več uporabnih informacij o ločevanju odpadkov v gospodinjstvih, ki bi lahko komunalnemu podjetju in drugim deležnikom služile pri optimizaciji celotnega procesa ločenega zbiranja odpadkov v gospodinjstvih občine Šempeter-Vrtojba.

2 TEORETIČNE OSNOVE

2.1 Osnovni pojmi

V tem podpoglavju so obrazloženi osnovni pojmi, ki sem jih uporabljala v diplomski nalogi.

2.1.1 Odpadek

Odpadek je snov ali predmet, uvrščen v eno od skupin oz. podskupin iz klasifikacijskega seznama odpadkov, če ju imetnik zavrže, namerava ali mora zavreči (Ur. l. RS, št. 34/08). Skupine odpadkov so v klasifikacijskem seznamu odpadkov označene z dvomestnimi številčnimi oznakami, podskupine odpadkov s štirimestnimi in posamezna vrsta odpadkov s šestmestnimi številčnimi oznakami, npr.:

Tabela 1: Primer odpadka iz klasifikacijskega seznama odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)

20	KOMUNALNI ODPADKI (gospodinjski in njim podobni odpadki iz trgovine, industrije in javnega sektorja), VKLJUČNO Z LOČENO ZBRANIMI FRAKCIJAMI
20 01	Ločeno zbrane frakcije (razen 15 01)
20 01 01	Papir in karton

2.1.1.1 Komunalni odpadki

Komunalni odpadki so odpadki iz gospodinjstev in drugi odpadki, ki imajo podoben nastanek in sestavo kakor gospodinjski odpadki (Ur. l. RS, št. 34/08). V spodnji tabeli vidimo, kje lahko komunalni odpadki nastanejo in kakšne vrste so.

Tabela 2: Izvor in vrste komunalnih odpadkov (Zupančič G. D., 2009)

Izvor odpadkov	Primer izvora	Vrste odpadkov
Gospodinjstva	Hiše, bloki	Ostanki hrane, papir, karton, plastika, tekstil, usnje, odpadki z vrta, les, steklo, pločevinke, aluminij, pepel, posebni odpadki (elektronika, baterije)
Poslovni objekti	Trgovine, restavracije, pisarne, ...	Papir, karton, steklo, plastika, les, ostanki hrane, kovine
Javni objekti	Šole, bolnišnice, ...	Takšni odpadki, kot pri poslovnih objektih
Odpadki v industrijskih objektih (ki niso posledica industrijskega procesa)	Pisarne v industrijskih objektih	Takšni odpadki, kot pri poslovnih objektih

2.1.1.2 Nevarni odpadki

Nevarni odpadki so vsi odpadki, ki imajo eno ali več nevarnih lastnosti. So na primer jedki, strupeni, zdravju škodljivi, vnetljivi, eksplozivni. Nevarne snovi in njihovo embalažo prepoznamo po enostavnih simbolih na oranžni podlagi, ki označujejo

njihove lastnosti; slika s simboli in njihovo razlago je v prilogah (Priloga H). Nevarni odpadki so v klasifikacijskem seznamu odpadkov označeni s šestmestno številčno oznako in zvezdico, npr.: 20 01 13* - topila (Ur. l. RS, št. 34/08).

2.1.2 Ekološki otok

»Ekološki otok ali zbiralnica je prostor, na katerem stojijo namenske predpisane posode za ločeno zbiranje sekundarnih surovin (na primer za steklo, papir, kovine, plastiko in podobno); je pokrit ali nepokrit posebej urejen in opremljen prostor za ločeno zbiranje in začasno hranjenje posameznih frakcij, kjer jih povzročitelji prepuščajo izvajalcu« (Ur. l. RS, št. 21/08). Postavljen mora biti na vsakih 500 prebivalcev.

2.1.3 Zbirni center

»Zbirni center je pokrit ali nepokrit posebej urejen in opremljen prostor za ločeno zbiranje vseh vrst frakcij, kjer jih povzročitelji iz gospodinjstev, ki se nahajajo na območju občine, lahko brezplačno prepuščajo izvajalcu, in frakcij, ki jih izvajalec sam prevzame v zbiralnicah, in za začasno hranjenje posameznih frakcij do prevzema frakcij ali njihove prepustitve v ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje« (Ur. l. RS, št. 21/08). Postavljen mora biti v naselju z več kot 8000 prebivalci.

2.1.4 Recikliranje

Recikliranje oziroma predelava odpadkov so postopki, ki so namenjeni koristni uporabi odpadkov ali njihovih sestavin z namenom zmanjšanja porabe potencialno uporabnih snovi, primarnih surovin in energije ter preprečevanja onesnaženja zraka, vode in tal (Pečjak M., 2008–2009).

2.1.5 Deponija

»Deponija ali odlagališče odpadkov je naprava ali več naprav za odlaganje odpadkov na površino tal ali pod njo, kjer se odlaga material, ki ga ni mogoče predelati ali koristno uporabiti« (Gantar A., 2009).

2.2 Ločevanje odpadkov

Ločevanje odpadkov zagotavlja varčevanje energije, ohranjanje naravnih virov in podaljševanje življenjske dobe odlagališč (Snaga, d. o. o., 2011). Vendar je potrebno z odpadki ravnati na način, kot ga predvideva spodnja piramida. Piramida (slika 3) prikazuje hierarhijo načinov ravnanja z odpadki, pri čemer je odlaganje odpadkov najmanj zaželena, preprečevanje nastajanja in zmanjševanje odpadkov pa najprimernejša okoljevarstvena možnost ravnanja z odpadki. Dejanska slika na področju ravnanja z odpadki je danes taka, kot jo prikazuje spodnja slika, torej največ je tistega, kar je najmanj zaželjeno. Cilj današnje družbe pa je, da bi se vse skupaj obrnilo, torej da bi bila hierarhija ravno obratna. In tukaj je pomembno ločevanje odpadkov, ki je začetni pogoj vseh nadaljnjih postopkov.

Slika 1: Piramida načinov ravnanja z odpadki (Salihoğlu G., 2010)

V družbi postaja vse bolj aktualen način ravnanja z odpadki, ki posnema delovanje narave. Gre za tak način ravnanja, ki odpadke uspešno ločuje do take mere, da na koncu ne ostane nič odpadkov, ki bi jih lahko odložili na deponijo. Tak pristop imenujemo Zero waste strategija ali strategija brez odpadka. V naravi namreč poteka sistem tako, da na koncu ni odpadka, saj so procesi povezani v krog in je torej odpadki prvega organizma naravni vir drugega organizma. Zero waste strategija torej ne vključuje odlaganja odpadkov ali njihove termične obdelave, saj vse nastale odpadke ponovno reciklira, proizvodi pa morajo biti proizvedeni iz recikliranih in reciklrnih materialov (Oblak E., 2000).

Ločevanje odpadkov je pomembno zaradi samega recikliranja odpadkov in kasnejše ponovne uporabe določenega materiala. Za predelavo je primerna vrsta embalaž, od kartonaste, steklene, plastične, papirne do kovinske, navadno pa lahko že na sami embalaži najdemo oznako, ki nam pove, ali jo je mogoče reciklirati. Poznamo različne oznake, ki so predstavljene v spodnji tabeli.

Tabela 3: Oznake na embalaži, povezane z ločevanjem odpadkov (Tišler B., 2006; Komunalno podjetje Logatec, 2010; Snaga, d. o. o., 2011)

SIMBOL	POMEN
	Zelena pika je znak, ki označuje, da je embalaža vključena v sistem ravnanja z odpadno embalažo ter da se zbira, reciklira ali drugače ustrezno predela in ponovno uporabi.
	Mobiusova zanka je simbol za izdelek ali embalažo, ki ima na koncu življenjskega cikla določeno zbiranje in postopke recikliranja. Vsak krak predstavlja del verige, potrebne za uspešno recikliranje: zbiranje, predelavo v nov izdelek in nakup izdelka iz recyklata.
	Košek opozarja, da je embalažo potrebno odvreči na primerno mesto, to pomeni na ekološki otok.
	Znak za označevanje električne in elektronske opreme , ki jo je potrebno zbirati ločeno, saj vsebuje mnogo okolju nevarnih snovi (Pb, Cd, Hg, CFC plini itd.), ki jih s posebnimi postopki, prilagojenimi posamezni vrsti aparata oziroma opreme, uničijo ali ponovno uporabijo.

	Simbol s krožnico označuje embalažo, ki je delno ali v celoti izdelana iz recikliranega materiala.
	Črka R pred okrajšavo surovine označuje, da je material že bil uporabljen in je že recikliran, oznaka za njo pa pove, za katero vrsto materiala gre.
	Dve vzporedni puščici se uporabljata za označevanje vračljive embalaže.
	Krožna puščica je znak, ki se pojavlja v nekaterih državah kot simbol označevanja embalaže, primerne za recikliranje.

2.2.1 Pomen ločevanja odpadkov

Skrb za čisto in urejeno okolje postaja ena naših najpomembnejših nalog, ki je ne smemo sebično prepuščati prihodnjim generacijam. Če želimo živeti v čistem okolju, moramo preudarno ravnati z odpadki, ki jih ustvarjamo. Če te ločujemo že tam, kjer nastanejo, lahko koristne surovine vrnemo v ponovno uporabo in tako dosežemo številne prednosti, ki so navedene spodaj. Pravilno ločeni odpadki, ki gredo v postopek recikliranja, tako ne končajo na odlagališčih, temveč se znova pojavijo v našem življenju v prenovljeni podobi.

Prednosti recikliranja (Gantar A., 2010):

- nadomeščanje neobnovljivih naravnih virov,
- prihranek energije (tabela 4),
- manjši vplivi na okolje,
- nižji stroški predelave,
- zmanjšanje obsega odstranjevanja odpadkov (odlaganje, sežig) in s tem povezanih negativnih vplivov na okolje, največkrat emisij v zrak (tabela 4),
- uvajanje novih dejavnosti in delovnih mest.

Pomanjkljivosti recikliranja (Gantar A., 2010):

- pri energetske in ekonomske bilanci recikliranja je potrebno upoštevati tudi porabo energentov in stroške pri zbiranju, sortiranju in transportu odpadkov,
- recikliranje nekaterih snovi je zelo omejeno v pogledu števila ponovitev (reciklažnih ciklov),
- uporabnost nekaterih recikliranih snovi je omejena zgolj na izdelavo manj kakovostnih izdelkov,
- dejavnost večinoma ponuja enostavna, slabo plačana in umazana delovna mesta v primerjavi z osnovno proizvodnjo materialov in dobrin.

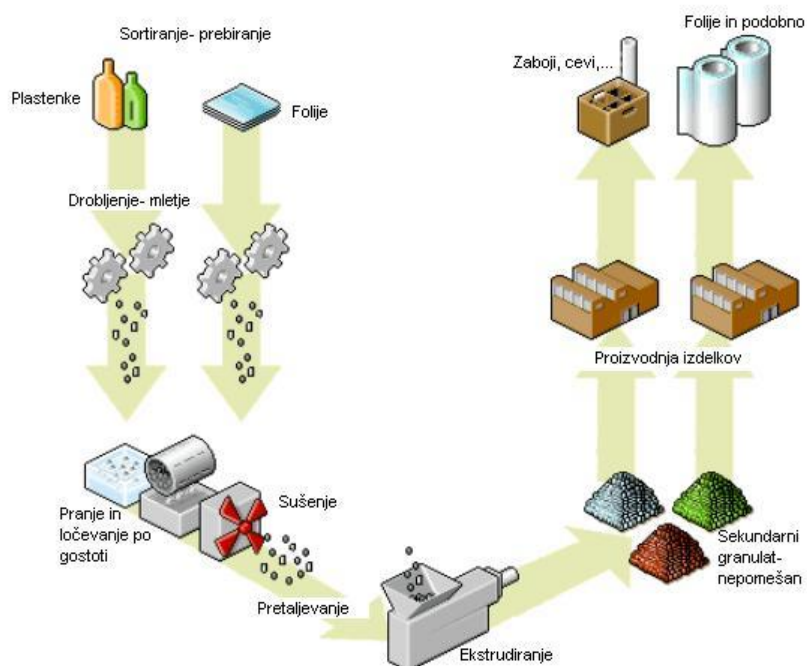
Tabela 4: Prihranek energije in zmanjšanje emisije toplogrednih plinov (Gantar A., 2010)

Material	Prihranek energije (%)	Zmanjšanje emisij v zrak (%)
aluminij	95	95
železo/jeklo	60–70	70
steklo	25–50	20
papir	40–60	70–90
plastika	60–80	70

Za posamezne vrste embalaž bom v nadaljevanju predstavila proces njihove predelave, prihranke v primeru recikliranja ter možnost uporabe sekundarnih surovin.

PET (polietilentereftalat) plastenke

Spodnja slika prikazuje predelavo odrabljene plastične embalaže. Predelava poteka v več fazah, začne se s sortiranjem, kjer je plastična embalaža ločena glede na material, iz katerega je sestavljena. Po tem sledi mletje in pranje sortirane embalaže, ko so delci embalaže očiščeni, jih posušijo in na koncu termično obdelajo. Po celotnem procesu dobijo sekundarni granulāt, ki ga uporabijo za izdelavo različnih izdelkov (Tišler B., 2006).

Slika 2: Recikliranje plastične embalaže (Reciklaža plastike, 2011)

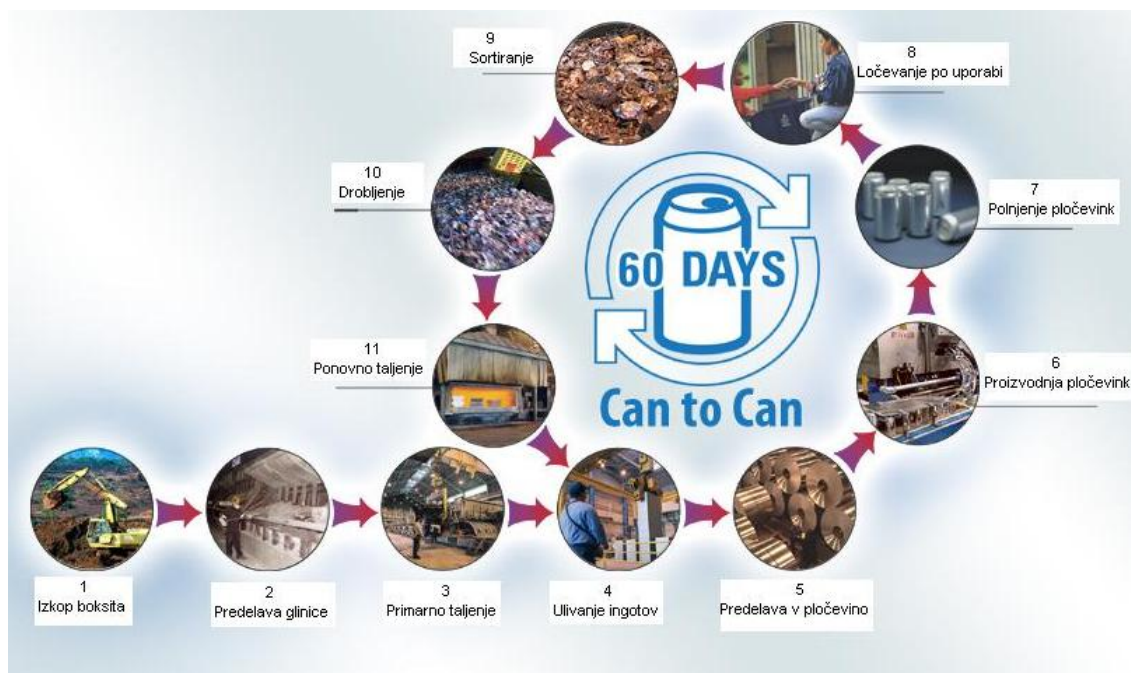
Recikliranje 1 kg plastične embalaže prihrani (Tišler B., 2006; Mestna občina Celje, 2011):

- 1,5 kg emisij CO₂,
- energijo,
- vodo,
- 2 kg nafte.

Delci iz PET-a se lahko uporabijo kot surovina za izdelavo proizvodov, ki bi jih sicer naredili iz poliestra, to so na primer vlakna, ki so osnovni material izdelave določenih oblačil, vzglavnikov in preprog. Sam PET pa se lahko uporablja pri izdelavi klopi, ograj, različnih okrasnih predmetov ter za različne embalažne materiale - plastenke za vodo in druge pijače, detergenti, kozmetika, farmacevtski proizvodi in posodice za hrano (Snaga, d. o. o., 2011; Mestna občina Celje, 2011).

Kovine

Med kovinami, ki sestavljajo embalažo, je najbolj poznan in največkrat prisoten aluminij, zato bo v nadaljevanju predstavljen kot predstavnik predelave kovin. Na spodnji sliki vidimo življenjski krog reciklirane pločevinke iz aluminija, ki gre v 60 dneh od izkopa surovine preko predelave do ponovne uporabe.

Slika 3: Življenjski cikel aluminijaste pločevinke za pijačo (Reciklaža pločevinke, 2011)

Sama predelava odpadne embalaže iz aluminija je na zgornji sliki prikazana v manjšem krogu. Odpadno kovinsko embalažo po ločenem odlaganju in sortiranju najprej stisnejo in zmeljejo. Nato se z močnimi tokovi zraka v napravah, imenovanih cikloni, odstranijo razne snovi, ki se držijo embalaže, kot so na primer pena, plastika, tkanina. Z magnetom izločijo železne delce, ostale kovine pa sortirajo. Kovinski delci se nato pretalijo in tako pridobljeno kovino lahko ponovno uporabijo za izdelavo različnih izdelkov (Gantar A., 2010).

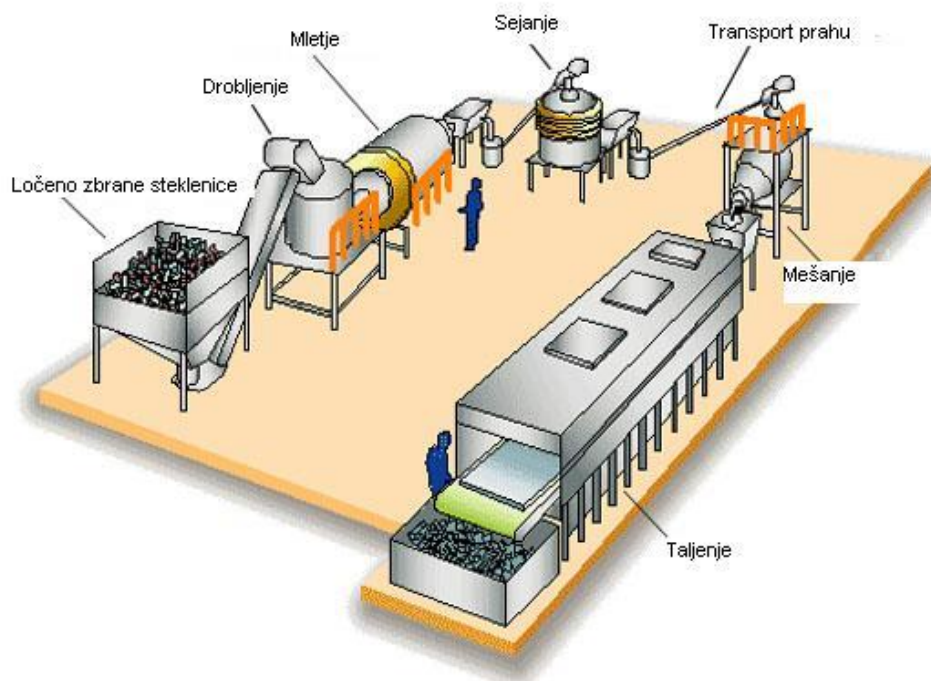
Recikliranje 1 kg embalaže iz aluminija prihrani (Bratun M., 2003):

- 95 % emisij CO₂,
- 95 % energije (14 kWh električne energije),
- vodo,
- do 6 kg boksita.

Reciklirano jeklo in aluminij lahko med drugim najdemo v delih avtomobilov in koles, beli tehniki, pločevinkah, konzervah, orodju in vrsti drugih izdelkov ali polizdelkov (Snaga, d. o. o., 2011).

Steklo

Predelava stekla se začne z drobljenjem ločeno zbrane steklene embalaže, ki mu nato sledi mletje tovrstnih delcev v prah. Ta prah se nato preseje, da se različno veliki delci ločijo, in se ga nato presejanega transportira do mešala. Nato ga v posebnih pečeh pri zelo visoki temperaturi raztalijo in to talino ulijejo v različne kalupe. Na ta način dobimo iz celotnega procesa zopet nove proizvode (Tišler B., 2006). Na spodnji sliki vidimo simulacijo predelave odpadne steklene embalaže.

Slika 4: Recikliranje steklene embalaže (Reciklaža stekla, 2011)

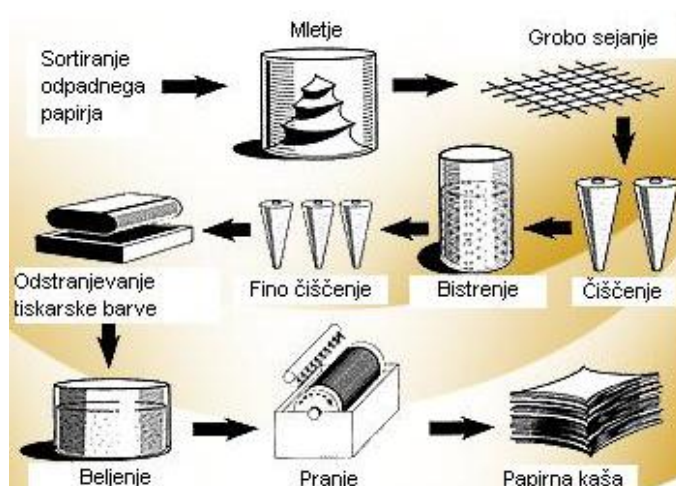
Recikliranje 1 kg steklene embalaže prihrani (Tišler B., 2006):

- 300 g emisij CO₂,
- 1/3 energije, potrebne za izdelavo steklenic iz rude,
- 50 % vode,
- 1,2 kg surovine za izdelavo stekla.

Predelano steklo lahko najdemo v različnih okrasnih predmetih, frnikolah, deskah za surfanje, dekorativnih ploščicah, cementu, ki se uporablja za cestišča in pločnike, posodah, steklenicah, steklenih vlaknih, brusnem papirju, mineralnih izolacijskih materialih in drugje (Gantar A., 2010; Snaga, d. o. o., 2011; Mestna občina Celje, 2011).

Papir

Predelava odpadne papirne embalaže se prav tako začne s sortiranjem odpadnega papirja, nato sledi mletje in grobo sejanje. Po tem nastopi čiščenje in bistrenje, v katerem iz zmesi odstranijo nečistočo. Po finem čiščenju nato odstranijo barvo in ga pobelijo, v nekaterih primerih še dodatno uporabijo vodikov peroksid. Po koncu beljenja dobljeno zmes operejo in dobijo sekundarno surovino-papirno kašo. Iz te nato s stiskanjem, sušenjem in razrezovanjem izdelajo tiskarske zvitke ali pole (Tišler B., 2006).

Slika 5: Postopek recikliranja papirja (Reciklaža papirja, 2011)

Recikliranje 1 kg papirne embalaže prihrani (Mestna občina Celje, 2011; Snaga, d. o. o., 2011; Tišler B., 2006):

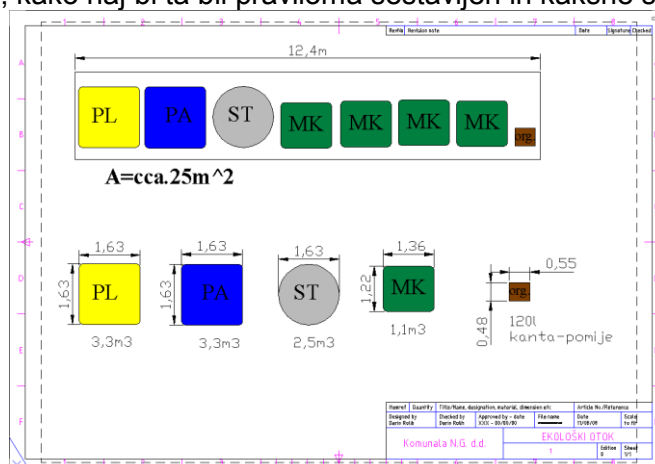
- poleg 900 g emisij CO₂, še emisijo metana, ki nastaja, če papir gnije na odlagališču,
- 64 % energije,
- 40 litrov čiste vode,
- 1/5 drevesa.

Iz predelanega papirja in kartona pa lahko izdelajo zvezke, mape, papirnate vrečke in brisače, toaletni papir, kartonsko embalažo, kuverte in podobno (Mestna občina Celje, 2011; Snaga, d. o. o., 2011; Tišler B., 2006).

2.2.2 Zabojniki za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

2.2.2.1 Zabojniki na ekoloških otokih

Na ekoloških otokih, ki so predpisani za manjše število ljudi, to je 500 ljudi, se praviloma nahaja 5 zabojnikov in sicer, zabojnik za: embalažo, papir in karton, steklo, organske kuhinjske odpadke ter mešane komunalne odpadke. Spodaj je prikazan izris ekološkega otoka, kako naj bi ta bil praviloma sestavljen in kakšne so njegove mere.

Slika 6: Izris ekološkega otoka (Roldo B. in sod., 2009)

Zabojnik za embalažo (slika 7), ki je rumene barve, je namenjen odlaganju naslednjih odpadkov: plastična embalaža čistil, pijač in šamponov, plastični kozarci, vrečke in folije iz polietilena, tetrapak embalaža ter pločevinke živil in pijač. Opozoriti velja, da preden embalažo vržemo v zabojnik, jo očistimo in čim bolj stisnemo, da porabi čim manj prostora. V zabojnik pa nikakor ne sodijo naslednji odpadki: plastična embalaža nevarnih snovi in njihovi ostanki (motorna in druge vrste mineralnih olj, pesticidi, barve, laki in podobno) in kosovni plastični predmeti, kot so otroške igrače, polomljeni plastični stoli in podobno.

Zabojnik za papir in karton (slika 7), ki je modre barve, je namenjen odlaganju naslednjih odpadkov: časopisi, revije, knjige, zvezki, letaki ter karton. V zabojnik pa nikakor ne sodijo zamaščen ali plastificiran papir, tetrapak embalaža, uporabljeni papirnati prtički in brisače.

Zabojnik za steklo (slika 7), ki je bele barve, je namenjen odlaganju naslednjih odpadkov: steklenice, kozarci, steklene posode in vaze ter druga steklena embalaža. V zabojnik pa nikakor ne sodijo porcelan, kristal, žarnice, ogledala, neonske luči, keramični izdelki ter ravno steklo.

Zabojnik za organske kuhinjske odpadke (slika 7), ki je rjave barve, je namenjen odlaganju naslednjih odpadkov: odpadki vseh vrst sadja in zelenjave, kavna usedlina, kavni filtri, čajne vrečke, netekoči ostanki hrane, jajčne lupine ter pokvarjeni prehrabni izdelki. V zabojnik pa nikakor ne sodijo maščobe in cigaretni ogorki.

Zabojnik za mešane komunalne odpadke (slika 7), ki je zelene barve, pa je namenjen odlaganju tistih odpadkov, ki ne sodijo v zgoraj opisane zabojnike za ločeno zbiranje, in se jih ne da predelati in izločiti z ločenim zbiranjem na ekoloških otokih. Vanj pa vseeno ne smemo odlagati odpadne električne in elektronske opreme, nevarnih snovi, gradbenega materiala, večjih kosov embalaže, kovin, olj ter zdravil (Komunala Nova Gorica, 2009a).

Slika 7: Zabojniki za ločevanje odpadkov na ekoloških otokih

2.2.2.2 Zabojniki in kontejnerji v zbirnem centru

Za zbirne centre pa velja, da so tej postavljeni za večje število oseb, zato se tu poleg zgoraj naštetih odpadkov lahko odlaga še nekatere. Poleg zabojnikov za papir in karton, embalažo, steklo ter organske kuhinjske odpadke so tukaj še dodatni zabojniki in kontejnerji, ki so opisani spodaj.

Kontejner za kosovne odpadke (slika 8), kamor lahko odlagamo naslednje: kopalniška oprema, pohištvo, preproge, oblazinjeno pohištvo, vzmetnice, svetila, senčila ter plastični stoli. Vanj pa nikakor ne sodijo gospodinjski odpadki, zemlja, listje, veje, nevarni odpadki, gume ter gradbeni odpadki. Gradbene odpadke je namreč potrebno peljati na Center za ravnanje z odpadki v Staro goro.

Kontejner za les in zeleni odrez (slika 8), kamor sodijo: lesena embalaža (palete, gajbice, zaboji); pohištveni les (omare, pohištvo, stoli) ter zeleni odrez (veje, listje, živa meja, ...).

Kontejner za kovine (slika 8), kamor sodijo: masivno železo (radiatorji, jekleni profili, masivni kosi in litine); kovinska embalaža (sodi, kantice, konzerve); ter kovinska posoda iz gospodinjstev (kozice, ponve).

Kontejner za odpadno električno in elektronsko opremo (slika 8), kjer lahko odlagamo naslednje: velike gospodinjske naprave (hladilniki, zamrzovalniki, pralni in sušilni stroji); male gospodinjske naprave (sesalniki, šivalni stroji); televizijske in računalniške ekrane; računalnike, fakse, telefone; videorekorderje, kamere; električna in elektronska orodja ter opremo za razsvetljavo.

Zabojnik za oblačila (slika 9), kamor sodijo: oblačila, perilo, posteljnina, pokrivala, torbice ter obuvala v dobrem stanju. Oddane stvari je potrebno zaščititi z ovojem ali vrečko. Izdelki v primernem stanju so ponovno uporabljeni v dobrodelne namene.

Zabojnik za tekstil (slika 9), kamor odložimo ves odpadni tekstil, preproge, cunje ter razne kose blaga.

Zabojnik za baterije in akumulatorje (slika 10), kamor sodijo baterije in akumulatorji.

Zabojnik za barve (slika 10), kamor spadajo: barve, črnila, lepila in smole, ki ne vsebujejo nevarnih snovi.

Posoda za jedilna olja in maščobe (slika 11), kamor sodijo odpadna jedilna olja po uporabi (cvrtje) ter olje iz konzerv.

Posoda za detergente (slika 11), kamor spadajo detergentski, brez nevarnih snovi, iz gospodinjskih (Komunala Nova Gorica, 2009b).

Slika 8: Kontejnerji v zbirnem centru

Slika 9: Zabojnika za tekstil in oblačila v zbirnem centru

Slika 10: Zabojnika za baterije in akumulatorje ter barve v zbirnem centru

Slika 11: Posodi za jedilna olja in maščobe ter detergente v zbirnem centru

2.3 Dejavniki, ki vplivajo na ločevanje odpadkov

V tem podpoglavju se osredotočam na nekatere dejavnike, ki vplivajo na posameznikovo ravnanje z odpadki oziroma ločevanje le-teh. S pomočjo pregleda objav sem zbrala pomembnejše izsledke in si tako postavila izhodišča za sestavo in izvedbo intervjujev ter oblikovanje ankete. Pregled objav mi bo kasneje služil tudi kot opora v razpravi.

2.3.1 Demografski in socio-ekonomski dejavniki

Nekateri raziskovalci ugotavljajo, da so socio-ekonomski status, stopnja izobrazbe, starost, število družinskih članov, verska pripadnost in vrsta bivališča vplivni dejavniki za okoljsko ozaveščenost, kamor spada tudi ločevanje odpadkov.

Martin M. in sod. (2006), Morgan W. F. in Hughes V. M. (2006), Yau Y. (2010) ugotavljajo, da dohodek vpliva na ločevanje odpadkov in sicer tako, da tisti z višjim dohodkom ločujejo v večji meri. Morgan W. F. in Hughes V. M (2006), Ferrara I. (2008) ter Sidique F. S. in sod. (2010) poudarjajo pomen nivoja izobrazbe pri ločevanju odpadkov, saj so v raziskavah ugotovili, da dobro izobraženi več ločujejo. Saj naj bi po mnenju Sidique F. S. in sod. (2010) ljudje z visoko izobrazbo bili bolj naklonjeni okoljskim problemom, med katerimi so tudi odpadki.

Inglehart R. (1995) je v svoji raziskavi ugotovil, da so mlajši ljudje bolj okoljsko ozaveščeni in dejavni in zato ločujejo v večji meri. Ravno nasprotno pa so ugotovili Martin M. in sod. (2006), Morgan W. F. in Hughes V. M. (2006), Ferrara I. (2008) ter Sidique F. S. in sod. (2010). Po njihovem mnenju odpadke ločujejo v večji meri starejši, tisti, ki prihajajo iz upokojenih gospodinjstev. Saj je ločevanje odpadkov po njihovem mnenju odvisno od razpoložljivosti časa, ki ga imajo upokojeanci več. Poleg časa pa so

ključnega pomena tudi družbene norme, saj želijo biti starejši ljudje v skladu z ravnanjem ostalih prebivalcev, ugotavljajo Sidique F. S. in sod. (2010).

Ferrara I. (2008) izpostavlja, da družine z več člani proizvedejo manjšo povprečno količino odpadkov. Vzrok lahko najdemo pri porabi nekaterih proizvodov. Število časopisov se ne povečuje z velikostjo gospodinjstva; poraba živil in predmetov za osebno nego zmanjšuje odpadno embalažo na prebivalca, nekatere predmete, kot so oblačila in igrače uporabljajo dalj časa, ker se prenašajo iz enega otroka do drugega. Rezultati sveta INCPEN (INdustry Council for Packaging and the ENvironment) iz Velike Britanije prav tako kažejo, da enočlanska gospodinjstva porabijo večjo količino embaliranih izdelkov majhnih volumnov, zato je delež embalaže na enoto izdelka večji (Frank A., 2009). V primerih eno- in dvočlanskih gospodinjstev obstaja namreč tveganje, da se bodo živila, pakirana v standardnih embalažah, pokvarila, saj ne bodo porabljena do preteka roka trajanja. Zato se taka gospodinjstva poslužujejo živil, pakiranih v manjše volumne. In ker se delež takih gospodinjstev povečuje, se povečuje tudi delež odpadne embalaže (Kooijman J. M., 1996). Če primerjamo enočlansko in štiričlansko gospodinjstvo, ustvari enočlansko gospodinjstvo v povprečju 11 kg odpadkov dnevno na osebo, štiričlansko pa le 4 kg (Frank A., 2009). Po mnenju Morgan W. F. in Hughes V. M. (2006) gospodinjstva z majhnim številom članov ločujejo odpadke v večji meri. Ravno nasprotno pa Ferrara I. (2008) ugotavlja, da gospodinjstva z več družinskimi člani ločujejo v večji meri.

D'Elia I. J. L. (2008) ugotavlja, da je ločevanje odpadkov odvisno tudi od verske pripadnosti. Tako po njegovem mnenju pripadniki katoliške vere ločujejo odpadke v večji meri od pripadnikov protestantske vere.

Zelo pomemben dejavnik, ki vpliva na ločevanje odpadkov, je velikost hiše oziroma stanovanja, kjer gospodinjstvo prebiva. Barr S. in Gilg A. W. (2005) sta ugotovila, da so tisti, ki so živeli v večjih domovih, bili bolj pripravljeni ločevati odpadke, kar je povezano s prostorom, ki je na razpolago za shranjevanje odpadkov. V nasprotju s tistimi v manjših domovih, zlasti v stanovanju znotraj večstanovanjskega objekta, saj so v večini primerov bili brez vrta ali dvorišča, kjer bi lahko shranjevali odpadke. Tudi Martin M. in sod. (2006) ugotavljajo, da tisti, ki ločujejo, prebivajo v vrstnih ali samostojnih hišah, torej je ločevanje res odvisno od razpoložljivosti prostora, ki ga imajo tovrstni prebivalci dovolj. Do podobnih zaključkov sta že pred tem prišla tudi Werner C. M. in Makela E. (1998).

Vendar pa nekateri raziskovalci niso našli nobenega vpliva teh dejavnikov na ločevanje odpadkov. Med njimi je Neuman K. (1986), ki je v svoji raziskavi ugotovil, da se ljudje, ki ločujejo odpadke, in tisti, ki jih ne ločujejo, ne razlikujejo glede na spol, starost, velikost gospodinjstva, poklic, stopnjo izobrazbe ali politično prepričanje. Podobno D'Elia I. J. L. (2008) izpostavlja, da spol, starost in izobrazba ne vplivajo na ločevanje odpadkov. Yau Y. (2010) pa je v svoji raziskavi ugotovila, da stopnja izobrazbe in spol ne vplivata na ločevanje odpadkov.

2.3.2 Notranja motivacija

De Young R. (1989) je ugotovil, da, če nekdo rad naredi nekaj dobrega za okolje in se pri tem dobro počuti, ima to močan vpliv tudi na ločevanje odpadkov. Tudi D'Souza C. (2005) in D'Elia I. J. L. (2008) podobno ugotavljata, da obstajajo povezave med skrbjo za okolje in ekološko odgovornim vedenjem, kot je tudi ločevanje odpadkov.

Schultz P. W. (2002), Barr S. (2007), Hage O. in sod (2009) ter Pratarelli E. M. (2010) poudarjajo pomen naših norm in prepričanj, ki jih izoblikujemo tako, da cenimo okolje in smo zato vključeni v okoljska gibanja. Znotraj teh gibanj med drugim skrbimo tudi za odpadke, predvsem za njihovo zmanjševanje in ločevanje. Tudi Hage O. (2008) poudarja, da so norme, stališča in skrb za okolje pomembni dejavniki pri razlagi vedenja pri ločevanju odpadkov, saj verjame, da ljudje razmišljajo o sebi kot o družbeno odgovornih osebah. In če se ne udeležujejo ločevanja odpadkov, bodo zaradi notranjih vrednot imeli občutek krivde in posledično slabo vest. Kot pomembne moralne vrednote poudarja zavedanje posledic in sprejemanje odgovornosti. Rezultati iz raziskave Sidique F. S. in sod. (2010) kažejo, da moralne obveznosti vplivajo na udeležbo gospodinjstev v ločevanje odpadkov. Von Borgstede C. in Andersson K. (2010) sta prav tako ugotovila, da norme v veliki meri vplivajo na ločevanje odpadkov, predvsem v smislu pridobivanja informacij, kar ima rezultat v zavedanju okoljskih problemov.

Gawel E. (1999) pa nasprotno ugotavlja, da iz ekonomske perspektive, okoljska zavest in okoljske etike niso niti potrebni, niti zadostni pogoji za okolju prijazno ravnanje.

2.3.3 Družbeni pritiski

Med družbene pritiske štejemo tiste, ki jih posameznik prejme od družine, prijateljev, sosedov, ... in ga motivirajo k ločevanju odpadkov. Nekatere spodbudi že samo zavedanje, da družina, prijatelji in sosedji ločujejo odpadke (Oskamp S. in sod., 1991; Gamba R. in Oskamp S., 1994; Werner C. M., in Makela E., 1998). Podobno tudi Schultz P. W. in sod. (1995) v svoji raziskavi ugotavljajo, da lahko želja po družbenem priznanju motivira tiste, ki ne ločujejo, da začnejo ločevati, saj bodo zaradi takega početja bolje sprejeti v družbi. Tudi v novejših raziskavah Shackelford K. T. (2006), Hage O. (2008) in Mavropoulos A. (2010) poudarjajo, da je socialni pritisk koristno sredstvo za spodbujanje dolgoročnega vedenja v ločevanju odpadkov.

Za razliko od zgoraj omenjenih raziskav pa Melville R. in Munick R. (2005), Shaw J. P. (2008) in Pratarelli E. M. (2010) v svojih raziskavah ugotavljajo ravno nasprotno, in sicer, da prebivalci ne upoštevajo mnenja sosedov in znancev pri ločevanju odpadkov. Shaw J. P. (2008) poudarja dejstvo, da je povezovanje družbenih pritiskov in ločevanja odpadkov mogoče le v ulicah, ki se slepo končajo, medtem ko v ulicah, skozi katero vodi cesta, to ni mogoče. Ljudje v slepih ulicah namreč čutijo večjo pripadnost ulici in imajo občutek, da so ves čas vsem na očeh. Pratarelli E. M. (2010) pa poudarja, da je pomembno, kaj vsak posameznik meni o ločevanju odpadkov, poleg tega dodaja, da se ločevanje odpadkov izvršuje znotraj stanovanj, kamor nima nihče direktnega vpogleda, poleg tega pa dodaja še, da so današnje skupnosti prevelike, da bi se na kogarkoli ozirali in ga upoštevali pri svojem ravnanju.

2.3.4 Ozaveščenost

Leksikon gospodarjenja z okoljem pojem »ekološka ozaveščenost« razlaga kot znanje o zakonitostih narave in urejanju okolja, ki omogoča razumevanje in upoštevanje vsega, kar je podlaga za zdravo življenje vseh bitij ter zavestno upoštevanje družbenih norm in pravil, ki so vezivo vsake skupnosti. Tako lahko vsebino okoljske osveščenosti razčlenimo na elementa »znanje in razumevanje« ter na »upoštevanje in ravnanje« (Lah A., 2008).

Pomanjkanje znanja je lahko eden izmed razlogov za neločevanje odpadkov; kajti tisti, ki imajo manj znanja o recikliranju, redko sodelujejo pri ločevanju ali ločujejo manj frakcij (Simmons D. in Widmar R., 1990). Werner C. M. in Makela E. (1998) dodajata, da je znanje posameznika o možnostih recikliranja odpadkov pomembno tudi zaradi vere v lastno učinkovitost in s tem občutka družbene pripadnosti. Tudi Martin M. in sod. (2006) se z zgornjima trditvama strinjajo in dodajajo, da je pomembno tudi znanje o tem, kako lokalna skupnost ravna z odpadki in ali sploh obstaja možnost ločevanja odpadkov znotraj nje. Kajti, če se prebivalci ne zavedajo, kako se odpadki obravnavajo v njihovi skupnosti, bo udeležba v ločevanju odpadkov običajno nižja, kot bi bila v primeru, če bi bili ljudje dobro obveščeni-informirani. Do podobnih zaključkov o pomembnosti znanja za udeležbo pri ločevanju odpadkov so prišli tudi v drugih raziskavah (De Young R., 1989; Vining J. in Ebreo A., 1990; Howenstine E., 1993; Gamba R. in Oskamp S., 1994). Schultz P. W. (2002) v svoji raziskavi govori o tem, da znanje ni motiv za ločevanje, pač pa je lahko neznanje ovira za neločevanje. Kajti vsak posameznik mora vedeti kaj, kdaj in kako ločevati odpadke, da bo ločeval več. Shaw J. P. in sod. (2006) opozarjajo, da je ozaveščanje prebivalcev o odpadkih pomembno tudi zato, da se izključijo zmotna prepričanja, da so ločeno zbrani materiali pomešani in odloženi skupaj na odlagališču. Izobraževanje gospodinjstev na področju pomena in prednosti ločevanja odpadkov, po mnenju Sidique F. S. in sod. (2010) poveča ozaveščenost ljudi in jih motivira k večjemu ločevanju.

Informiranost prebivalcev o ločevanju odpadkov se razlikuje med državami in pokrajinami. Na primer, v irski raziskavi se je 56 % vprašanih strinjalo, da imajo takih informacij premalo. Mnogim so se namreč zdele informacije nedostopne in zastarele. Informacije o predlaganih rešitvah in načinih ravnanja z odpadki si je večina želela prejeti na dom (Davies A. in sod., 2005). Pirih Č.U. (2010) v svoji raziskavi ugotavlja, da je v občini Šempeter-Vrtojba 40 % anketiranih takih, ki nimajo dovolj informacij, potrebnih za ločevanje odpadkov. Podobno je tudi v Novi Gorici, kjer Božič T. (2009) ugotavlja, da ima 38 % anketiranih premalo informacij za pravilno ravnanje z odpadki. Drugače pa je v dveh največjih slovenskih mestih, kjer Končan K. (2010) ugotavlja, da ima le majhen odstotek anketiranih premalo informacij o ločevanju odpadkov (5, 1 % v Mestni občini Ljubljana in 6,3 % v Mestni občini Maribor).

Informiranje je eno najpreprostejših, najcenejših in najmanj vsiljivih orodij izmed preventivnih strategij na področju spodbujanja ločevanja odpadkov. Pri tem so informacije posredovane uporabniku še preden ta začne s programom oziroma tudi kasneje, med samim izvajanjem programa ločevanja odpadkov. Podane informacije so lahko dejanske in kvalitativne ali pa vključujejo zgolj napotke, in se jih uporabniku dostavi v pisni obliki, po telefonu, ali v osebni stiku. Nekatere študije kažejo, da podajanje informacij v pisni obliki, in sicer v obliki člankov v časopisu, povečuje udeležnost v ločevanju odpadkov (Jacobs H. E. in Bailey J. S., 1982–1983; Burn S. M. in Oskamp S., 1986; Burn S., 1991). Druge raziskave so pokazale še boljše učinke pri združevanju različnih načinov podajanja informacij. Na primer, Jacobs H. E. in sod. (1984), so ugotovili, da se udeležnost v ločevanju odpadkov poveča tudi do štiri krat, če so informacije, poleg časopisnih oglasov, podane še v obliki letakov in brošur. Spaccarelli S. in sod. (1989–1990) so ugotovili, da, poleg že omenjenih načinov podajanja informacij, pogovor po telefonu poveča udeležnost v ločevanju odpadkov. Arbuthnot J. in sod. (1976–1977) k zgoraj omenjenim načinom podajanja informacij dodajajo velik pomen razgovorov v živo, na domu, ki občutno izboljšajo delež prebivalcev, ki ločujejo odpadke (88 %). Read A. D. (1998) je v svoji študiji dokazal, da je za uspešnost ločevanja pomembna predvsem vključenost javnosti. To pa dosežemo s kombinirano uporabo vseh razpoložljivih medijev, kot so televizija, radio, časopisi in podobni, in tako povečamo osveščenost javnosti. Eklund J. in sod. (2010) v svoji

raziskavi ugotavljajo, da so najbolj pomembne informacije tiste, ki jih prebivalci pridobijo od uslužbencev na zbirnem centru, najmanj pomembne pa so tiste iz interneta in objavljene tiskane informacije, na primer v časopisih in revijah. Poleg tega, prebivalci pridobijo pomembne informacije o ločevanju odpadkov iz letakov. Prebivalcem se zdi v zvezi z odpadki pomembne naslednje informacije: kako ločevati in kam odložiti določene odpadke, delovni čas in dostopnost zbirnega centra ter podatki o pristojbinah in dajatvah. Ti podatki bi morali biti po mnenju anketiranih v raziskavi na voljo v zbirnem centru in posredovani na domove v obliki letakov in podobnega gradiva.

V Sloveniji se načini informiranja razlikujejo glede na samo občino nahajanja pa tudi glede na komunalno podjetje, ki skrbi za odpadke. V Mestni občini Ljubljana najpogosteje dobijo informacije s strani Občine, javnih podjetij in z zabožnikov, v Mestni občini Maribor pa poleg omenjenih treh še dodatno preko medijev (Končan K., 2010). Za Novo Gorico, Božič T. (2009), kot glavni vir informacij o ločevanju odpadkov, navaja televizijo (38,7 %), časopis (26,9 %) in radio (13 %). Najmanj informacij pa meščani pridobijo z letaki in na internetu (10,8 % in 10,5 %). V Braniku pa anketirani, kot glavni vir informacij navajajo medije (47 %), sledijo letaki, priložnostne zloženke Komunale Nova Gorica (15 %) in strokovna literatura (13 %).

Strategije ravnanja z odpadki (npr. DETR, 1999) ugotavljajo, da imajo posamezni potrošniki in gospodinjstva ključno vlogo pri doseganju trajnostnega ravnanja z odpadki. Kot enega ključnih motivov za to navajajo sodelovanje posameznika v lokalnih razpravah o tem, kako najbolje upravljati naše odpadke. Davies A. in sod. (2005) so v svoji raziskavi na Irskem ugotovili, da so bili številni anketiranci mnenja, da bi moralo biti organizirano več prostovoljnih forumov in razprav na temo odpadkov, kjer bi ljudje izmenjevali svoja mnenja in znanje in bi se jih ljudje pogosteje udeleževali ter tako bili bolj pripravljeni ločevati odpadke. Tudi Martin M. in sod. (2006) so mnenja, da morajo biti različni sistemi ločevanja odpadkov nujno podkrepjeni z ustreznim in zadostnim obveščanjem javnosti, tako da so udeleženci pri ločevanju odpadkov na ustrezen način vključeni v izobraževanja. Shaw J. P. in sod. (2006) ugotavljajo, da so pomembni faktorji pri ločevanju odpadkov tudi promocijske in izobraževalne kampanje, kjer obiskovalci iz prve roke pridobijo vse potrebne informacije o ravnanju z odpadki. Tudi Hage O. (2008) poudarja pomen oglaševalskih kampanj o ločevanju odpadkov, ki lahko učinkovito povečajo ločevanje tistih, ki že ločujejo in hkrati spodbudijo tudi neločevalce, da se tega lotijo. Mavropoulos A. (2010) v svoji raziskavi prav tako ugotavlja, da se z izvedbo kampanj obveščanja poveča udeleženosť prebivalstva v ločevanje odpadkov, vendar to nima vpliva na spremembo njihovega vedenja.

Uršič I. (2010) je opazil, da v času pomladi, ko potekajo aktivnosti, povezane z urejanjem vrtov in okolice objektov, prebivalci občine Šempeter-Vrtojba odlagajo odpadke z vrtov (veje okrasnega in sadnega drevja, grmičevje, odrezke živih mej ipd.) v zabožnike, ki so namenjeni odlaganju gospodinjskih odpadkov, tako da so ti kontejnerji zelo hitro polni in za gospodinjske odpadke zmanjka prostora. Zato je s člankom v občinskem Informativnem biltenu opozoril občane, da obstajata dva načina odlaganja vrtnih odpadkov, ki bosta pripomogla k rešitvi tega problema in sicer odvoz vrtnih odpadkov v Zbirni center Lavžnik ali naročilo kontejnerja na Komunali Nova Gorica, d. d.. Na občane je zato apeliral, da se za odlaganje vrtnih odpadkov poslužujejo enega od zgoraj navedenih načinov in s tem pripomorejo k lepšemu in boljšemu izgledu občinskega teritorija.

Pirih Č. U. (2010) v svoji raziskavi o komuniciranju med komunalnim podjetjem in gospodinjstvi na področju odpadkov za občino Šempeter-Vrtojba, kjer je v raziskavi

sodelovalo 50 anketirancev, ugotavlja, da je 16,7 % anketiranih mnenja, da končajo odpadki združeni na deponiji in jih zato ne ločujejo.

2.3.5 Učinki povratnih informacij

Eden glavnih dejavnikov, ki ljudi motivira k ločevanju odpadkov, so povratne informacije o količinah recikliranih odpadkov, prihranjen denar ter informacije o proizvodih, ki so narejeni iz recikliranih materialov (McKenzie-Mohr Associates, 2002). O učinku povratnih informacij na uspešnost ločevanja odpadkov poročajo številne raziskave (Hamad C. D. in sod., 1980–1981; Goldenhar L. M. in Connell C. M., 1991–1992; Katzev R. D. in Mishima H., 1992; De Young R. in sod., 1995; Schultz P. W., 2002; Williams I.D. in Taylor C., 2004; Davies A. in sod., 2005; Kim S. in sod., 2005; Shaw J. P. in sod., 2006; ter Ferrara I., 2008).

Schultz P. W. (2002) poudarja pomen podajanja informacij o količinah odpadkov in ostalih podrobnostih ločevanja, ki so lahko objavljeni v časopisih, letakih ali na položnicah za smetarino. Te namreč ljudi informirajo in jih hkrati motivirajo k večjemu ločevanju in oblikovanju takih norm, da potem ločujejo.

Po mnenju Williamsa I. D. in Taylor C. (2004) je sistem ločevanja odpadkov lahko učinkovit le, če se javnost zaveda, kaj in kako ločevati, doma in na ekoloških otokih. V smislu motiviranja prebivalcev k ločevanju odpadkov govorita o tako imenovani tehniki korenčka in palice oziroma nagrajevanja in kaznovanja. Kot pristop korenčka pri spodbujanju ločevanja odpadkov govorita predvsem o podajanju informacij o količinah odpadkov gospodinjtvom, kar bi po njunem mnenju številne motiviralo k še večjemu ločevanju; ter organizacijo promocijskih kampanj, vključno z oglaševanjem preko lokalnih medijev in letakov.

Kim S. in sod. (2005) poudarjajo pomembnost povratnih informacij, ki imajo vpliv na povečanje udeležnosti v ločevanje odpadkov. Podobno Davies A. in sod. (2005), Shaw J. P. in sod. (2006), ter Ferrara I. (2008) ugotavljajo pozitivne vplive povratnih informacij o tem, kakšne so dejanske prednosti ločevanja odpadkov in kakšne so dejanske količine ločeno zbranih materialov, ki gredo v nadaljnje postopke recikliranja, saj naj bi gospodinjtva v večji meri ločevala, če bi jim bile tovrstne informacije na razpolago.

2.3.6 Nagrade in kazni

Pri ločevanju odpadkov ima pomembno vlogo finančni motiv. Številni raziskovalci (Hamad C. D. in sod., 1980–1981; Jacobs H. E. in Bailey J. S., 1982–1983; Wang T. H. in Katsev R. D., 1990; Diamond W. in Loewy B., 1991; Needleman L. D. in Geller E. S., 1992; De Young R. in sod., 1995; Morgan W. F. in Hughes V. M., 2006; Hage O., 2008; Hage O. in sod., 2009; ter Sidique F. S. in sod., 2010) v svojih študijah ugotavljajo, da nagrade (npr. denar, kuponi, ali loterijske kartice) znatno povečajo število zainteresiranih za ločevanje odpadkov. Poleg tega raziskovalci dajejo prednost loterijskim karticam, saj imajo njihove možnosti za zmago večinoma močnejše učinke, kot jih imajo nizka gotovinska izplačila ali individualne nagrade. Številni raziskovalci, kot so Oskamp S. in sod. (1991), Gamba R. in Oskamp S. (1994) ter De Young R. (2000), pa izpostavljajo tudi pomanjkljivosti nagrajevanja. Dokazano je, da kratkoročne denarne spodbude, kot so enkratna izplačila, ki nagradijo naključno osebo za njegovo prizadevanje, ne proizvajajo trajnih sprememb vedenja. Stopnja ločevanja se namreč vrne na predhodno raven, ko take spodbude ni več na voljo. Udeleženci namreč

velikokrat ugotovijo, da nagrada ni dovolj privlačna, da bi lahko odtehtala njihov čas in trud (Katzev R. D. in Johnson T. R., 1987). Kot učinkovit se je izkazal tudi t. i. program "plačaj, kolikor odvržeš", (pay-as-you-thorw), pri katerem prebivalci plačajo smetarino glede na količino odpadkov, ki jo dejansko proizvedejo (Skumatz L.A., 1996; McKenzie-Mohr D. in Smith W., 1999; Skumatz L. A., 1999; Morris J., 2000; ter Yau Y., 2010).

2.3.7 Dostopnost in opremljenost ekoloških otokov

Ločevanje odpadkov je v veliki meri odvisno tudi od pogojev za ločevanje, ki jih ima lokalna skupnost, v kateri anketirani živijo. Prebivalci skupnosti z večjo možnostjo ločevanja (prisotnost ekoloških otokov za ločeno zbiranje odpadkov) bodo imeli bolj pozitiven odnos do ločevanja odpadkov (Vining J. in sod., 1992). Evison T. in Read A. D. (2001) sta ugotovila, da je kar 88 % gospodinjstev, ki niso imeli ekološkega otoka primerno opremljenega, pripravljenih ločevati odpadke, če bi imeli možnost. Prav tako tudi Barr S. in Gilg A. W. (2005) v svoji raziskavi opozarjata, da je za ločevanje odpadkov zelo pomemben dostop do ekološkega otoka, ki omogoča prebivalcem, da ločujejo odpadke. Evison T. in Read A. D. (2001) še ugotavljata, da je kar 24 % anketiranih gospodinjstev kot razlog za neločevanje navedlo preveliko oddaljenost od ekološkega otoka. To pa ni edina raziskava, ki je prišla do tovrstnih zaključkov, saj podobno ugotavljajo tudi številni drugi raziskovalci; npr. Reid D. in sod. (1976), Humphrey C. in sod. (1977), Luyben P. D. in Bailey J. (1979), Howenstine E. (1993); Melville R. in Munick R. (2005); ter Martin M. in sod. (2006). V raziskavi v severni Maleziji je 99,5 % anketirancev menilo, da bi morali postaviti ekološke otoke na bolj priročne lokacije, kar bi pomenilo, da bi zagotovili ločevanje odpadkov v vsakem stanovanjskem območju (Omran A. in sod., 2009).

2.4 Podjetje Komunala Nova Gorica, d. d.,

Podjetje Komunala Nova Gorica, d. d., je bilo ustanovljeno leta 1950, ko se je z gradnjo Nove Gorice pojavila potreba po organizirani komunalni dejavnosti (Komunala Nova Gorica, 2010a). Podjetje deluje na območju šestih občin, ki so nastale iz bivše občine Nova Gorica, to so Občina Šempeter-Vrtojba, Občina Brda, Občina Kanal ob Soči, Mestna občina Nova Gorica, Občina Miren-Kostanjevica in Občina Renče-Vogrsko.

V podjetju je zaposlenih 137 delavcev, ki so razdeljeni v različne enote. Najpomembnejša dejavnost, s katero se ukvarjajo, je ravnanje z odpadki, ostale dejavnosti podjetja pa so še: komunalne gradnje; vzdrževanje javnih in zelenih površin; pogrebne storitve; mizarske in mehanične storitve, ki vključujejo tudi vzdrževanje vozil in strojev ter popravila smetnjakov; ter skupne službe.

Na področju gospodarnega ravnanja z odpadki izvajajo naslednje dejavnosti:

1. ločeno zbiranje odpadkov,
2. odvoz komunalnih odpadkov,
3. odlaganje odpadkov,
4. preprečevanje nastajanja odpadkov z okoljskim izobraževanjem in ozaveščanjem javnosti (Roldo B. in sod., 2009).

Na spodnjih dveh slikah sta simbola, po katerih je podjetje Komunala Nova Gorica, d. d., razpoznavno: logotip podjetja (levo) in maskota-ježek (desno), ki označuje ločeno zbiranje odpadkov s sloganom »ločujmo, varujmo«.

Slika 12: Logotip podjetja in maskota (Komunala Nova Gorica, 2010a)

2.4.1 Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica

Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica (CERO Nova Gorica) leži med Staro Goro, Ajševico in zaselkom Tržič – Mandrija (slika 13).

Slika 13: Center za ravnanje z odpadki Nova Gorica (Roldo B. in sod., 2009)

Območje je s treh strani obdano s pogozdenimi gričevnatimi vzpetinami in oddaljeno od naselij več kot 300 metrov, v širšem območju ni zajetja pitnih vod. Odlagališče zajema okoli 30 hektarjev, od tega je 20 hektarjev površine namenjeno odlaganju odpadkov, preostalih 10 pa je namenjeno varovalnemu pasu in preprečevanju motilnih vplivov na okolico ter infrastrukturnim ureditvam. Zbrani odpadki se odlagajo na Centru za ravnanje z odpadki Nova Gorica v Stari Gori. Območje odlagališča vključuje sprejemni plato s tehniko, stiskalnico za ločeno zbrane frakcije, zbirni center za občane, prostor za skladiščenje ločeno zbranih frakcij odpadkov, skladišče za začasno skladiščenje nevarnih odpadkov iz gospodinjstev ter sprejemno pisarno z video nadzorom in vremensko postajo. Občani lahko sami pripeljejo odpadke na odlagališče, vendar je potrebno večje količine odpadkov prej najaviti in plačati strošek odlaganja. Odpadke, ki pa so posledica vzdrževanja ali čiščenja lastnih stanovanjskih prostorov, lahko občani brezplačno pripeljejo na odlagališče (Komunala Nova Gorica, 2010b).

Ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov iz ekoloških otokov in iz zbirnih centrov pripeljejo na CERO Nova Gorica, kjer jih začasno skladiščijo ali pa jih pripravijo za odvoz. Te priprave vključujejo zmanjševanje volumna odpadkov s stiskalnico in baliranje, ki se izvaja za embalažo, papir, tekstil, les in podobno. Tako pripravljene odpadke potem skladiščijo do oddaje pooblaščenemu prevzemniku odpadkov, ki jih odpelje v nadaljnjo obdelavo. V sklopu komunalnih odpadkov dodatno sortirajo odpadke in izločijo tiste frakcije, ki so uporabne za oddajo v recikliranje. Mešane komunalne odpadke in ostanke sortiranja kosovnih odpadkov nato odlagajo v tako imenovano odlagališčno telo CERO Nova Gorica. Plin, ki se zbira v tem predelu, zberejo in vodijo po ceveh do bakle, kjer plin zgori (Roldo B. in sod., 2009).

2.5 Občina Šempeter-Vrtojba

Občina Šempeter-Vrtojba je bila ustanovljena leta 1998. V občini trenutno (na dan 1. 1. 2011) živi 6368 prebivalcev in sicer v dveh naseljih, po katerih nosi občina ime: Vrtojba in Šempeter pri Gorici. Naselji se nahajata na zahodu Slovenije, tik ob italijanski meji in južno od mesta Nova Gorica, ki je upravno, gospodarsko in kulturno središče Severno Primorske regije. Naselji imata na površini 15 km² skupaj 40 ulic, v katerih je 1568 hiš. Ker sem v diplomskem delu obravnavala posamezna gospodinjstva, naj omenim še, da je le-teh, po popisu prebivalstva leta 2002, v občini 2231 (Občina Šempeter-Vrtojba, 2010c; Statistični urad RS, 2011b).

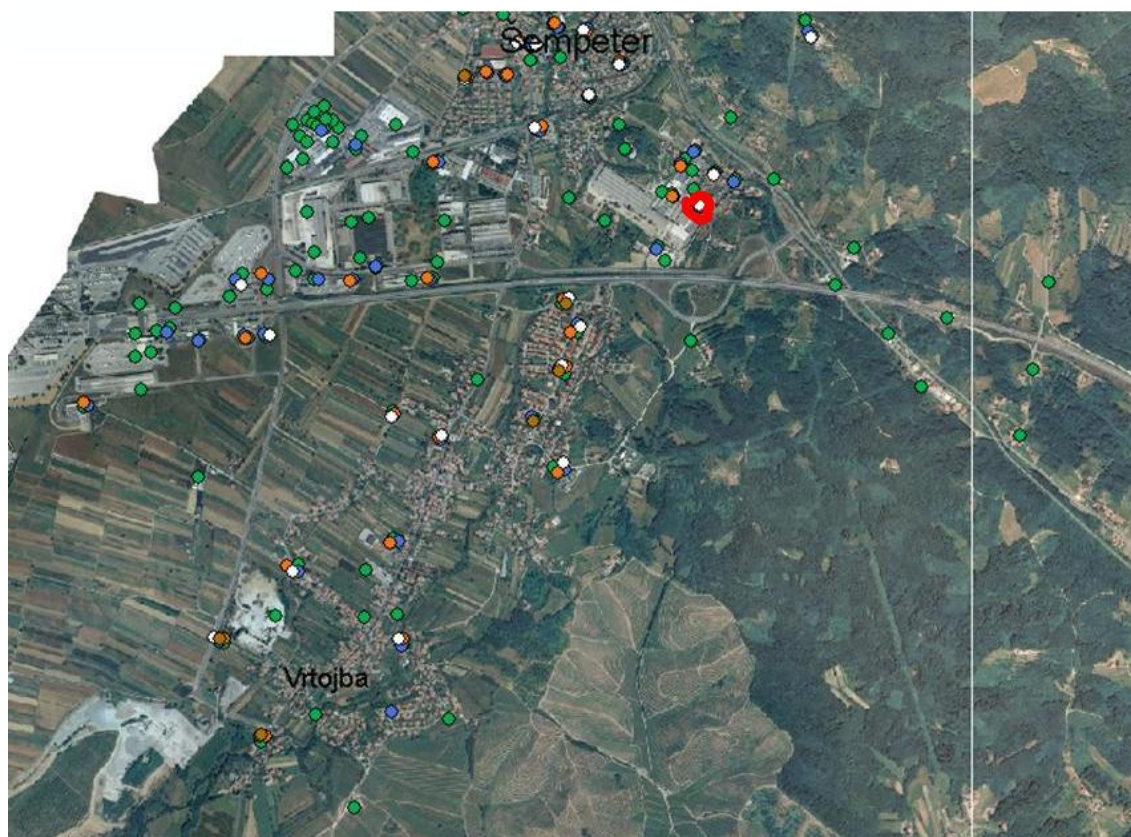
2.5.1 Ekološki otoki v občini Šempeter-Vrtojba

V občini Šempeter-Vrtojba je trenutno 36 ekoloških otokov, ki so namenjeni gospodinjstvom, in se med seboj razlikujejo po velikosti in posledično prisotnosti zabojnikov. Vendar so v fazi projektiranja še dodatni ekološki otoki, predvsem to velja za zaselke Bazara, Ošlje, Na hribu in Kemperšče. V teh predelih se namreč trenutno nahajajo samo zeleni zabojniki za mešane komunalne odpadke, tako da tamkaj živeči občani odpadkov ne morejo ločevati oziroma jih morajo v primeru ločevanja voziti nekoliko dlje od svojega doma. Omenjeni zaselki se na spodnjih dveh slikah nahajajo skrajno desno, označeni samo z zelenimi pikami.

Na spodnjih dveh slikah vidimo nahajanje vseh zabojnikov za ločeno zbiranje odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba. Zabojniki se glede na namen razlikujejo v barvah in tako velja tudi za spodnji sliki, kjer rjava pika predstavlja zabojnik za organske kuhinjske odpadke, bela pika predstavlja zabojnik za steklo, oranžna pika predstavlja zabojnik za embalažo, modra pika predstavlja zabojnik za papir in karton ter zelena pika, ki predstavlja zabojnik za mešane komunalne odpadke. Če natančno pogledamo, vidimo, da se na celotnem območju občine Šempeter-Vrtojba nahaja 283 zabojnikov in sicer: 8 zabojnikov za biološko razgradljive kuhinjske odpadke, 36 zabojnikov za steklo, 44 zabojnikov za embalažo, 62 zabojnikov za papir in karton, ter 133 zabojnikov za mešane komunalne odpadke.

Slika 14: Zabojniki za odpadke v Sempetru in zaselkih (Komunala Nova Gorica, 2011)

Slika 15: Zabojniki za odpadke v Vrtojbi in zaselkih ter delu Šempetra, z rdeče označenim zbirnim centrom (Komunala Nova Gorica, 2011)

2.5.2 Zbirni center v občini Šempeter-Vrtojba

Zbirni center v občini Šempeter-Vrtojba (slika 16) se nahaja v Industrijski coni Lavžnik, v Ulici goriške fronte, točna lokacija zbirnega centra pa je vidna na sliki 15 (zgoraj), kjer so zabojniki obkroženi z rdečo barvo.

Slika 16: Zbirni center Lavžnik v občini Šempeter-Vrtojba

Z gradnjo zbirnega centra Lavžnik so začeli v letu 2005, na voljo za uporabo pa je od leta 2008. Objekt ima asfaltirani plato dimenzije 50x15 metrov, na vzhodni strani armirano betonski podporni zid višine med 1,5 in 2,5 metri. Celotni objekt je ograjen z žično ograjo višine 2 metrov. Skozi objekt poteka krožni promet. Ob podpornem zidu so postavljeni kontejnerji za odpadke, kar je razvidno tudi iz zgornje slike (Občina Šempeter-Vrtojba, 2010a).

V zbirnem centru se nahajajo vsi potrebni zabojniki in kontejnerji, ki so opisani v poglavju 2.3.2.2, poleg njih pa sta dodatno postavljena še zabojnik za odpadna zdravila (slika 17) in kontejner za azbestne odpadke (slika 18).

Slika 17: Zabojnik za odpadna zdravila

Slika 18: Kontejner za azbestne odpadke

Zbirni center ni odprt ves čas, ampak ima točno določen urnik in sicer:

- ponedeljek: od 7.00 do 9.30,
- petek: od 14.30 do 17.00,
- sobota: od 7.00 do 10.00 (Občina Šempeter-Vrtojba, 2010b).

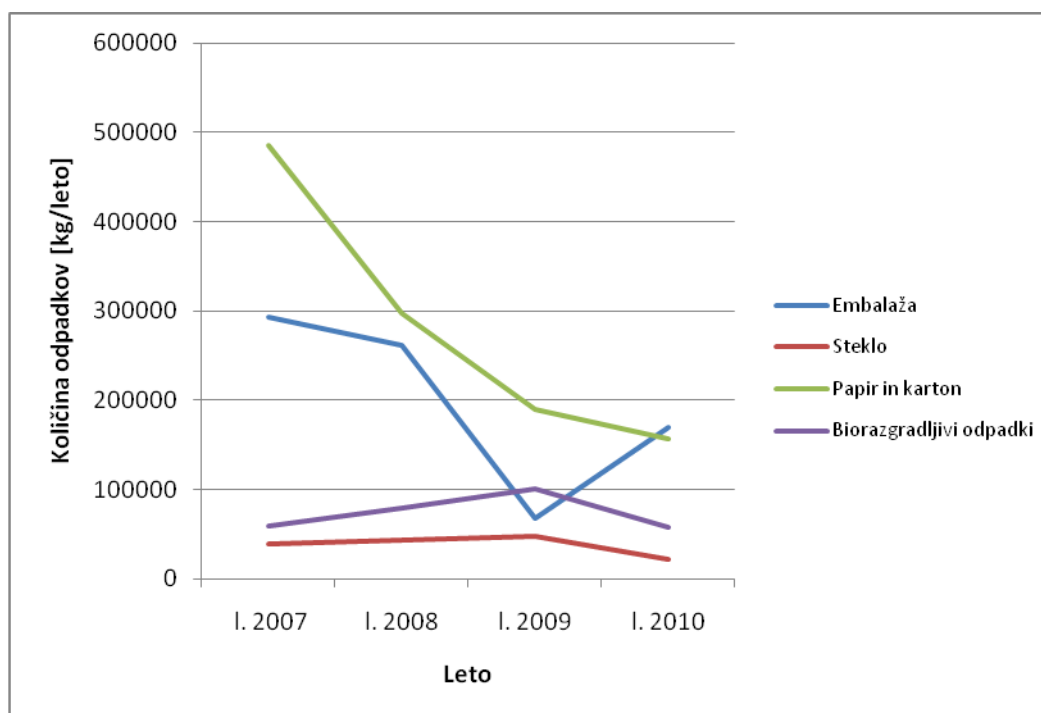
2.5.3 Količine odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba

V spodnji tabeli vidimo količine odpadkov, tako posameznih frakcij, kot tudi količino vseh odpadkov, skozi zadnja štiri leta.

Tabela 5: Količine odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba [kg/leto] (Komunala Nova Gorica, 2011)

Vrsta odpadka \ Leto	2007	2008	2009	2010
Embalaža	293661	261520	68170	169931,3
Steklo	39640	43460	48080	21886,5
Papir in karton	485820	297990	190280	156710,945
Biorazgradljivi odpadki	59810	79520	100280	57846,24
Mešani komunalni odpadki	3028280	3571020	3394410	2947871,13
Kosovni odpadki	319090	551480	499210	222634,29
Vsi odpadki skupaj	4311071	4875850	4412650	3817911,68

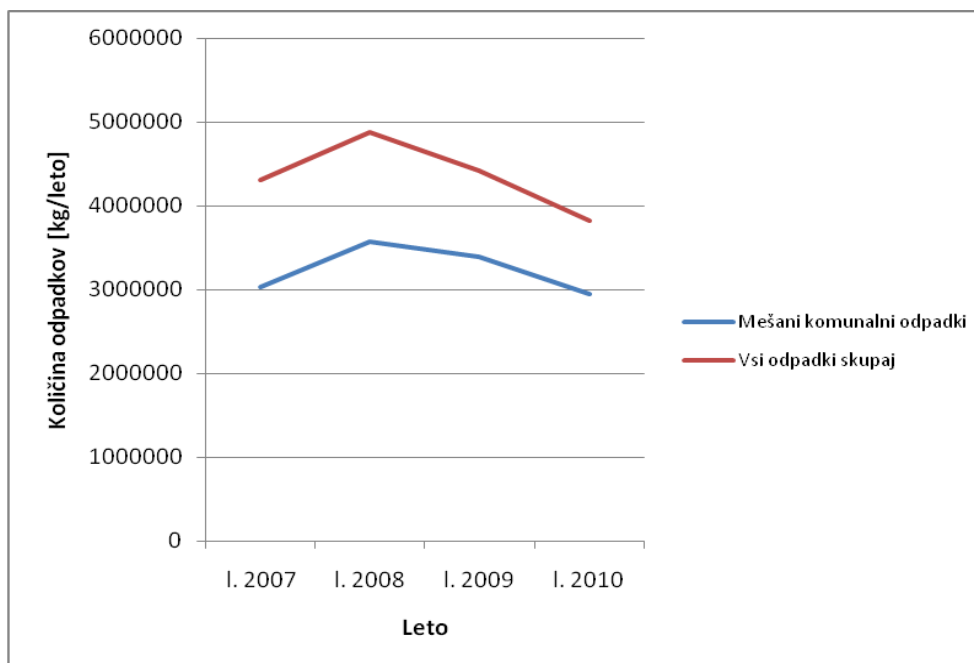
Spodnji graf prikazuje, kako so se količine posameznih frakcij spreminjale skozi zadnja štiri leta.

Slika 19: Količine ločenih frakcij odpadkov skozi leta (Komunala Nova Gorica, 2011)

Iz grafa je razvidno, da količina papirja in kartona skozi leta strmo upada, za embalažo je značilno, da je do leta 2009 njena količina upadala, potem pa je v zadnjem letu spet nekoliko narasla. Kar pa se tiče stekla ter biorazgradljivih odpadkov, pa lahko vidimo, da so količine do leta 2009 rahlo naraščale, v zadnjem letu pa so nekoliko upadle. Ta trend zmanjševanja količine ločenih frakcij nam lahko pove dvoje; ali se je zmanjšala količina odpadkov ali pa se je zmanjšala udeleženosť v ločevanje.

Zato si na spodnjem grafu oglejmo še spreminjanje količine mešanih komunalnih odpadkov ter količine vseh odpadkov, ki so se zbrali v občini Šempeter-Vrtojba.

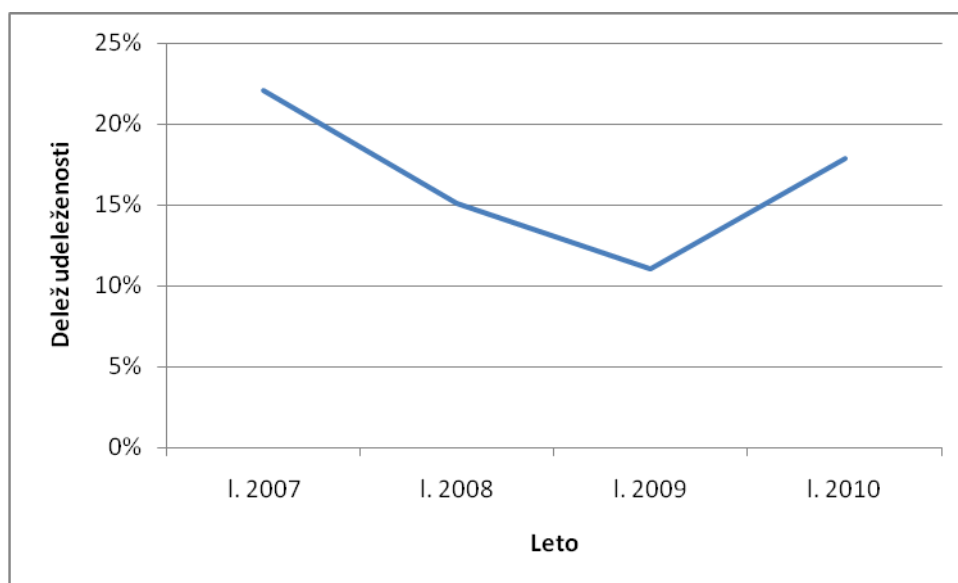
Slika 20: Količina mešanih odpadkov in celotna količina odpadkov, skozi leta (Komunala Nova Gorica, 2011)

Kot lahko razberem iz zgornjega grafa, lahko trdim, da se količina vseh zbranih odpadkov zmanjšuje, prav tako pa se zmanjšuje tudi količina mešanih komunalnih odpadkov od leta 2007 naprej, kar pomeni, da se počasi uveljavlja prvi korak iz piramide (slika 1, na strani 5), zmanjševanje količine odpadkov na samem izvoru-v gospodinjstvih.

Kar pa se tiče udeležnosti v ločevanje odpadkov, oziroma njene uspešnosti, v tabeli 6 in na grafu (slika 21) vidimo, da je v letu 2007 ločevalo največ občanov. Potem pa je udeležba v ločevanje odpadkov upadla za več kot 10 %, v zadnjem letu pa je spet narasla, ampak vseeno še ni dosegla enake vrednosti kot v letu 2007. Ta podatek sicer nakazuje na to, da nekateri občani ločujejo, vendar njihovo število še ni zadovoljivo.

Tabela 6: Uspešnost ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba [%] (Komunala Nova Gorica, 2011)

Leto	2007	2008	2009	2010
Uspešnost ločevanja odpadkov	22	15	11	18

Slika 21: Udeležnost v ločevanje odpadkov skozi zadnja štiri leta (Komunala Nova Gorica, 2011)

Če torej pogledamo vse tri grafe, vidimo, da količina ločeno zbranih frakcij upada, prav tako je tudi s količino vseh odpadkov. Vendar ne smemo mimo dejstva, da je sedanja količina vseh odpadkov približno enaka tisti iz leta 2007, preden se je začela zniževati; uspešnost ločevanja pa je precej daleč od vrednosti, ki je bila značilna za leto 2007. Zatorej lahko trdim, da je zmanjšanje količine ločeno zbranih frakcij posledica predvsem manjše udeležnosti v ločevanje odpadkov.

Iz grafa na sliki 19 je razvidno tudi, da največja količina ločeno zbranih frakcij pripada papirju in kartonu, podobno ugotavljajo tudi nekatere raziskave. Folz D. H. (1991) je v svoji raziskavi ugotovil, da je bilo naslednjih pet materialov zbranih ločeno v največji količini: časopis, steklo, aluminij, plastika in karton. Tudi Barr S. in Gilg A. W. (2005) v svoji raziskavi ugotavljata, da so najpogosteje ločeno zbrani časopisi in revije, najmanj pogosto pa konzerve od hrane in različne folije. Kot razlog pa navajata stopnjo zahtevnosti ločevanja posamezne frakcije. Shaw J. P. in sod. (2006) v svoji raziskavi pridejo do zaključka, da je najpogosteje ločena frakcija papir in karton. Husaini I. G. in sod. (2007) trdijo, da so gospodinjski komunalni odpadki v glavnem sestavljeni iz papirja in lepenke, poleg tega pa so prisotni tudi kuhinjski odpadki (ostanki sadja, zelenjave in hrane, čajne vrečke, kavna usedlina, in podobno) in odpadki iz vrtov-zeleni odrez. Če torej povzamem, največji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov predstavljajo papir in karton.

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 Metodologija

Osrednja raziskovalna metoda mojega diplomskega dela je bilo anketiranje. Za izdelavo anketnih vprašalnikov pa sem najprej pregledala ustrezno literaturo, da sem pridobila informacije iz že opravljenih raziskav, ter si tako lažje oblikovala raziskovalne cilje.

Na podlagi pregleda literature sem sestavila okvirna vprašanja, ki sem jih uporabljala kot oporo v intervjujih, ki sem ju izvedla z zaposlenimi na komunalnem podjetju Komunala Nova Gorica, d. d., in zaposlenimi na Občini Šempeter-Vrtojba. Namen obeh intervjujev je bil pridobiti čim več podatkov, o stanju na področju ločevanja odpadkov iz gospodinjstev občine Šempeter-Vrtojba, za sestavo anketnih vprašalnikov. Predvsem pa sem z intervjuji želela pridobiti podatke o problematiki odpadkov v omenjeni občini, kot jih vidijo predstavniki komunalnega podjetja oziroma Občine. Potek intervjujev je predstavljen spodaj, ključne ugotovitve pa v poglavju rezultati.

Naslednji korak je bil ogled in popis ekoloških otokov v celotni občini Šempeter-Vrtojba, saj sem že ob pregledu objavljenih raziskav in v intervjujih ugotovila, da je stanje ekoloških otokov pomemben dejavnik pri ločevanju odpadkov. Z ogledom sem prav tako pridobila pomembne informacije in podatke, ki se mi jih je zdelo smiselno preveriti tudi pri občanih, torej jih vključiti v anketne vprašalnike. Tudi povzetek ogleda ekoloških otokov in ključne značilnosti so predstavljene v poglavju rezultati.

Nazadnje pa sem na podlagi vseh pridobljenih informacij sestavila anketne vprašalnike in jih razdelila med gospodinjstva občine Šempeter-Vrtojba. Načini anketiranja in analiziranja podatkov so predstavljeni v podpoglavju anketiranje gospodinjstev v občini Šempeter-Vrtojba; rezultati pa so podani v istoimenskem poglavju.

3.1.1 Intervju

Kot že omenjeno zgoraj, sem za pripravo anket najprej raziskala področje ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba, tako da sem opravila intervju na komunalnem podjetju Komunala Nova Gorica, d. d., ki pokriva omenjeno občino, ter obiskala in opravila intervju tudi na sami Občini.

Za izvedbo intervjuja na komunalnem podjetju sem se najprej obrnila na direktorja podjetja, g. Andreja Miško, ki sem mu preko elektronske pošte poslala okvirna vprašanja intervjuja, on pa mi je na podlagi vprašanj priporočil osebo, ki najbolj pozna to področje. To je Dario Rolih, star 35 let in stanujoč v Novi Gorici, ki je vodja enote Obdelava in odlaganje odpadkov ter vodja enote Zbiranje in odvoz odpadkov. Ko sem pridobila njegov kontaktni elektronski poštni naslov, kamor sem mu posredovala pripravljena okvirna vprašanja intervjuja; mi je on posredoval svojo kontaktno telefonsko številko. Ko je pregledal vprašanja, sva se preko telefona dogovorila za sestanek na sedežu komunalnega podjetja. Tako sem v četrtek, 11. 11. 2010, ob 10.00 zjutraj opravila intervju na Komunalni Nova Gorica. Poleg g. Rolih pa je bil moj sogovornik še Uroš Rosa, star 28 let in stanujoč v Črničah, ki ga je g. Rolih povabil k intervjuju, saj opravlja delo operativnega vodje enote Zbiranje in odvoz odpadkov, in ima več izkušenj glede ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba. Intervju smo pričeli s problematiko odpadkov, kot jih zaznava komunalno podjetje, iz tega pa se je razvil pogovor, kateremu opora so bila vnaprej pripravljena vprašanja. Intervju je trajal dve uri

in trideset minut, sproti pa sem si zapisovala glavne ugotovitve, na koncu pa sem se z g. Rolihom zmenila še, da mi posreduje informacije o količinah odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba za obdobje preteklih štirih let.

Za intervju na sami Občini Šempeter-Vrtojba pa sem se neposredno obrnila na predstavnike Oddelka za okolje in prostor. Tako sem Igorju Uršič, staremu 53 let in stanujočemu v Solkanu, ki je višji svetovalec za gospodarske javne službe, preko elektronske pošte posredovala okvirna vprašanja za intervju. Vprašanja so bila podobna tistim, ki sem jih uporabila v intervjuju na komunalnem podjetju, razlikovala pa so se v tem, da so bila manj obsežna, saj niso vsebovala podrobnejših vprašanj o količinah in sestavi odpadkov ter podobnem, kar je tema komunalnega podjetja. Ko je g. Uršič pregledal vprašanja in mi posredoval telefonsko številko, sva se dogovorila za sestanek na Občini. Istega dne, torej 11. 11. 2010, ob 14.30 popoldan pa sva se srečala na Občini. Tudi on je k intervjuju povabil še dva sogovornika in sicer sta to bila Tadej Mori z oddelka Medobčinsko redarstvo in Mitja Černe z oddelka Okolje in prostor. G. Mori, star 44 let in stanujoč v Kanalu, je inšpektor-vodja medobčinske uprave; g. Černe, star 39 let in stanujoč v Šempetru, pa je referent za komunalne zadeve. Medobčinsko redarstvo ima zelo pomembno vlogo pri odpadkih, saj vsakodnevno pregledajo vse ekološke otoke v občini ter kaznujejo morebitne nepravilnosti; hkrati pa so na voljo tudi za vsa morebitna vprašanja o odpadkih. Tudi ta intervju smo pričeli s problematiko odpadkov, kot jih zaznava Občina sama, iz tega pa se je razvil pogovor, kateremu opora so bila vnaprej pripravljena vprašanja. Intervju je trajal dve uri, sproti pa sem si zapisovala glavne ugotovitve.

Okvirna vprašanja za intervju in celotna vsebina intervjujev so v prilogi (Priloga C in Priloga D), v poglavju rezultati pa so izpostavljene ključne ugotovitve, ki so bile pomembne za pripravo anketnih vprašalnikov.

3.1.2 Oglad ekoloških otokov

Dne, 1. 12. 2010, sem skupaj z občinskim redarjem Kevinom Urdihom, čigar naloga je, med drugim, tudi nadzor ekoloških otokov, opravila ogled teh otokov v občini Šempeter-Vrtojba. Ker pa nisem bila prepričana, ali sva si ogledala vse ekološke otoke, sem o tem povprašala še na komunalnem podjetju. Dne, 18. 1. 2011, sem prejela elektronsko pošto, v kateri mi je g. Rolih, zaposlen na komunalnem podjetju, posredoval zemljevid občine Šempeter-Vrtojba z označenimi zabojniki za odlaganje odpadkov (slika 14 in 15), iz katere sem lahko ugotovila, katere ekološke otoke sva z g. Urdihom pozabila preveriti. Tako da sem dne, 22. 1. 2011, sama še dodatno opravila ogled ekoloških otokov pod zaporedno številko 5, 7, 8, 10 in 12, opisanih v prilogi (Priloga F). Ogled ekoloških otokov je vseboval popis prisotnosti oziroma odsotnosti zabojnikov, predpisanih za ločeno zbiranje odpadkov; pregled nahajanja napisov o tem, kaj lahko odložimo v določen zabojnik in česa ne; pregled morebitnih nepravilnosti, kot so na primer nečistoča, poškodovani zabojniki, neprimerni odpadki in podobno; ter fotografiranje ekoloških otokov. Vseh skupaj je v celotni občini 36, saj sem po ogledu terena opisala in izpostavila le tiste, ki so namenjeni odlaganju odpadkov iz gospodinjestev, in so torej tema anketnih vprašalnikov. Iz analize so izvzeti ekološki otoki oziroma kontejnerska mesta, ki se nahajajo na območju parkirišč, proizvodnih obratov, trgovin, storitvenih dejavnosti, občine, šol, vrtcev, restavracij, bolnišnice, zdravstvenega doma, pokopališč, policijskih postaj, igralnega salona, bencinskih servisov, športne dvorane, raziskovalnega centra, vrtnarije in podobno.

Povzetek ogleda ekoloških otokov z glavnimi ugotovitvami in slika nahajanja teh otokov so predstavljeni v poglavju rezultati; celoten ogled s preglednicami o zabojnikih, fotografijami, nepravilnostmi; urejen po ulicah in vrstnem redu, pa je v prilogi (Priloga F).

3.1.3 Anketiranje gospodinjstev v občini Šempeter-Vrtojba

Anketni vprašalnik, ki je v prilogi (priloga A), sem izdelala po daljšem pregledu literature, dveh intervjujih ter ogledu terena. Anketni vprašalnik obravnava problematiko ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba.

3.1.3.1 Anketni vprašalnik

Anketa je postopek zbiranja podatkov, pri katerem postavljamo ustreznim osebam vprašanja, nanašajoča se na podatke, ki jih želimo zbrati. Anketni vprašalnik ni standardiziran instrument in ga navadno uporabljamo samo pri raziskavi, za katero ga sestavimo (Sagadin J., 1972).

Kot metodo anketiranja sem izbrala samoanketiranje, kjer vprašani sam prebere in odgovori na vsa vprašanja v vprašalniku. Vsi vprašani so dobili enak vprašalnik. Pri izvedbi raziskave sem uporabila strukturiran tip vprašalnika, ki je vseboval 27 vprašanj, 26 vprašanj je bilo zaprtega tipa, kar pomeni, da imajo vprašanja vnaprej predvidene odgovore, zadnje vprašanje pa je bilo odprtega tipa, kjer so lahko občani napisali vse, kar se jim je zdelo primerno in jih tekom vprašalnika nisem vprašala. Vprašalnik se je začel z nagovorom, ki je vseboval moje podatke, informacije o namenu anketnega vprašalnika in zahvalo za sodelovanje.

Prvih šest vprašanj se nanaša na osnovne značilnosti anketirancev. Potem sledijo vprašanja, ki se nanašajo na odpadke nasploh ter na ločevanje odpadkov.

Število dihotomnih vprašanj je 7 (to so vprašanja številka 10, 12, 13, 16, 24, 25 in 26), pri vprašanju številka 13 je poleg možnosti b še podvprašanje kje, saj sem s tem želela preveriti, ali ljudje res vedo, kaj je zbirni center. Pri 26. vprašanju pa je podvprašanje s kom, kjer pa sem želela preveriti, koliko jih je deponijo obiskalo v času dneva odprtih vrat, ki ga organizira komunalno podjetje.

17. vprašanje je sklop 15 podvprašanj Likertovega tipa, kjer vprašani izrazijo svoje strinjanje s podanimi trditvami, te trditve pa obsegajo področje motivacije, informiranosti in osveščenosti.

Temu sklopu vprašanj sledi vprašanje o opremljenosti najbližjega ekološkega otoka, podobno tematiko zajema tudi 20. vprašanje.

Z 19., 22. in 23. vprašanjem sem želela preveriti, koliko vprašanih dela napako, ki se zdi problematična komunalnemu podjetju.

21. vprašanje je podrobnejše vprašanje o informiranosti občanov. S 25. vprašanjem pa sem želela preveriti, ali je med anketiranimi vseeno kdo, ki je že bil kaznovan zaradi nepravilnega ločevanja odpadkov.

3.1.3.2 Način anketiranja

Ko je bil anketni vprašalnik pripravljen, sem se z mag. Milanom Turkom, županom Občine Šempeter-Vrtojba, dogovorila, da bodo za vprašalnike poskrbeli na Občini. To pomeni, da so na Občini razmnožili ustrezno število vprašalnikov in poskrbeli za rznos v vsa gospodinjstva občine Šempeter-Vrtojba. Do takega dogovora je prišlo zaradi dvostranske koristi; meni, kot štipendistki omenjene Občine, so se neizmerno znižali stroški izvedbe vprašalnikov, Občina pa je tako pridobila pomembne podatke o ravnanju z odpadki. Na koncu je bilo izdelanih 2231 kopij anketnih vprašalnikov, kolikor je gospodinjstev v občini Šempeter-Vrtojba, te anketne vprašalnike pa so potem občani prejeli po pošti v vsako gospodinjstvo po enega. Vprašalnike so občani prejeli na svoje domove v času od 13. do 15. decembra 2010, v anketnem vprašalniku pa so bila potem jasna navodila, kako in do kdaj mi lahko anketo vrnejo. Za izpolnjevanje anket sem občanom dala najprej na razpolago 14 dni, to je do 29. decembra 2010, potem pa sem ta čas nekoliko podaljšala in vprašalnike pobrala šele 3. januarja 2011. Izpolnjene vprašalnike pa so mi občani lahko vrnili osebno na dom oziroma sem, po predhodnem dogovoru z odgovornimi, namestila 3 skrinjice v Vrtojbi in sicer v prodajalni kruha, živilski trgovini in podružnični osnovni šoli; ter 4 skrinjice v Šempetru in sicer v zdravstvenem domu, osnovni šoli, nakupovalnem centru in na Občini. Ker je bilo vrnjenih vprašalnikov po prvem prevzemu in pregledu premalo, sem morala pridobiti še nekaj dodatnih vprašalnikov. V drugem primeru pa sem ankete sprejemala le osebno na domu in sicer tako, da sem najprej sosede, znance, nekdanje sošolce in prijatelje povprašala o tem, ali so rešili vprašalnike. V primeru negativnega odgovora, sem jih prosila, ali jih lahko reši oseba iz njihovega gospodinjstva, ki je odgovorna za odvoz odpadkov. Ker izpolnjenih vprašalnikov še ni bilo dovolj, pa sem se poslužila telefona in poklicala naključno izbrane občane, ki so se razlikovali v ulici bivanja. Ko sva se z mentorjem strinjala, da je doseženo število izpolnjenih vprašalnikov zadostno, sem pričela z njihovo analizo.

3.1.3.3 Način analiziranja podatkov

Podatke, pridobljene s pomočjo vprašalnikov, sem najprej vnesla v računalniški program Microsoft Office Excel, kjer sem izdelala primerno tabelo, to tabelo pa sem potem uvozila v SPSS. Računalniški program SPSS je program za statistično obdelavo podatkov, ki omogoča številne funkcije in primerjave. Zato sem ga uporabila za analizo podatkov in nekoliko podrobnejšo obdelavo le-teh. S programom je bila izračunana deskriptivna statistika, povprečna vrednost, standardni odklon ter modus, kjer je bilo mogoče. Dobljene podatke sem nato zopet vnesla v program Microsoft Office Excel, kjer sem izrisala tortne in stolpčne grafe, ki sem jih uporabila za lažjo predstavitev in ponazoritev rezultatov.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

V spodnjih podpoglavjih so predstavljeni rezultati intervjujev, ogleda ekoloških otokov in anketnih vprašalnikov, ostale podrobnost pa so zbrane v prilogah (Priloga B, D, E in F).

4.1 Povzetek intervjujev

4.1.1 Intervju s predstavniki podjetja Komunala Nova Gorica, d. d.,

Najprej sem opravila intervju na komunalnem podjetju Komunala Nova Gorica, d. d.. V intervjuju smo se najprej dotaknili same problematike odpadkov. Kot največji problem v občini Šempeter-Vrtojba so izpostavili kosovne odpadke, ki povzročajo težave na treh lokacijah in sicer v Vrtojbi, na ekološkem otoku na območju ulic Poljska pot in Opekarniška cesta; ter v Šempetru, na območju ulice Na pristavi. Ekološki otok na Poljski poti morajo zaradi kosovnih odpadkov večkrat izprazniti in v celoti očistiti, vključno z njegovo okolico. Sogovornika sta me opozorila na dejstvo, da so bili v preteklosti na nekaterih ekoloških otokih nameščeni kontejnerji za kosovne odpadke, ki pa so jih odstranili. Ti kontejnerji so stali tudi na zgoraj omenjenih območjih, zato sogovornika pripisujeta puščanje kosovnih odpadkov na ekoloških otokih dejstvu, da so se občani nanje navadili in zato še vedno vozijo kosovne odpadke tja. Naslednji problematičen odpadek predstavlja zeleni odrez, ki vključuje vejevje, listje, pokošeno travo, odslužene rože in podobno. Občani ga odlagajo v zabojnike za mešane komunalne odpadke. Ta problem se pojavlja predvsem na območju ekoloških otokov v Vrtojbi in sicer na ulicah Laze in Podlaze, kjer so hiše tesno skupaj, zato imajo prebivalci malo prostora okrog hiše in posledično nimajo lastnega kompostnika. Vendar opažajo, da se ta problem zmanjšuje. Poleg omenjenih pa je problematičen odpadek tudi tetrapak, ki ga večina uporabnikov odlaga v zabojnike za karton in papir, namesto v zabojnike za embalažo.

Glede sodelovanja z Občino Šempeter-Vrtojba so omenili akcije zbiranja kosovnih, nevarnih in azbestnih odpadkov. Občina poskrbi za letake, ki so razdeljeni med vsa gospodinjstva, kjer je zapisano, kaj se bo zbiralo, kdaj, kje, ter kontaktne številke vodij akcije. Poleg samih letakov o akcijah zbiranja določenih vrst odpadkov so skupaj z Občino izdali tudi zloženke o ekoloških otokih in zbirnih centrih, ki so jih prav tako prejela vsa gospodinjstva v občini, znotraj njih pa je nazorno razloženo, kakšni zabojniki in kontejnerji se nahajajo na ekološkem otoku oziroma v zbirnem centru skupaj s pravili, kam spada določena vrsta odpadka.

Sogovornika sem opozorila o pomanjkljivostih ekoloških otokov, na katere so me opozarjali družinski člani in znanci ter katere sem tudi sama opazila. Najprej smo preverili področje prenapoljenosti zabojnikov, kjer so mi razložili, da imajo na komunalnem podjetju za pobiranje odpadkov in s tem praznjenje ekoloških otokov lasten način in potek pobiranja, ki je potrjen s strani Občine. Pogostost pobiranja je odvisna od lokacije, velikosti zabojnikov, tipa odpadka, števila ljudi, dneva v tednu, ter dejstva, ali praznijo celoten ekološki otok ali samo določen zabojnik. V povprečju praznijo ekološke otoke trikrat tedensko, zabojnika za papir in karton ter embalažo tedensko, zabojnik za steklo pa mesečno. Poleg tega pa so uveljavili še novo dodatno vozilo za ločene frakcije, tako da po njihovem mnenju problemov zaradi prenapoljenosti zabojnikov na ekoloških otokih ne bi smelo biti. Torej prenapoljenost vsekakor ne bi smel biti izgovor za ne-ločevanje. Kar se tiče nečistoče ekoloških otokov, sta mi sogovornika razložila, da so za čistočo na ekoloških otokih odgovorni

tako uporabniki, kot tudi komunalno podjetje. Naloga komunalnega podjetja je čiščenje umazanih ekoloških otokov; uporabniki pa so odgovorni, da se ekološkega otoka ne umaže z odpadki, ki ne sodijo izven zabojnikov. Hkrati poudarjajo, da na podjetju ne beležijo pritožb s strani uporabnikov in so mnenja, da so torej s čistočo ekoloških otokov uporabniki zadovoljni. Naslednja pomanjkljivost je, da niso vsi ekološki otoki enako sestavljeni, vsi namreč ne vsebujejo enakih zabojnikov, zato sem sogovornika vprašala, zakaj je temu tako. Razložila sta mi, da je za to največkrat kriva prostorska stiska, ko enostavno ni prostora za postavitve zabojnikov; ter človeški faktor, ko občani preprosto ne želijo dodatnih zabojnikov. Sta se pa sogovornika strinjala, da je prisotnost določenih zabojnikov na ekoloških otokih pomembna za ločevanje in zato ljudje velikokrat zaradi pomanjkanja le-teh ne ločujejo. Glede razporejenosti ekoloških otokov po občini pa so mi zagotovili, da je ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba več, kot jih določa zakon, ki pravi, da mora biti ekološki otok postavljen na vsakih 500 prebivalcev; poleg tega pa so vsi uporabnikom najbližji ekološki otoki oddaljeni manj kot 100 metrov.

Med ljudmi še vedno velja prepričanje, da so vse frakcije, ki jih ločujejo, na koncu odložene mešano. Zato me je zanimalo, ali so kdaj organizirali kakšna srečanja, predavanja o ravnanju z odpadki v občini, da bi lahko občane odvrnili od tega mnenja. Tukaj bi rada dejala, da sta bila oba predstavnika vidno prizadeta ob moji trditvi, saj se zelo trudijo na področju odpadkov in ljudje vanje ne verjamejo, zato sta oba hkrati odgovorila le: »Naj pridejo na ogled odlagališča in videli bodo, da temu ni tako!«. Šole in vrtci namreč zelo pogosto pridejo na ogled odlagališča; predstavljena pa jim je tudi celotna pot proizvoda: od surovine do odpadka pa zopet do uporabnega izdelka. Zaradi takega mišljenja ljudi so tudi prebarvali tovornjak za prevoz odpadkov, da je videti, da je sestavljen iz dveh prekatov, saj so ljudje mislili, da dajejo vse v isti prostor. Ogled odlagališča v spremstvu odgovorne osebe je vedno mogoč in se ga lahko, ob predhodni najavi, udeležijo vsi. G. Rolih me je opozoril na dejstvo, da je vsako leto ob dnevu Zemlje organiziran tudi dan odprtih vrat odlagališča odpadkov, ki se ga lahko udeležijo prav vsi.

G. Rolih je mnenja, da je finančni motiv še kako pomemben dejavnik pri ločevanju odpadkov, saj bi občane v veliki meri motiviralo znižanje stroškov-prispevkov za komunalne storitve oziroma nagrade za ločevanje odpadkov. Kar pa se tiče družbenega pritiska, sta bila sogovornika mnenja, da občani ne upoštevajo mnenja drugih, to je sosedov in soobčanov, pri ločevanju odpadkov.

V nadaljevanju sem preverila še osveščanje občanov. Po mnenju sogovornikov se je kot najuspešnejši način informiranja ljudi izkazal osebni stik, ki pa je omejen na določeno število. Letaki so, kot ugotavljajo na komunalnem podjetju, le delno uspešni, saj 30–40% ljudi zavrže letake, ne da bi si jih ogledali in prebrali. Na komunalnem podjetju so prepričani, da veliko informacij o tem, kaj lahko občani odložijo v določen zabojnik, sami preberejo na zabojnikih; vendar se zavedajo, da navodila ponekod manjkajo, predvsem na starih zabojnikih, ki pa jih poskušajo v čim večji meri zamenjati in nadomestiti z novimi. Ljudje poznajo ekološke otoke, so prepričani na Komunali Nova Gorica, prav tako bi morali poznati tudi zbirni center, ki ga oglašujejo tudi na položnicah za smetarino. Kar pa se tiče akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu, mi je g. Rolih povedal, da je imelo komunalno podjetje ta dan na terenu 22 zaposlenih z vsemi razpoložljivimi vozili. Najbolj organizirani smo bili po njegovem mnenju prav v občini Šempeter-Vrtojba, kjer smo dali poudarek predvsem čiščenju okolice. Količina vseh odpadkov, izmerjena na sobotni dan iz vseh občin, je znašala okrog 160000 kilogramov, v občini Šempeter-Vrtojba pa smo zbrali 5820 kilogramov odpadkov. V

občini Šempeter-Vrtojba se je akcije udeležilo 1072 občanov, kar predstavlja 16,84 % vseh prebivalcev občine.

4.1.2 Intervju s predstavniki občine Šempeter-Vrtojba

Tudi v intervjuju s predstavniki Občine Šempeter-Vrtojba smo se najprej dotaknili same problematike odpadkov. Tudi na Občini se strinjajo, da imajo največje težave v Vrtojbi, na ekološkem otoku na območju ulice Poljska pot in Opekarniška cesta. Na prvem območju jih najbolj motijo gume in azbestni odpadki. Vodja redarjev je poudaril problem zelenega odreza in omenil dodatno možnost njegove odstranitve, to je naročilo kontejnerja, ki ga komunalna služba pripelje in po pozivu tudi odpelje. Na to problematiko so opozorili tudi v občinskem Informativnem biltenu.

Sogovorniki na Občini so se strinjali, da občani še vedno verjamejo v to, da so vse frakcije, ki jih oni ločujejo na koncu odložene mešano, torej da vse konča skupaj na odlagališču. Zatorej bi moralo komunalno podjetje več narediti, da bi občane odvrnilo od takega prepričanja.

Finančni motiv se tudi sogovornikom na Občini zdi zelo pomemben dejavnik, oziroma menijo, da je glavna spodbuda ljudi, da ločujejo, še vedno denar. Ljudje bi morali biti za ločevanje nagrajeni, tako da bi v zameno pridobili denar ali pa tako, da bi jim zmanjšali znesek na položnicah za smetarino. Oziroma drugače, kdor ne bi ločeval, bi plačeval višjo smetarino ali pa plačal kazen. Ker so mi na Komunalni Nova Gorica povedali, da so za kaznovanje kršiteljev odgovorne posamezne občinske redarske službe, sem o kaznovanju več povprašala na Občini Šempeter-Vrtojba. Vodja medobčinske redarske službe, g. Mori, mi je povedal, da si medobčinsko redarstvo vsakodnevno ogleda vse ekološke otoke in tudi zbirni center v občini Šempeter-Vrtojba. Do sedaj pa niso še nikogar oglobili zaradi napačnega ravnanja z odpadki, ampak so vsem kršiteljem samo izdali opozorilo o prekršku, tako je občinsko redarstvo v zadnjih 2 letih opozorilo več kot 300 ljudi. Na Občini so podobnega mnenja kot na komunalnem podjetju, in sicer, da se občani ozirajo drug na drugega le v negativnem smislu, na primer pri plačevanju kazni. V pozitivnem primeru, ko pa nekdo ločuje, se nanj ne ozirajo, torej menijo, da posamezniki ne ločujejo zaradi drugih občanov, ki to že delajo. Družbeni pritisk torej po njihovem mnenju nima pomembne vloge pri ločevanju odpadkov.

Za motivacijo ljudi so na Občini leta 2006 izvedli eno največjih akcij na področju varovanja okolja, z naslovom Varujemo okolje-ločujemo odpadke, ko so v vsa gospodinjstva razdelili stiskalnice za plastenke in pločevinke. Povratne informacije oziroma odzivi na to akcijo so bili pozitivni, še pred kratkim so jih ljudje klicali, ker so želeli pridobiti omenjene stiskalnice, šlo je predvsem za novo priseljene prebivalce-nova gospodinjstva.

V nadaljevanju sem tudi na Občini preverila osveščanje občanov, kjer so kot najuspešnejši način informiranja ljudi navedli telefonske pogovore in letake. Ljudje se v primeru, ko potrebujejo dodatne informacije ali želijo na nekaj opozoriti, skoraj vedno obrnejo na redarsko službo, le redko na Oddelek za okolje in prostor. Na Občini so mnenja, da je ločevanje odpadkov še vedno na precej nizki ravni. Prav zaradi tega bi morali biti, po njihovem mnenju napisani o tem, kaj v določen zabojnik spada in kaj ne, na prav vseh zabojnikih. Na Občini so prepričani o tem, da vsi občani poznajo ekološke otoke. Glede organizacije predavanj na temo odpadkov so mi povedali, da na to temo ni bilo še nič organizirano.

Glede vloge drugih ustanov pri ločevanju odpadkov smo govorili predvsem o komunalnem podjetju in medijih. Na Občini menijo, da bi morala Komunala za učinkovitejše ločevanje odpadkov poskrbeti že na samih ekoloških otokih, tako da bi bili vsi ekološki otoki enaki, torej da ne bi manjkali zabojniki; da bi bili napisi na vseh zabojnikih; ter da bi bili otoki dovolj veliki. Kar pa se tiče medijev, pa tej po njihovem mnenju, na področju odpadkov storijo veliko, veliko je namreč informacij v časopisih, na radiu, TV, internetu, vendar je odvisno, koliko ljudi ta tematika zanima in koliko se vanjo poglobljajo.

4.2 Povzetek ogleda ekoloških otokov

Spodaj so podani povzetki ogleda ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba, natančnejši opisi, ki vključujejo celoten pregled prisotnosti zabojnikov, nepravilnosti otoka ter fotografije otokov pa so podani v prilogi (Priloga F).

Na spodnji sliki (slika 22) vidimo nahajanje ekoloških otokov, namenjenih odlaganju odpadkov iz gospodinjstev. Označeni so s številko, ki je enaka številki posameznega otoka, opisanega v prilogi (Priloga F), in barvno piko, ki opredeljuje zabojnik glede na prisotnost potrebnih zabojnikov za ločevanje; barve so obrazložene v legendi in tudi spodaj. Večji sliki z enakimi oznakami se nahajajo v prilogi (Priloga E) za podrobnejši ogled in natančnejšo predstavo o nahajanju.

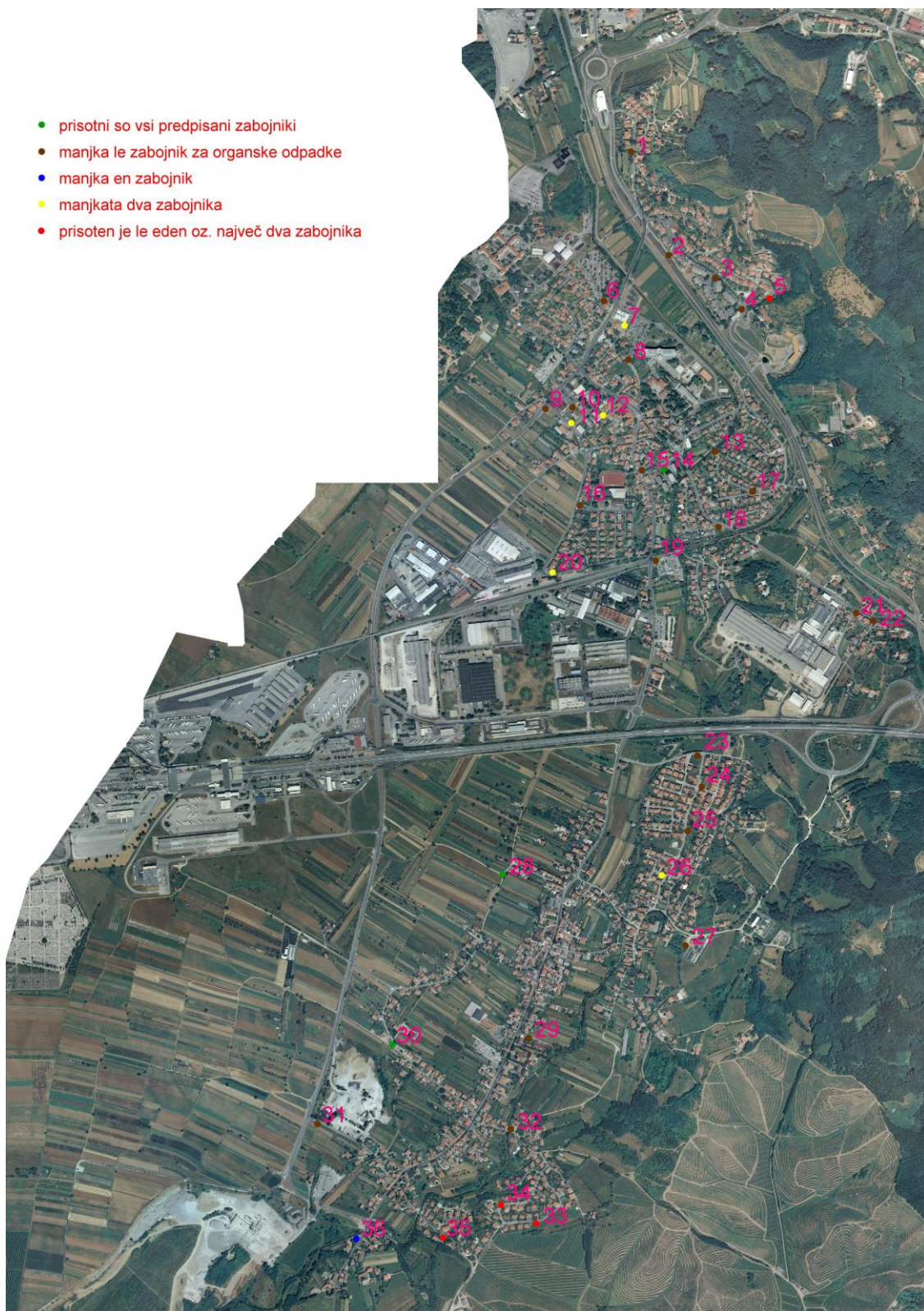
Po ogledu ekoloških otokov se je izkazalo, da so samo na treh ekoloških otokih prisotni vsi zabojniki, ki so določeni za ekološki otok; to so ekološki otoki pod zaporedno številko 14, 28, 30 ali drugače v ulicah Vrtojbenska cesta v Šempetru ter Poljska pot in Krožna cesta v Vrtojbi. Tej ekološki otoki so na zemljevidu označeni z zeleno piko.

V večini primerov pa do polne zasedbe manjka samo rjavi zabojnik za organske kuhinjske odpadke in sicer na kar 23 ekoloških otokih, tej otoki so na zemljevidu označeni z rjavo piko. Oziroma povedano drugače rjavi zabojnik za organske kuhinjske odpadke se nahaja le na 6 ekoloških otokih, od skupno vseh 36 otokov.

Poleg že omenjenih 3 otokov se rjavi zabojnik nahaja še na ekoloških otokih pod zaporedno številko 11, 26 in 36. V primeru 11 in 26 je prisotnost zabojnikov precej pomanjkljiva, saj se poleg rjavega zabojnika nahajajo le še zabojniki za mešane komunalne odpadke in zabojnik za papir in karton, torej manjkata zabojnika za embalažo ter steklo. Ker v obeh primerih manjkata do polne zasedenosti 2 zabojnika, sta oba ekološka otoka na zemljevidu označena z rumeno piko. V primeru 36 pa do polne zasedenosti ekološkega otoka manjka le zabojnik za steklo in zato je ta ekološki otok na zemljevidu označen z modro piko.

Na območju ulice Cesta prekomorskih brigad, zaporedna številka 7 in 12, pa poleg rjavega zabojnika za organske kuhinjske odpadke manjka še zabojnik za embalažo. Ker tudi v tem primeru manjkata do polne zasedenosti 2 zabojnika, je ekološki otok na zemljevidu označen z rumeno piko.

Edini ekološki otok, kjer poleg rjavega zabojnika za organske kuhinjske odpadke manjka le še zabojnik za steklo, je ekološki otok številka 20. Tudi v tem primeru manjkata do polne zasedenosti 2 zabojnika, zato je ekološki otok na zemljevidu zopet označen z rumeno piko.

Slika 22: Popisani ekološki otoki v občini Šempeter-Vrtojba

Na območju ulice Franca Baliča, pod številko 5, se nahaja poleg zabojniki za mešane komunalne odpadke le še zabojniki za papir in karton; še nekoliko slabši pa je ekološki otok, če ga lahko sploh tako imenujemo, na območju ulice Na lokvi, številka 34, ki je opremljen le z enim zabojniki in sicer zabojniki za papir in karton. Ker se v teh

dveh primerih nahaja le zabojnik za eno frakcijo posamično, oziroma v kombinaciji z zabojniki za mešane komunalne odpadke, sta ekološka otoka zaradi neustreznosti obarvana rdeče.

Najslabše pa sta opremljena ekološka otoka na območju ulice Na lokvi in Griči, številka 33 in 35, kjer so nameščeni le zabojniki za mešane komunalne odpadke, in tako tamkaj živeči občani nimajo možnosti ločevanja oziroma morajo voziti svoje odpadke nekoliko dlje od drugih. V obeh primerih pa je dovolj prostora, da bi lahko tam stali vsi zabojniki za ločene frakcije. Zaradi neustreznosti ekološkega otoka, nezmožnosti ločevanja namreč, sta tudi ta dva ekološka otoka na zemljevidu ponazorjena z rdečo piko.

Ob ogledu ekoloških otokov, 1. 12. 2010 in 22. 1. 2011, sem poleg pomanjkanja zabojnikov zaznala še naslednje nepravilnosti:

- kosovni odpadki ob zabojnikih (Ulica Ivana Suliča, Ulica Franca Baliča, Ulica Podlazami in Ulica Poljska pot),
- poškodovan zabojnik (Ulica Franca Baliča, Ulica A. Gabrščka, Ulica Na pristavi, Žnidarčičeva ulica in Ulica Podlazami),
- nevarni odpadki ob zabojnikih (Ulica Griči),
- organski odpadki ob zabojnikih (Ulica 9. septembra, na koncu Vrtojbe),
- odpaden gradbeni material ob zabojnikih (Ulica Podlazami),
- zeleni odrez ob ekološkem otoku (Ulica Opekarniška cesta),
- odpadna embalaža ob zabojnikih, najverjetneje zaradi premajhne odprtine na zabojniku (ulica Cesta prekomorskih brigad a in c ter Ulica Nikole Tesle a),
- nečistoča ekoloških otokov (Ulica Ivana Suliča, Ulica Andreja Gabrščka, Ulica Nikole Tesle, Ulica Vrtojbenska cesta, Ulica Podlazami, Ulica 9. Septembra),
- pomanjkanje napisov o tem, kaj lahko v določen zabojnik odložimo in česa ne (na kar 20 ekoloških otokih manjka napis, na vsaj enem od zabojnikov za ločene frakcije).

4.3 Rezultati anketnih vprašalnikov, glede na različne dejavnike

S pomočjo pridobljenih rezultatov sem se osredotočila zgolj na cilje naloge, vsi pridobljeni rezultati pa omogočajo tudi nadaljnje analize, ki niso predmet ciljev diplomske naloge, ampak jih bom uporabila v publikacijah, ki jih bom objavljala po uspešnem zagovoru diplomskega dela. Vsi podatki, pridobljeni z analizo anket, so objavljeni v prilogah (Priloga B) in tako lahko služijo tudi drugim raziskovalcem za nadaljnje analize in razprave.

4.3.1 Osnovne značilnosti anketiranih

Od vseh 2231 razdeljenih anket sem jih do dne, 3. 1. 2011, prejela 135, kar predstavlja 6,05 %; po ponovnem pozivu pa sem pridobila še 52 anket in na koncu dosegla število 187 prejetih, izpolnjenih anket, oziroma 8,38 % vseh gospodinjstev v občini Šempeter-Vrtojba.

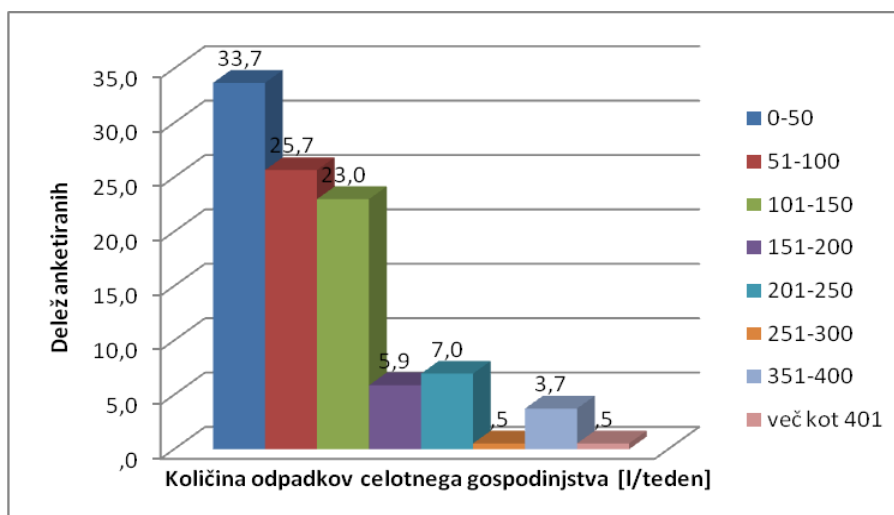
Tabela 7: Osnovne značilnosti anketiranih

ZNAČILNOST	MOŽNOST	DELEŽ/ŠTEVILO
SPOL	Moški	43,85 %
	Ženski	56,15 %
STAROST	Minimalna	20 let
	Maksimalna	89 let
	Povprečna	52,26 let
ULICA	število ulic	28
	najpogostejši odgovor	Ulica 9. Septembra (22,5 %)
KRAJ BIVANJA	Hiša	86,1 %
	večstanovanjski objekt	13,9 %
ŠTEVILO DRUŽINSKIH ČLANOV	Minimalno	1 član (7,5 %)
	Maksimalno	8 članov (0,5 %)
	najpogostejši odgovor	2 člana (33,2 %)
	Povprečje	3,11 članov
TIP DRUŽINE	mlad par	7 %
	družina z majhnimi otroki	9,1 %
	družina s šoloobveznimi otroki	9,6 %
	družina s študenti	25,7 %
	starejši par	48,7 %

4.3.2 Ravnanje z odpadki

4.3.2.1 Količina odpadkov

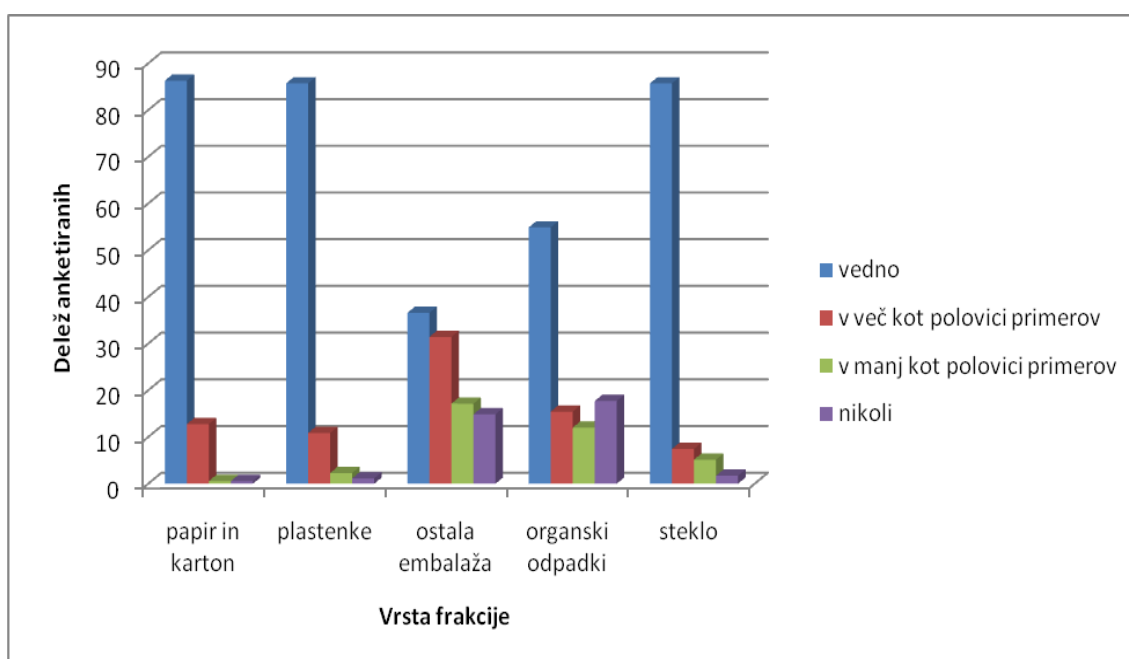
Zanimalo me je, koliko odpadkov ustvarijo gospodinjstva občine v enem tednu. Anketiranci so morali zapisati, kolikokrat tedensko odpeljejo odpadke na ekološki otok in koliko litrske vrečke pri tem uporabljajo. Izkazalo se je, da anketiranci v povprečju nesejo na teden 2,80 vrečk smeti, število vrečk se giblje med 0 in 10, največ (29,9 %) pa je takih, ki na teden odnesejo 2 vrečki smeti. Seveda pa je število odnesenih vrečk na teden povsem odvisno od tega, kakšne vrečke za smeti gospodinjstvo uporablja. V mojem primeru največ anketirancev, 40,1 %, uporablja 25 litrske vrečke za smeti. Na podlagi teh dveh rezultatov sem potem izračunala količino nastalih odpadkov in jih združila v smiselne razrede, kar je razvidno iz legende na spodnji sliki. Največ gospodinjstev, 33,7 %, tedensko ustvari do 50 litrov odpadkov; oziroma le dobrih 17 % anketiranih gospodinjstev je takih, ki ustvari na teden več kot 150 litrov odpadkov.

Slika 23: Količina odpadkov celotnega gospodinjstva [l/teden] urejena v razrede

4.3.2.2 Ločevanje odpadkov

V vzorcu odpadke ločuje 93 % anketiranih gospodinjstev, vendar nam šele spodnji graf, ki prikazuje pogostost ločevanja posamezne frakcije, pokaže bolj realno sliko o ločevanju.

Slika 24: Pogostost ločevanja različnih frakcij odpadkov

Iz grafa je razvidno, da gospodinjstva v največji meri ločujejo papir in karton (86,28 %), plastenke in steklo, najmanj pa ostalo embalažo (36,57 %).

Glede na visok odstotek gospodinjstev, ki odpadke ločuje, sem z vprašanjem Likertovega tipa, želela preveriti, kolikim anketiranim se ločevanje odpadkov zdi nepotrebno. Ugotovila sem, da je bil najpogostejši odgovor 1, torej da se večina anketiranih nikakor ne strinja, da je ločevanje nepotrebno. Povprečna vrednost pa je znašala 1,52; kar potrjuje dejstvo, da večina meni, da je ločevanje potrebno.

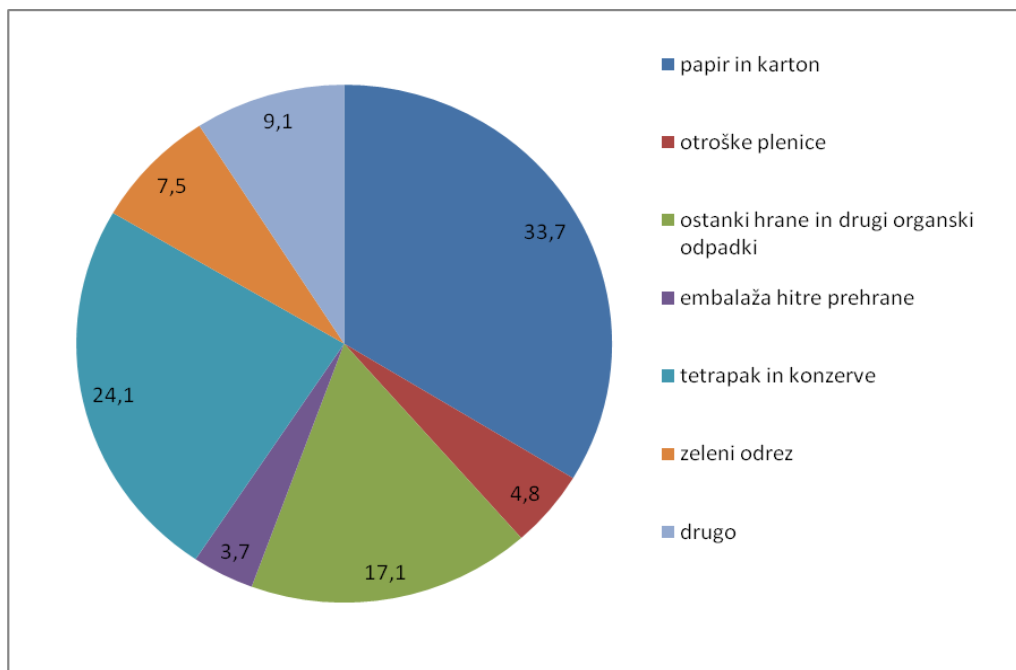
Preverila sem tudi, ali je bil kdo izmed vprašanih že kaznovan zaradi nepravilnega ravnanja z odpadki. Izkazalo se je, da sta bila le dva izmed vseh anketiranih obravnavana zaradi nepravilnega ravnanja z odpadki; in sicer eden izmed njih (0,5 %) je za nepravilno ravnanje z odpadki prejel opozorilo, eden (0,5 %) pa je bil za nepravilno ravnanje kaznovan. Torej informacija vodje občinskega redarstva, Tadeja Morija, o tem, da ni bil še nihče kaznovan zaradi odpadkov, ne drži.

Kot sem izvedela v intervjuju s predstavniki Občine Šempeter-Vrtojba, so v letu 2006, v okviru ravnanja z odpadki, delili stiskalnice za plastenke in pločevinke. Namen teh stiskalnic je privarčevati prostor odlagališnega telesa in tako odlagališču podaljšati dobo delovanja, hkrati pa tudi zmanjšati število praznenj zabojnikov, saj v zabojnike odlagamo le odpadke. Rezultati vprašanja o uporabi stiskalnice, kažejo na to, da uporaba le-teh med občani ni razširjena, poleg tega se je izkazalo, da kar 51,3 % anketiranih stiskalnice ni prejelo. Iz tabele, ki je v prilogi (Priloga B), je razvidno, da je skoraj polovica anketiranih izbrala možnost 1, torej da stiskalnice ne uporabljajo; le približno 25,3 % pa je pozitivno naklonjeno uporabi stiskalnic in je tako izbralo možnost 4 ali 5 (se strinjam ali se popolnoma strijam).

Kar pa se tiče zadnjega vprašanja, vprašanja odprtega tipa, pa so štirje anketirani, kot možnost večje udeležnosti pri ločevanju odpadkov navedli individualno zbiranje in ločevanje odpadkov. To pomeni, da bi gospodinjstva prejela različne vreče za različne odpadke, ki bi jih komunalno podjetje pobiralo ob določenih dnevih. Na vrečah pa bi bili podatki o gospodinjstvih in tisti, ki ne bi pravilno ločeval, bi bil zato kaznovan. Poleg tega pa je osem anketiranih mnenja, da bi moral biti nadzor nad ločevanjem, predvsem na območju ekoloških otokov, precej strožji. Kar pomeni, da bi redarji imeli več pooblastil, hkrati pa bi bile nameščene tudi kamere za kontrolo. Zaradi tega bi, po njihovem mnenju, ločevalo več ljudi. Kar 14 anketiranih pa me je opozorilo na brezbržnost ljudi, ki svojih odpadkov ne ločujejo, ampak vse odlagajo skupaj v zabojnike za mešane komunalne odpadke.

4.3.2.3 Najpogostejši odpadek

Zanimalo me je, katerih odpadkov imajo gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba največ. Anketirani so med naštetimi možnostmi lahko izbrali en odgovor, če pa med njimi ni bilo ustreznega, so ga dopisali pod možnost drugo. Spodnji graf nam prikazuje, kateri je torej tisti odpadek, ki ga je v anketiranih gospodinjstvih največ.

Slika 25: Najpogostejši odpadki v gospodinjstvih

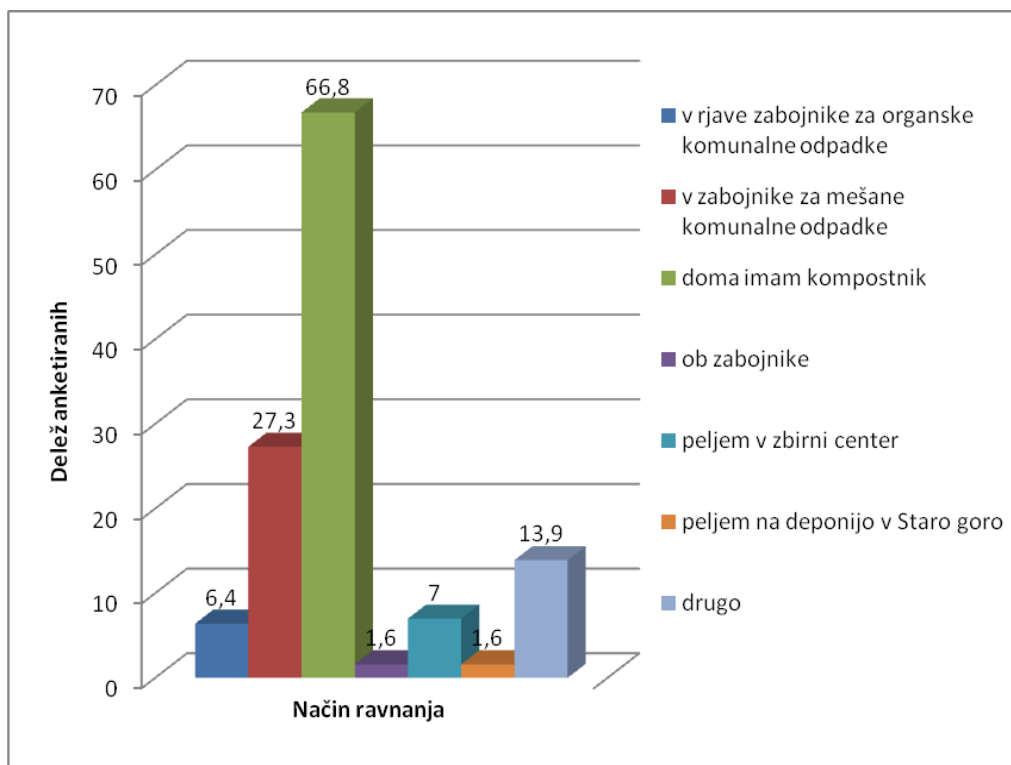
Izkazalo se je, da sta v večini gospodinjstev (33,7 %) v največji količini prisotna papir in karton, sledijo tetrapak in konzerve s 24,1 %, najmanj pa je embalaže hitre prehrane (3,7 %). Pod možnostjo drugo so vprašani navedli še plastenke, plastično embalažo, PVC, plastiko in vsega po malem. Do podobnih rezultatov so prišli tudi Husaini I. G. in sod. (2007), ki so ugotovili, da so gospodinjstvi komunalni odpadki v glavnem sestavljeni iz papirja in lepenke, prav tako pa tudi glede na podatke o zbranih količinah odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba, ki mi jih je posredovalo komunalno podjetje, lahko vidimo, da je izmed ločeno zbranih frakcij največ ravno papirja in kartona.

4.3.2.4 Problematični odpadki

Z intervjujema sem ugotovila, da so problematični predvsem tetrapak, zeleni odrez in kosovni odpadki, zato sem preverila, kako z njimi ravna gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba.

Izkazalo se je, da 26,7 % vseh anketiranih narobe ravna s tetrapakom, saj ga odlaga v zabojnike za papir in karton. Nekateri izmed anketiranih so me opozorili na dejstvo, da ponekod brošure in navodila za ločevanje nakazujejo na to, da spadajo tetrapaki v papir in karton. To sem preverila in ugotovila, da je temu res tako, saj imajo v sosednji Italiji drugačen način sortiranja odpadkov, ko odpadki zapustijo gospodinjstva in pridejo na center za ravnanje z odpadki. In, ker je občina Šempeter-Vrtojba tik ob meji, se velikokrat zgodi, da dobimo reklamne letake čezmejnih trgovin, ki nepravilno osveščajo občane, kako ravnati z določenimi frakcijami odpadkov. Po analizi zadnjega vprašanja pa se je izkazalo, da tetrapak ni edini odpadki, katerega občani ne znajo pravilno odložiti. Veliko občanov me je namreč znotraj vprašanja odprtega tipa za številne odpadke spraševalo, kam jih odložiti. Nekateri izmed teh so: odpadna olja iz kuhinje; konzerve; prazne kartuše; odrabljene žarnice in baterije; tekstil in stare obleke; pločevinke; embalaže čistil in krem; ostanki kozmetičnih sredstev; neuporabljena zdravila in embalaže zdravil ter podobno. Za vse zgoraj naštetih odpadke pa je v letakih, ki sta ga skupaj pripravila komunalno podjetje in Občina, lepo razloženo, kako z njimi ravnati (Komunala Nova Gorica 2009a, b).

Odlaganje zelenega odreza je v občini Šempeter-Vrtojba prav tako problematično, saj ga občani odlagajo na območje ekološkega otoka, na kar je opozoril Uršič I. (2010) tudi v svojem članku, ki je bil namenjen vsem občanom in občankam. Spodnji graf nam prikazuje, kaj anketirani storijo z zelenim odrezom.

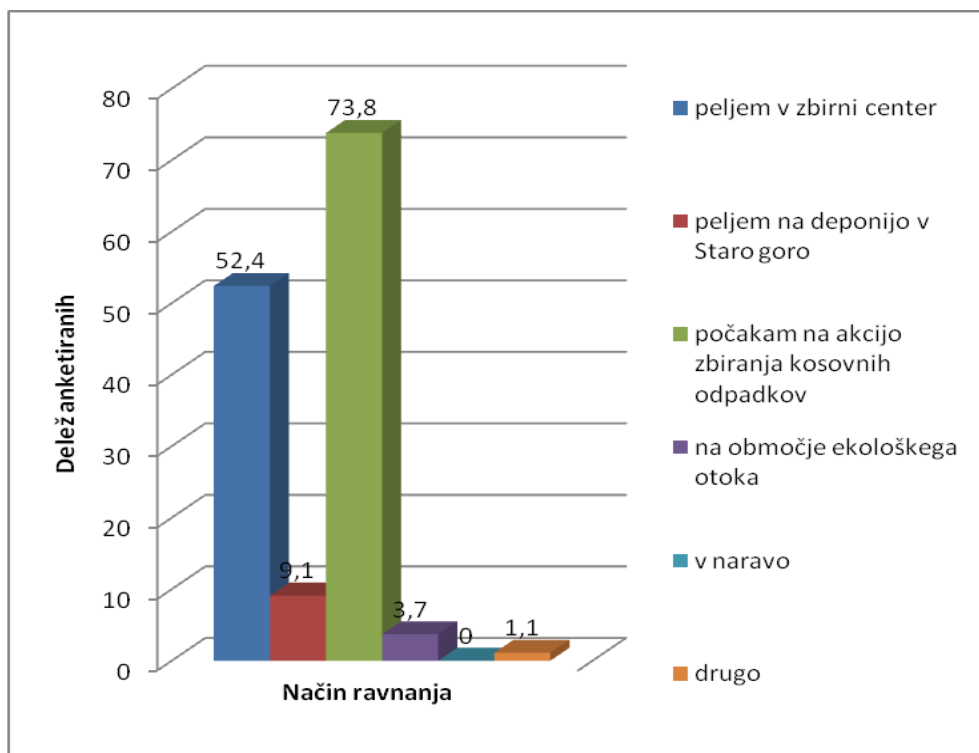

Slika 26: Načini ravnanja z zelenim odrezom

Iz grafa je razvidno, da ima velika večina anketiranih doma lastne kompostnike, kamor odlagajo zeleni odrez (66,8 %), zaskrbljujoče pa je dejstvo, da še vedno veliko anketiranih (35,3 %) nepravilno ravna z zelenim odrezom, saj ga 27,3 % odlaga v zabojnike za mešane komunalne odpadke, 6,4 % v rjave zabojnike, 1,6 % pa zeleni odrez pušča ob zabojnikih. Skupni delež presega 100 %, saj so imeli anketirani možnost izbire več odgovorov.

Kar sedem anketiranih je pod zadnje vprašanje, vprašanje odprtega tipa, zapisalo, da bi moral biti v vsakem naselju na razpolago kontejner za zeleni odrez, predvsem spomladi in jeseni, ko je čas čiščenja okolice in je tovrstnih odpadkov veliko. Ravno nasprotno pa me je eden izmed anketiranih, stanujoč v ulici V mlinu, kjer je že nameščen tak kontejner, opozoril, da je ekološki otok pravo gojišče bakterij, saj po praznjenju kontejnerja odteka onesnažena voda po celotnem ekološkem otoku in cesti. Torej bi po njegovem mnenju moral biti problem zelenega odreza rešen drugače.

Tudi kosovni odpadki so velikokrat nepravilno odloženi, saj jih veliko občanov pušča ob zabojnikih na ekoloških otokih, čeprav tako početje ni dovoljeno. Anketirani so izmed ponujenih možnosti lahko izbrali več načinov odlaganja tovrstnih odpadkov, kar prikazuje spodnji graf.

Slika 27: Načini ravnanja s kosovnimi odpadki

Iz rezultatov lahko sklepam, da se situacija okrog kosovnih odpadkov izboljšuje. Razveseljujoče je namreč dejstvo, da večina anketiranih odda odpadke v akciji zbiranja kosovnih odpadkov (73,8 %) ali jih odpelje v zbirni center (52,4 %). Malo je takih, ki odpadke še vedno odlagajo na območje ekološkega otoka (3,7 %), najbolj pa me veseli dejstvo, da nihče ne odpelje odpadkov v naravo. Skupni delež presega 100 %, saj so imeli anketirani možnost izbire več odgovorov. Trije anketirani so me pri 27. vprašanju, vprašanju odprtega tipa, opozorili na to, da bi moralo komunalno podjetje velike zabojnike za kosovne odpadke zopet postaviti na določena zbirna mesta po vasi, kot so bili pred časom. Dva izmed anketiranih, pa sta predlagala, da se zbirališča kosovnih odpadkov približa naselju oziroma, da se v akcijah zbiranja kosovnih odpadkov, le-te zbira od hiše do hiše, od bloka do bloka po seznamu ulic, zato da imajo možnost odlagati tudi tisti, ki nimajo prevoznih sredstev.

Tudi podobno vprašanje v okviru vprašanj Likertovega tipa je ponudilo enak odgovor, torej da se anketirana gospodinjstva v veliki večini udeležujejo akcij zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov. Tvrstne akcije so, kot že omenjeno, organizirane dvakrat letno s strani komunalnega podjetja v sodelovanju z Občino Šempeter-Vrtojba, kar se večini anketiranih zdi dovolj pogosto.

4.3.3 Demografski in socio-ekonomski dejavniki

Ker so se intervjuvanci na komunalnem podjetju in Občini strinjali, da je količina odpadkov, predvsem organskih odpadkov in ostankov hrane, odvisna tudi od tega, ali se člani gospodinjstva prehranjujejo doma, sem anketirane povprašala tudi o tem, koliko obrokov tedensko jedo izven doma. Vsi člani gospodinjstva pojedjo povprečno izven doma 3,66 obrokov na teden. Pokazalo se je tudi, da je največji odstotek, 59,4 % vseh anketiranih gospodinjstev, takih, ki ne jedo izven doma. Rezultate gre morda pripisati slabo zastavljenemu vprašanju; namen vprašanja je bil namreč izvedeti, koliko

obrokov pojedjo člani gospodinjstva v restavracijah, delovnih menzah, šolskih menzah in podobno; v času dela in šolanja. Izkazalo pa se je, da je velika večina to razumela kot vprašanje o tem, kolikokrat gredo vsi člani gospodinjstva jesti skupaj ven, na primer na družinske večerje in nedeljska kosila. Veliko je bilo namreč takih, ki me je na to opozorilo takrat, ko so mi osebno vrnili izpolnjeni vprašalnik. Zato bi bilo to vprašanje potrebno spremeniti, da bi lahko pridobili ustrezne podatke.

Kot sem že pri pregledu dejavnikov, ki vplivajo na ločevanje odpadkov, ugotovila, je veliko znanstvenikov kot enega izmed razlogov za neločevanje navajalo tudi pomanjkanje prostora za ločevanje, predvsem pri tistih, ki živijo v večstanovanjskih objektih. Le majhen odstotek anketiranih, 17,1 %, ima premalo prostora za ločevanje, to lahko pripisujemo tudi dejstvu, da zelo malo anketiranih živi v večstanovanjskih objektih. 82,9 % anketiranih pa meni, da ima za ločevanje odpadkov dovolj prostora.

4.3.4 Notranja motivacija

Skrb za okolje je še kako povezana z odpadki, oziroma ravnanjem z njimi, kot so ugotavljali že številni raziskovalci, ki poudarjajo pomen naših norm in prepričanj, ki jih izoblikujemo tako, da čim bolj cenimo okolje in smo zato vključeni v okoljska gibanja in posledično skrbimo tudi za odpadke, predvsem njihovo zmanjševanje in ločevanje. Eden takih primerov je bila tudi vseslovenska akcija Očistimo Slovenijo v enem dnevu, kjer smo naravo očistili odpadkov. Omenjene čistilne akcije se je udeležilo 32,6 % anketiranih. V tem primeru pride do razhoda s trditvijo nekaterih raziskovalcev, da, če nekdo naredi nekaj dobrega za okolje, ima to močan vpliv tudi na ločevanje odpadkov. Saj je v našem primeru skrb za odpadke, torej njihovo ločevanje, precej večje, kot je bila udeležba na čistilni akciji. Pomembna je lahko tudi ugotovitev Gawela E. (1999), da okoljska zavest in okoljska etika niso niti potrebni, niti zadostni pogoji za okolju prijazno ravnanje.

Vendar pa samo vprašanje o udeležbi na čistilni akciji ne more odsevati popolne slike o notranji motivaciji ljudi na področju odpadkov. Kajti obstajajo določeni razlogi, zakaj se posamezniki niso udeležili omenjene akcije, kot so na primer: visoka starost, slabo zdravstveno stanje, odsotnost zaradi delovnih in drugih razlogov ter podobni. Zato menim, da bi bilo potrebno vprašanje s področja notranje motivacije še nekoliko razširiti in izpopolniti, da bi dobili jasno sliko s področja tega dejavnika.

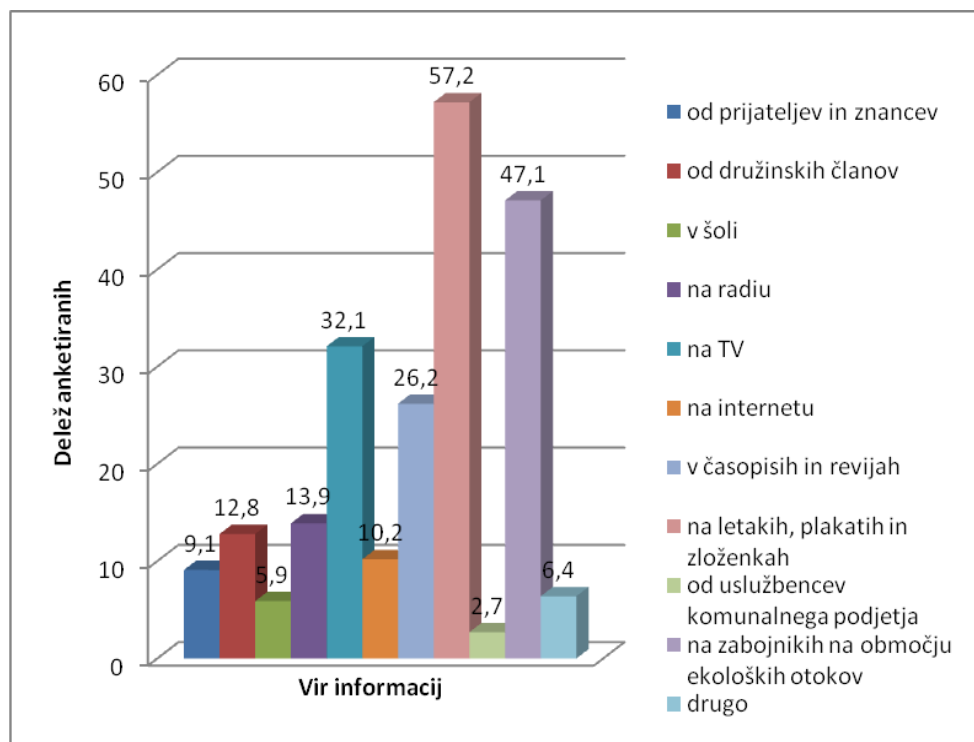
4.3.5 Družbeni pritiski

Eden izmed razlogov za ločevanje odpadkov je tudi družbeni pritisk, kar sem poudarila že pri dejavnikih, ki vplivajo na ločevanje odpadkov; kjer sem omenjala raziskovalce, ki so prišli do zaključkov, da večina ločuje zaradi ločevanja sosedov ali sorodnikov. Vendar v mojem primeru ugotavljam, da temu ni tako, kajti povprečen odgovor anketiranih je 4,41 ter najpogosteje izbrana možnost 5. To pomeni, da se jih večina (popolnoma) strinja, da bodo ločevali ne glede na mnenje okolice, ali drugače, ločevanje odpadkov je neodvisno od mnenja/ločevanja sosedov in sorodnikov. Ker je tudi standardna deviacija zelo nizka ($SD = 0,80$), potrjujem odstopanje od trditev številnih raziskovalcev in potrjujem ugotovitve treh raziskav: Melville R. in Munick R. (2005), Shaw J. P. (2008) in Pratarelli E. M. (2010), ki ugotavljajo, da prebivalci ne upoštevajo mnenja sosedov in znancev pri ločevanju odpadkov.

4.3.6 Ozaveščenost

Številni raziskovalci kot enega izmed razlogov za neločevanje odpadkov navajajo pomanjkanje znanja. V raziskavah so namreč prišli do različnih podatkov o tem, ali imajo vprašani dovolj informacij o ločevanju odpadkov; omenila sem že, da imajo v Ljubljani in Mariboru dovolj (Končan K., 2010), na Primorskem pa premalo informacij (Božič T., 2009; Pirih Č. U., 2010). Zato sem sklenila to preveriti tudi sama in ugotovila sem, da jih večina meni, da imajo v občini Šempeter-Vrtojba dovolj informacij. Na to kaže že dejstvo, da se nihče izmed vprašanih ni odločil za možnost 1-nikakor se ne strinjam, da sem dobro informiran o ločevanju odpadkov. Povprečna vrednost je bila 4,23; najpogostejši odgovor pa možnost 5. Velika večina se torej strinja, da imajo dovolj informacij o ločevanju odpadkov. Ker je bila tudi standardna deviacija manjša od ena (SD = 0,9), to pomeni, da so si ljudje dokaj enotni glede dobre informiranosti.

Izkazalo se je, da so najpogostejši vir informacij letaki, plakati in zloženke (57,2 %), najverjetneje zato, ker imajo vsi občani enako možnost dostopa do njih, saj jih dobijo po pošti na domove (predvsem zloženke). Tu lahko torej le poudarim pomen sodelovanja Občine in komunalnega podjetja, predvsem na področju izdajanja letakov, kar so tudi sami izpostavili v intervjujih. Naslednji pomemben vir informacij so zabojniki na ekoloških otokih (47,1 %), zato je še kako pomembno, da so vsi zabojniki opremljeni z napisom o tem, kaj spada v določen zabojnik. Kot tretji najpomembnejši vir pa so anketirani izbrali televizijo (32,1 %). Skupni delež presega 100 %, saj so imeli anketirani možnost izbire več odgovorov. Na spodnjem grafu je razvidno, katere vire informacij so izbrali anketirani v največjem številu, kjer so lahko izmed naštetih možnosti izbrali več odgovorov. Rezultati se dobro ujemajo z ugotovitvami raziskave Končan K. (2010) in sicer, da anketirani najpogosteje dobijo informacije s strani Občine, javnih podjetij in z zabojnikov. Pomembnost televizije, kot vira informacij, ki v občini Šempeter-Vrtojba zaseda tretje mesto, pa v svoji diplomski omenja tudi Božič T. (2009).

Slika 28: Delež anketiranih glede na vir informacij o ločevanju odpadkov

Glede na to, da je poznavanje ekološkega otoka eden od ključnih elementov pri ločevanju odpadkov, sem anketirane vprašala tudi o tem. V obeh intervjujih so se strinjali, da jih občani dobro poznajo. To vprašanje je prineslo spodbudne rezultate, saj jih je kar 95,2 % odgovorilo pritrdilno, ampak ne smemo biti povsem zadovoljni, saj še vedno obstaja 4,8 % anketiranih, ki očitno ne vedo, kaj je to ekološki otok.

V Občini se nahaja tudi zbirni center, zato sem preverila, ali občani sploh vedo zanj in kje se nahaja. V intervjuju s komunalnim podjetjem so ti mnenja, da bi ga občani morali poznati. Odstotek anketiranih, ki vedo za zbirni center v občini, je 75,4 %. Kar pomeni, da kar četrtina ne ve, da je v občini zbirni center. Zelo zanimiv pa je pogled na odgovore iz podvprašanja o lokaciji zbirnega centra. Iz teh odgovorov lahko razberemo, da je veliko takih, ki še vedno ne vedo, kaj je to zbirni center. Veliko je takih, ki zbirni center zamenjujejo z ekološkimi otoki (12,2 %) ali akcijami zbiranja kosovnih odpadkov (6,5 %), so pa tudi taki, ki preprosto ne vedo, kje zbirni center je. Ena izmed anketirank mi je v zadnjem vprašanju zelo jasno napisala, da ne ve, kaj je to zbirni center, in posledično tudi ne, kje je. Med anketiranimi pa je bilo tudi osem takih, ki so mnenja, da je urnik zbirnega centra neustrezen, saj je večino časa zaprt, veliko jih je namreč mnenja, da bi moral biti odprt vsak dan, ali pa bi morala biti mogoča predhodna najava. V kolikor anketirani ne vedo, kaj je zbirni center, so tudi urniki zbiranja v centru brezpredmetni, zato bi bilo tej problematiki v prihodnje nameniti več pozornosti.

Že večkrat sem med občani slišala govornice, da ne ločujejo odpadkov, zato ker potem kljub ločevanju konča vse združeno in skupaj odloženo na deponiji in da ločevanje tako pomeni samo izgubo časa. Ta namigovanja sem najprej preverila v intervjuju s predstavniki komunalnega podjetja in kot sem že omenila, so me samo zgroženo pogledali in to zanikali. Vendar očitno teh govoric nisem prejela samo jaz, saj je Pirih Č. U. (2010) preverjala podobna vprašanja tudi na območju občine Šempeter-Vrtojba in takrat se je izkazalo, da 16,7 % vprašanih meni, da odpadki res končajo združeni na deponiji. V vprašanju s podobno tematiko, kjer sem anketirane spraševala o tem, ali bi prenehali ločevati odpadke, če bi se izkazalo, da ti res končajo združeni na deponiji, sem prišla do naslednjih ugotovitev. V povprečju so anketirani izbrali možnost 3,72; kar pomeni, da jih je kar veliko pozitivno naklonjenih tej trditvi. Največ anketiranih je izbralo možnost 5, kar pomeni, da se jih največ popolnoma strinja, da bi prenehali z ločevanjem, če bi se izkazalo, da odpadki končajo združeni. Že Shaw J. P. in sod. (2006) opozarjajo, da je ozaveščanje prebivalcev o odpadkih pomembno ravno zato, da se izključijo zmotna prepričanja, da so ločeno zbrani materiali pomešani in odloženi skupaj na odlagališču. Kot je zgoraj razvidno, na odnos do ločevanja odpadkov vpliva tudi sam način ravnanja z odpadki, ko ti zapustijo gospodinjstva in preidejo pod okrilje komunalnega podjetja. Zato me je zanimalo, koliko izmed vprašanih je sploh že bilo na deponiji odpadkov v Stari gori. Deponijo je obiskalo nekaj manj kot polovica vseh anketiranih in sicer 44,9 %. Kot način obiska so navedli različne načine, pri tem podvprašanju pa ugotavljam, da je bilo nekoliko nerodno postavljeno, saj sem želela z njim izvedeti predvsem, koliko se jih je deponije udeležilo s šolo in koliko v okviru dneva odprtih vrat, vendar tega podatka žal nisem dobila. Zaključim lahko, da je malo anketiranih obiskalo deponijo, in, če navežem na zgornje rezultate bi bilo veliko večino potrebno motivirati k obisku, da bi na ta način lahko spoznali delo na deponiji in na lastne oči videli, kaj se z odpadki zgodi.

Velika večina proizvodov oziroma njihovih embalaž vsebuje oznako, ki nam veliko pove o možnosti reciklaže. Te oznake so opisane v podpoglavju ločevanje odpadkov. Po mojem mnenju si te oznake pogleda le majhen odstotek ljudi, v večini primerov tudi zato, ker njihovega pomena ne poznajo, s čimer so se strinjali tudi sogovorniki v

intervjujih. In ravno to me je zanimalo med anketiranimi, koliko izmed njih si ogleda oznako in posledično, koliko jih to oznako pozna. Prišla sem do zaključka, da se večina izmed anketiranih delno strinja, da preveri oznako. Anketirani se bolj nagibajo v pozitivno smer ($P = 3,29$), torej da si ogledajo oznako na embalaži, vendar standardni odklon ($SD = 1,22$) kaže na to, da so velike razlike med anketiranimi. Eden izmed anketiranih me je v zadnjem vprašanju celo opozoril na to, da bi morale biti označbe na embalaži bolj vidne in bolj razpoznavne za povprečno izobražene občane.

Že različni raziskovalci v svojih raziskavah ugotavljajo, da morajo biti posamezniki vključeni v lokalne razprave (DETR, 1999), prostovoljne forume (Davies in sod., 2005) ali kampanje (Martin M. in sod., 2006; Shaw J. P. in sod., 2006; Hage O., 2008; ter Mavropoulos A., 2010), v katerih izražajo svoje mnenje o odpadkih in ravnanjih z njimi in so tako na ustrezen način vključeni v izobraževanje o le-teh. Med anketiranimi sem preverila, koliko jih je takih, ki bi se udeležili tovrstnih razprav in predavanj, če bi bili organizirani v naši občini. Ugotovila sem, da se je največ anketiranih strinjalo s trditvijo ($Mo = 4$), vendar je bila povprečna vrednost nekoliko nižja ($P = 3,21$), saj standardni odklon ($SD = 1,27$) kaže na razlike med odgovori. Vendar, ker so odgovori vseeno bolj naklonjeni pozitivni smeri, lahko zaključim, da bi se veliko vprašanih udeležilo tovrstnih predavanj.

4.3.7 Učinki povratnih informacij

Že Hamad C. D. in sod. (1980–1981); Katzev R. D. in Mishima H. (1992); Schultz P. W. (2002); Kim S. in sod. (2005); Shaw J. P. in sod. (2006); ter Ferrara I. (2008); in številni drugi raziskovalci poudarjajo pomen povratnih informacij pri motivaciji ljudi na področju ločevanja odpadkov. Tudi sama sem bila mnenja, da je to pomembno in izkazalo se je, da si dve tretjini vprašanih želi povratnih informacij o količinah zbranih odpadkov.

4.3.8 Nagrade in kazni

Številni raziskovalci (npr. De Young R. in sod., 1995; Morgan W. F. in Hughes V. M., 2006; Hage O., 2008; Hage O. in sod., 2009; ter Sidique F. S. in sod., 2010) navajajo, da je denar eden izmed glavnih dejavnikov, ki posameznike motivira, da ločujejo odpadke. Zato sem tudi sama preverila, kako na ločevanje vpliva denar, bodisi v obliki kazni ali nagrade. Rezultati anket kažejo na to, da so si anketirani glede tega dejavnika zelo neenotni ($SD = 1,51$), vendar je najpogosteje izbran negativen odgovor ($Mo = 1$), zato zaključujem s pomembnim dejstvom, da na ločevanje odpadkov ne vplivajo nagrade in kazni.

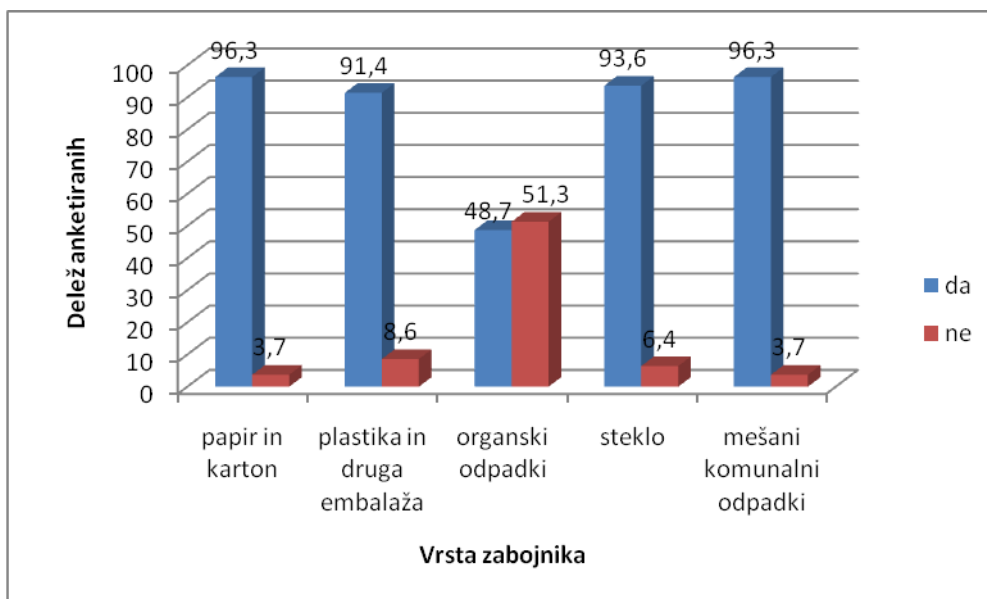
Vendar velja omeniti pet anketiranih, ki so v zadnjem vprašanju, vprašanju odprtega tipa, posebej poudarili pomen finančnega motiva. Trije izmed njih so navedli nagrade, dva pa kazen, kot pomemben faktor, ki bi pripomogel k povečanju ločevanja, predvsem v obliki manjših oziroma večjih zneskov na položnicah za smetarino.

4.3.9 Dostopnost in opremljenost ekoloških otokov

Številne raziskave, kot na primer Luyben P. D. in Bailey J. (1979); Howenstine E. (1993); Evison T. in Read A. D. (2001); Melville R. in Munick R. (2005); ter Martin M. in sod. (2006), so kot razlog za neločevanje navedle preveliko oddaljenost ekološkega otoka, zato sem jo preverila tudi jaz. Ugotovila sem, da je povprečna oddaljenost ekoloških otokov 220,60 metrov. Največ je takih, ki so od ekološkega otoka oddaljeni

200 metrov (19,8 %), imamo pa tudi 9,6 % anketiranih, ki so od ekološkega otoka oddaljeni 500 metrov ali več. Poleg tega pa je g. Rolih iz komunalnega podjetja zagotovil, da so vsi uporabniku najbližji ekološki otoki oddaljeni manj kot 100 metrov. Vendar sem ugotovila, da temu ni tako, saj je takih le 42,2 % anketiranih, kar je manj kot polovica.

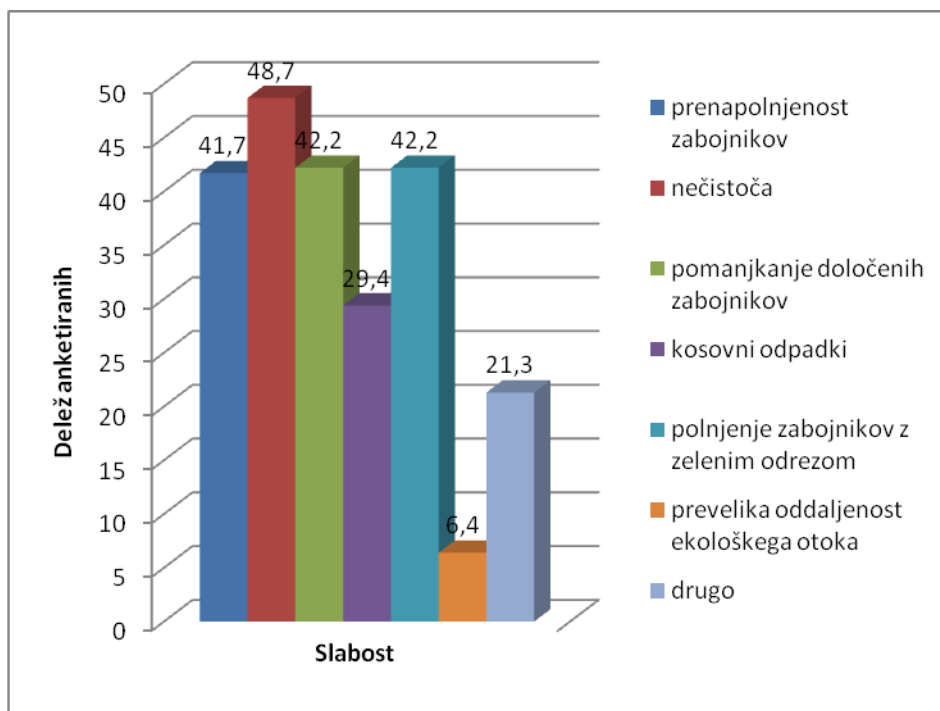
Ker sem že sama ob ogledu ekoloških otokov ugotovila, da niso vsi primerno opremljeni in imajo določene pomanjkljivosti, sem o tem vprašala tudi občane. Spodaj so prikazani rezultati o tem, kakšni zabojniki so prisotni na anketirancu najbližjem ekološkem otoku.

Slika 29: Prisotnost različnih zabojnikov na anketirancu najbližjem ekološkem otoku

Izkazalo se je, da so vsi zahtevani zabojniki, razen zabojnika za organske kuhinjske odpadke, prisotni v več kot 90 %. Torej tudi občani opažajo pomanjkanje rjavih zabojnikov.

Naslednja stvar, ki sem jo preverjala v zvezi z opremljenostjo ekoloških otokov, pa je bilo samo dejstvo, kaj je na ekoloških otokih takega, kar občane moti.

Slika 30: Slabosti ekoloških otokov v občini

Izkazalo se je, da skoraj polovico anketiranih najbolj moti nečistoča ekološkega otoka (48,7 %), sledita pa pomanjkanje določenih zabožnikov ter polnjenje zabožnikov z zelenim odrezom (oba 42,2 %), na kar so me opozarjali tudi na komunalnem podjetju in Občini, ter na kar je v članku opozarjal tudi Uršič I. (2010). Skupni delež presega 100 %, saj so imeli anketirani možnost izbire več odgovorov. Veliko znanstvenikov je v svojih raziskavah pisalo o tem, da je razlog za neločevanje oddaljenost ekološkega otoka, ki pa je v primeru občine Šempeter-Vrtojba spoznana kot slabost, v samo 6,4 % primerov, vendar je to potrebno povezati z dejstvom, da je le 9,6 % anketiranih od ekološkega otoka oddaljenih več kot 500 metrov.

Iz rezultatov anket je razvidno, da je prenapolnjenost zabožnikov spoznana kot slabost ekološkega otoka pri 41,7 % anketiranih gospodinjstev, vendar pa le majhen delež anketiranih zaradi tega ne ločuje odpadkov. Torej kljub temu, da so zabožniki včasih prenapolnjeni, občani odpadke še vedno ločujejo.

Ker sem ob ogledu terena ugotovila, da je kar veliko zabožnikov brez napisov, o tem kaj lahko v določen zabožnik odložimo in česa ne, sem se o tem odločila vprašati tudi anketirance. Dobila sem naslednje rezultate: v povprečju so anketiranci izbrali oceno 3,73; najpogostejši pa je bil odgovor 4, zato zaključujem, da občani ne opažajo pomanjkanja napisov na zabožnikih. Hkrati pa poudarjam, da je veliko vprašanih kot vir informacij navedlo ravno napise na zabožnikih.

Ker me je veliko občanov še pred sestavo anketnega vprašalnika opozorilo na nepoznavanje urnika zbirnega centra, ter da ne vedo, na koga se obrniti v primeru pripomb in vprašanj na temo odpadkov, se mi je zdelo smiselno, da bi lahko te informacije-urnik ter kontaktne telefonske številke pridobili kar na ekoloških otokih. Velika večina lahko te informacije pridobi na internetu, vendar ne smemo pozabiti na odstotek občanov, ki te možnosti nimajo. Izkazalo se je, da se večina vprašanih strinja z mojim predlogom, saj so v povprečju izbrali oceno 3,76; največ pa je bilo odgovorov z

izbrano možnostjo 4-se strinjam. Zatorej bi bilo dobro to predlagati komunalnemu podjetju in Občini, da poskrbijo za postavitve tabel s tovrstnimi informacijami.

Kar pa se tiče zadnjega vprašanja, vprašanja odprtega tipa, v povezavi z opremljenostjo ekoloških otokov, so me anketirani opozarjali predvsem na:

- pomanjkanje točno določenih zabojnikov in sicer; zabojniki za organske kuhinjske odpadke (5 anketiranih) ter zabojniki za papir in karton (3 anketirani);
- premajhne odprtine zabojnikov (4 anketirani);
- odsotnost zabojnikov za ločevanje odpadkov (3 anketirani);
- nečistoča ekoloških otokov, katere bi morali nadzorovati redarji in obveščati komunalno podjetje (3 anketirani);
- pogostejše čiščenje ekoloških otokov in zamenjava poškodovanih zabojnikov (4 anketirani);
- dovoz smeti iz sosednje Italije (2 anketirana).

4.3.10 Ločevanje odpadkov v gospodinjstvih - SWOT analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

Tabela 8: SWOT analiza

PREDNOSTI - Strengths	SLABOSTI - Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> • Dobro utečeno informiranje pristojnih z letaki, plakati in drugimi sredstvi obveščanja • Dobra ozaveščenost občanov • Dovolj pogosta organizacija akcij zbiranja kosovnih, nevarnih in azbestnih odpadkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomanjkanje nekaterih zabojnikov • Pomanjkanje napisov na zabojnikih z navodili, kam spada določen odpadke • Prevelika oddaljenost ekoloških otokov • Nečistoča ekoloških otokov
PRILOŽNOSTI - Opportunities	NEVARNOSTI - Threats
<ul style="list-style-type: none"> • Postavitev tabel s potrebnimi informacijam o ločevanju odpadkov na vse ekološke otoke • Organizacija predavanj na temo odpadkov • Povratne informacije o količinah zbranih odpadkov • Večje oglaševanje ogleda deponije • Oglaševanje zbirnega centra • Spletna stran s potrebnimi informacijami 	<ul style="list-style-type: none"> • Spreminjanje tipa družine • Spreminjanje števila prebivalcev • Ponudba na trgu-nove embalaže oziroma odpadki

5 ZAKLJUČKI

V zaključku bi rada strnila svoje ugotovitve o tem, kateri dejavniki vplivajo, in kateri ne vplivajo na ločevanje odpadkov gospodinjstev občine Šempeter-Vrtojba, ter Občini in komunalnemu podjetju podala nekatere napotke, česa se držati še naprej in kaj izpopolniti v nadaljevanju na področju ravnanja z odpadki.

Rezultati so pokazali, da anketirani v veliki večini ločujejo odpadke in sicer v največji meri papir in karton, ki se je izkazal tudi za najpogostejši odpadek gospodinjstev občine. Poleg tega pa se občani zavedajo dejstva, da je ločevanje odpadkov potrebno. Nekoliko zaskrbljujoča je le situacija pri ločevanju ostale embalaže, ki vključuje plastično embalažo čistil, pijač in higienskih izdelkov; plastične kozarce in pribor; vrečke in folije iz polietilena; tetrapak embalažo ter pločevinke živil in pijač. Za slednjo se je izkazalo, da jo ločujejo v najmanjši meri in hkrati ne vedo, kako z njo ravnati. Zato predlagam odgovornim institucijam, da dajo večjo pozornost informiranju gospodinjstev tudi o tovrstni frakciji.

Razmere okrog tako imenovanih problematičnih odpadkov: tetrapak, zeleni odrez in kosovni odpadki so si zelo različne. Rezultati anket so pokazali, da najbolj problematičen še vedno ostaja zeleni odrez, čeprav ga velika večina odlaga na domače kompostnike, vseeno pa obstajajo tudi taki, ki ga odlagajo na območje ekološkega otoka in sicer; v zabojnike za mešane komunalne odpadke ali v rjave zabojnike za organske komunalne odpadke. Nekatera gospodinjstva kljub letakom in napisom o ravnanju s tetrapakom še vedno ne vedo, kam ga odložiti. Zato zaključujem, da bi bilo potrebno gospodinjstva še več osveščati o tovrstnih odpadkih. Kar pa se tiče kosovnih odpadkov, pa se je situacija zelo izboljšala, saj se veliko gospodinjstev udeležuje akcij zbiranja tovrstnih odpadkov, oziroma jih odpeljejo v zbirni center.

Rezultati anketiranja so pokazali, da denarna kazen ali nagrada ni motivacija za občane pri ločevanju odpadkov in torej ne predstavlja ključnega dejavnika, ki vpliva na udeležbo v ločevanje odpadkov. Prav tako tudi socialni pritisk ni pomemben dejavnik pri ločevanju odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba, saj anketirani ne upoštevajo mnenja drugih pri tovrstnem ravnanju.

Izkazalo se je, da so anketirani v povprečju dobro informirani glede ločevanja odpadkov, najpogostejši vir informacij pa so letaki, plakati in zloženke, ki so v večini primerov plod skupnega sodelovanja med komunalnim podjetjem in Občino Šempeter-Vrtojba, zato priporočam, da se še naprej oklepajo tovrstnih načinov informiranja in jih razširijo na druga področja. Predvsem na boljše poznavanje ekološkega otoka, ki še ni stoodstotno; poznavanje zbirnega centra, ki je žal, med gospodinjstvi, še vedno precej slabo; ter poznavanje in obisk deponije, saj veliko občanov še vedno ne ve, kako končajo odpadki, ko zapustijo njihove domove.

Izkazalo se je, da si občani želijo povratnih informacij o odpadkih, predvsem o uspešnosti ločevanja in njihovih količinah, zato ta dejavnik uvrščam med pomembnejše dejavnike, ki vplivajo na ločevanje odpadkov gospodinjstev v občini. Svetujem, da pristojni zagotovijo tovrstne podatke in jih posredujejo uporabnikom.

Na podlagi anketiranja sem ugotovila, da je največja slabost ekoloških otokov nečistoča, sledi pa pomanjkanje določenih zabojnikov. Kar pa se tiče pomanjkanja napisov na zabojnikih, sem ob ogledu terena ugotovila, da je le 14 ekoloških otokov takih, kjer imajo vsi zabojniki navodila, kaj lahko vanje odlagamo, vendar anketirani te

pomanjkljivosti ne opažajo, ampak ravno nasprotno, te napise navajajo kot pogost vir informacij o ločevanju. Kljub temu pa bi svetovala, da se ekološke otoke opremi z vsemi potrebnimi zabojniki, ki so v dobrem stanju in opremljeni z napisi o namenu zabojnika. Predvsem pa z zabojniki za organske kuhinjske odpadke. Prav tako pa bi jim svetovala, da bi razmislili o postavitvi table na vseh ekoloških otokih, kjer bi bile navedene kontaktne številke odgovornih oseb in urnik zbirnega centra.

Glede oddaljenosti od najbližjega ekološkega otoka se je izkazalo, da podatek komunalnega podjetja, da so le-tej oddaljeni manj kot 100 metrov, ne drži. Saj je bilo med anketiranimi manj kot polovica takih primerov, zato bi komunalnemu podjetju predlagala, da bolje preuči postavljanje novih ekoloških otokov v bodoče, oziroma, ko bodo spreminjali že obstoječe.

Večina anketiranih je izkazala željo po udeležbi na predavanju na temo odpadkov, če bi to bilo organizirano v Občini, zato tako predavanje priporočam, hkrati pa menim, da bi tudi vsebina tega diplomskega dela prišla še kako prav na tovrstnih predavanjih, kjer bi lahko občani izvedeli vse o odpadkih. Menim, da bi bilo dobro, da bi tako predavanje vodili tisti, ki se s tem ukvarjajo, to so predvsem občinski redarji in komunalni delavci.

Prav tako Občini predlagam, da omogoči spletno stran, kjer bi lahko občani dobili vse potrebne informacije v zvezi z odpadki. Tukaj mislim predvsem na: urnik zbirnega centra; datume akcij zbiranja kosovnih, azbestnih in nevarnih odpadkov; kontaktne številke odgovornih oseb; navodila, kam spada določena vrsta odpadka; razlago oznak na embalažah, primernih za recikliranje; podatke o letnih zbranih količinah odpadkov, glede na posamezne frakcije-na ekoloških otokih in v akcijah zbiranja; ter informacije o vsakršnih dogodkih v zvezi z odpadki.

Že tekom naloge sem opozorila na nekatera vprašanja iz anketnih vprašalnikov, ki so se izkazala za problematična, v smislu nerazumljivosti ali neprimernosti. Poudarila bi predvsem vprašanja: o notranji motivaciji, ki bi moralo spraševati še kaj drugega, ne samo o udeležbi na čistilni akciji; o obisku deponije, kjer sem želela predvsem izvedeti, koliko se ga udeleži ob dnevu odprtih vrat; ter števila obrokov izven doma, ki po mojem mnenju vpliva na količino odpadkov. Zato mislim, da bi bilo ta področja potrebno v prihodnje bolje raziskati. Kar pa se tiče omejitev same naloge bi rada poudarila, da bi bilo dobro, če bi bilo število vrnjenih vprašalnikov večje, saj bi tako dobili jasnejšo sliko o tej tematiki.

6 VIRI

- Arbuthnot J. 1974. Environmental knowledge and recycling behavior as a function of attitudes and personality characteristics. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 1: 119–121
- Barr S. in Gilg A. W. 2005. Conceptualising and analysing household attitudes and actions to a growing environmental problem: Development and application of a framework to guide local waste policy. *Applied Geography*, 25: 226–247
- Barr, S. 2007. Factors Influencing Environmental Attitudes and Behaviors: A U.K. Case Study of Household Waste Management. *Environment and Behavior*, 39, 4: 435–473
- Božič T. 2009. Vpliv okoljevarstvene osveščenosti prebivalcev na učinkovitost ločenega zbiranja komunalnih odpadkov na izbranih območjih delovanja družbe Komunala Nova Gorica. Diplomsko delo. Nova Gorica: Fakulteta za znanosti o okolju. Univerza v Novi Gorici.: <http://www.ung.si/~vanesa/diplome/okolje/slv/53bozic.pdf> (18. oktober 2010)
- Bratun M. 2003. Svetovni trg aluminija kot strateške kovine bodočnosti. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Univerza v Ljubljani.: http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/bratun1036.pdf (29. september 2011)
- Burn S. M. in Oskamp S. 1986. Increasing community recycling with persuasive communication and public commitment. *Journal of Applied Social Psychology*, 16: 29–41
- Burn S. 1991. Social psychology and the stimulation of recycling behaviors: the block leader approach. *Journal of Applied Social Psychology*, 21: 611–629.
- Coggins C. 2001. Waste prevention—an issue of shared responsibility for UK producers and consumers: policy options and measurement. *Resources, Conservation and Recycling*, 32, 3–4: 181–190
- Davies A., Fahy F. in Taylor D. 2005. Mind the gap! Householder attitudes and actions towards waste in Ireland. *Irish geography*, 38, 2: 151–168
- Dennis M. L., Soderstrom E. J., Koncinski Jr. W. S. in Cavanaugh B. 1990. Effective dissemination of energy-related information: applying social psychology and evaluation research. *American Psychologist*, 45: 1109–1117
- DETR. 1999. A way with waste: A draft waste strategy for England and Wales. London: DETR
- De Young R. 1989. Exploring the differences between recyclers and nonrecyclers: the role of information. *Journal of Environmental Systems*, 18: 341–351
- De Young R., Boerschig S., Camey S., Dillenbeck A., Elster M., Horst S., Kleiner B. in Thomson B. 1995. Recycling in multi-family dwellings: increasing participation and decreasing contamination. *Population and Environment*, 16: 253–267

Diamond W. in Loewy B. 1991. Effects of probabilistic rewards on attitudes and behaviors. *Journal of Applied Social Psychology*, 21, 1590–1607

D'Elia I. J. L. 2008. Determinants of Household Waste Recycling in Northern Ireland. Economic Research Institute of Northern Ireland
<http://www.erini.ac.uk/Publications/PDF/ERINIMonRevRev.pdf> (12. maj 2011)

D'Souza C. 2005. Proactive Environmentalism: An Examination of the Australian Consumer Market. *Electronic green journal*, 1, 22: article 3

Eklund J., Kihlstedt A. in Engkvist L. I. 2010. Sorting and disposing of waste at recycling centres – A users perspective. *Applied Ergonomics*, 41: 355–361

Evison T. in Read A. D. 2001. Local authority recycling and waste awareness publicity/promotion in UK. *Journal Resources, Conservation and Recycling*, 32: 275–291

Ferrara I. 2008. Waste Generation and Recycling. *OECD Journal: General Papers*, 10, 2: 19–58

Folz D. H. 1991. Recycling program design, management, and participation: a national survey of municipal experience. *Public Administration Review*, 51: 222–231

Frank A. 2009. Analiza trga ravnanja z odpadno embalažo v Sloveniji. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Univerza v Ljubljani.: <http://www.cek.ef.uni-lj.si/UPES/frank438.pdf> (18. oktober 2010)

Gamba R. in Oskamp S. 1994. Factors Influencing Community Residents' Participation in Commingled Curbside Recycling Program. *Environment and Behavior*, 26, 5: 587–612

Gantar A. 2009. Odlagališče odpadkov. Vsebina predavanj pri predmetu Ravnanje z odpadki v študijskem letu 2009/2010. Fakulteta za znanosti o okolju. Univerza v Novi Gorici.

Gantar A. 2010. Odpadki v Sloveniji. Fit media: 179–186

Gawel E. 1999. Is Intrinsic Motivation Relevant to Environmental Policy?
<http://www.uni-bielefeld.de/ZIF/FG/1998Umweltrecht/Veroeffentlichungen/Gawel-Paper.pdf> (11. maj 2011)

Goldenhar L. M. in Connell C. M. 1991–1992. Effects of education and feedback interventions on recycling knowledge, attitudes, beliefs, and behaviors. *Journal of Environmental Systems*, 21: 321–333

Hage O. 2008. The Economics of Household Packaging Waste: Norms, Effectiveness and Policy Design. Doktorska disertacija. Luleå, Švedska: Department of Business Administration and Social Sciences. Division of Economics. Luleå University of Technology.: <http://epubl.ltu.se/1402-1544/2008/03/LTU-DT-0803-SE.pdf> (12. maj 2011)

Hage O., Soderholm P. in Berglund C. 2009. Norms and economic motivation in household recycling: Empirical evidence from Sweden. *Resources, Conservation and Recycling*, 53: 155–165

- Hamad C. D., Bettinger R., Cooper D. in Semb G. 1980–1981. Using behavioral procedures to establish an elementary school paper recycling program. *Journal of Environmental Systems*, 10: 149–156
- Howenstine E. 1993. Market segmentation for recycling. *Environment and Behavior*, 25: 86–102
- Humphrey C., Bord R., Hammond M. in Mann S. 1977. Attitudes and conditions for cooperation in a paper recycling program. *Environment and Behavior*, 9: 107–124
- Husaini I.G., Garg A., Kim K.H., Marchant J., Pollard S.J.T. in Smith R. 2007. European household waste management schemes: Their effectiveness and applicability in England. *Resources, Conservation and Recycling*, 51: 248–263
- Inglehart R. 1995. Public support for environmental protection: Objective problems and subjective values in 43 societies. *Political Science and Politics*, 15: 57–71
- Jacobs H. E. in Bailey J. S. 1982–1983. Evaluating participation in a residential recycling program. *Journal of Environmental Systems*, 12: 141–152
- Jacobs H. E., Bailey J. S. in Crews J. 1984. Development and analysis of a community–based resource recovery program. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 17: 127–146
- Katzev R. D. in Johnson T. R. 1987. Promoting Energy Conservation: An Analysis of Behavioral Research. Boulder, CO: Westview
- Katzev R. D. in Mishima H. 1992. The use of posted feedback to promote recycling. *Psychological Reports*, 71: 259–264
- Kim S., Oah S. in Dickinson A. M. 2005. The Impact of Public Feedback on Three Recycling–Related Behaviors in South Korea. *Environment and Behavior*, 37: 258–274
- Komunala Nova Gorica. 2009a. Ekološki otok. Promocijska zgibanka
- Komunala Nova Gorica. 2009b. Zbirni center. Promocijska zgibanka
- Komunala Nova Gorica. Podjetje. Predstavitev <http://www.komunala-ng.si/podjetje/predstavitev/> (28. okt. 2010a)
- Komunala Nova Gorica. Ravnanje z odpadki. CERO http://www.komunala-ng.si/ravnanje_z_odpadki/CERO/ (28. okt. 2010b)
- Komunala Nova Gorica. 2011. Interno gradivo. Nova Gorica: Komunala Nova Gorica, d. d..
- Komunalno podjetje Logatec. 2010. Označevanje embalaže v Evropski uniji in Sloveniji. <http://www.kp-logatec.si/program.php?ID=3&IDD=2&IY=3> (4. nov. 2010)

Končan K. 2010. Ločevanje odpadkov v gospodinjstvih—ozaveščenost prebivalstva mestnih občin Ljubljana in Maribor. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta, oddelek za geografijo. Univerza v Ljubljani.: http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201001_katja_koncan.pdf (21. oktober 2010)

Kooijman J. M. 1996. The Environmental Impact of Packaging Performance in the Food Supply System. *Journal of Waste Management and Resource Recovery*, 3: 73–96

Lah A. 2008. Svetovno popotovanje v drugačno prihodnost in Leksikon gospodarjenja z okoljem. Maribor. Založba Pivec: 271 str.

Larsen K. S. 2001. Environmental Waste: Recycling Attitudes and Correlates. *The Journal of Social Psychology*, 135, 1: 83–88

Ločevanje in zbiranje odpadkov. Uspešnost Slovenije pri implementaciji okoljskih smernic EU na področju ločevanja in zbiranja odpadkov. <http://abesedn.wordpress.com/2009/07/05/> (3. nov. 2010)

Luyben P. D. in Bailey J. 1979. Newspaper recycling: the effects of rewards and proximity of containers. *Environment and Behavior*, 11: 539–567

Martin M., Williams I.D. in Clark M. 2006 Social, cultural and structural influences on household waste recycling: A case study. *Resources, Conservation and Recycling*, 48, 4: 357–395

Mavropoulos A. 2010. Recycling Behaviour: the Present Focus Brain and a Framework to Understand Personal Differences in Recycling. http://www.iswa.org/uploads/tx_iswaknowledgebase/12-297_FP.pdf (12. maj 2011)

McKenzie–Mohr D. in Smith W. 1999. Fostering Sustainable Behavior: An Introduction to Community–Based Social Marketing (2. ed.). Gabriola Island, British Columbia, Canada: New Society

McKenzie–Mohr Associates. 2002. Development of a Social Marketing Strategy for Residential Waste Reduction for the City of Waltham. (Report prepared for the City of Waltham, Massachusetts). Waltham, MA

Melville R. in Munick R. 2005. Waste management and recycling in a deprived urban community: a Liverpool case study. V: Urban development debates in the new millennium. 3. izdaja. New Delhi: Atlantic publisher and distributors: 82–106

Mestna občina Celje. Ločeno zbirajmo in reciklirajmo. Promocijska zgibanka <http://www.simbio.si/resource/30.pdf> (17. jan. 2011)

Morgan W. F. in Hughes V. M. 2006. Understanding Recycling Behavior in Kentucky: Who Recycles and Why. *Journal of the Minerals, Metals and Materials Society*, 58, 8: 32–35

Nacionalni programa varstva okolja na področju ravnanja z odpadki. Ur. I. RS, št. 83/99 z dne 14. 10. 1999

Needleman L. D. in Geller E. S. 1992. Comparing interventions to motivate work-site collection of home-generated recyclables. *American Journal of Community Psychology*, 20: 775–787

Neuman K. 1986. Personal values and commitment to energy conservation. *Environment and Behavior*, 18: 53–74

Občina Šempeter-Vrtojba. Medobčinsko redarstvo. Ekološki zbirni center na Lavžniku
<http://www.sempeter-vrtojba.si/?vie=gds&id=20081002124051> (20. nov. 2010a)

Občina Šempeter-Vrtojba. Medobčinsko redarstvo. Zbirni center odpadkov na Lavžniku v Šempetru pri Gorici
<http://www.sempeter-vrtojba.si/?vie=gds&id=2009050221153673> (20. nov. 2010b)

Občina Šempeter-Vrtojba. O občini. Predstavitev
http://www.sempeter-vrtojba.si/index.php?vie=cnt&str=2_slo (20. nov. 2010c)

Oblak E. 2000. Zero waste– priložnost za Slovenijo
<http://www.umanotera.org/upload/files/zero%20waste.pdf> (19. jan. 2011)

Odlok o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov v Mestni občini Nova Gorica. Ur. l. RS, št. 21/08 z dne, 29. 2. 2008

Omran A., Mahmood A., Abdul Aziz H. in Robinson G. M. 2009. Investigating Households Attitude Toward Recycling of Solid Waste in Malaysia: A Case Study. *International Journal of Environmental Research*, 3, 2: 275–288

Oskamp S., Harrington M., Edwards T., Sherwood D., Okuda S. in Swanson D. 1991. Factors Influencing Household Recycling Behavior. *Environment and Behavior*, 23, 4: 494–519

Pečjak M. 2008–2009. Recikliranje. Seminarska naloga pri predmetu Varstvo okolja II. Ljubljana: Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo. Oddelek za tehniško varnost. Univerza v Ljubljani.: http://www.fkkt.uni-lj.si/attachments/dsk4528/recikliranje-mateja_pecjak.pdf (14. apr. 2011)

Pirih Č. U. 2010. Analiza komuniciranja komunale Nova Gorica na področju ločevanja gospodinjskih odpadkov. Diplomsko delo. Nova Gorica: Poslovno–tehniška Fakulteta. Univerza v Novi Gorici.: <http://www.ung.si/~vanesa/diplome/PTF/slv/165Pirih.pdf> (11. marec 2011)

Pratarelli E. M. 2010. Social Pressure and Recycling: A Brief Review, Commentary and Extensions. *S.A.P.I.EN.S*, 3, 1

Read A. D. 1998. Getting The Message Across: Recycling In Kensington And Chelsea. *International Journal Of Education And Information Technologies*, 17: 299–314

Reciklaža papirja. The paper tigers. Fiber recycling process.
http://www.papertigers.com/recycling_process.html (5. jan. 2011)

Reciklaža plastike. Awb–ak.de.
<http://www.awb-ak.de/index.phtml?NavID=1553.51&La=1> (5. jan. 2011)

- Reciklaža pločevinke. Recycle.novelis.com.
<http://www.recycle.novelis.com/Resources/Documents/Novelis%20Lifecycle.pdf> (17. jan. 2011)
- Reciklaža stekla. Trims.co. Recycling business division.
<http://www.trims.co.jp/english/plant/index.html> (6. jan. 2011)
- Reid D., Luyben P. D., Rawers R. J. in Bailey J. 1976. Newspaper recycling behavior: the effects of prompting and proximity of containers. *Environment and Behavior*, 8: 471–482
- Roldo B., Mohorko F., Rolih D., in Piščanec L. 2009. Poročilo o poslovanju družbe Komunala Nova Gorica, d. d., in izvajanju gospodarske javne službe ravnanja z odpadki v letu 2008 za občino Šempeter-Vrtojba.
http://ads3.arctur.si/semper-vrtojba/gids/mma_bin_public.php?id=2009062407493361 (16. okt. 2010)
- Sagadin J. 1972. Splošno o vsebini anketnega vprašalnika in o oblikovanju anketnih vprašanj. *Sodobna pedagogika*, 23, 9–10: 339–353
- Salihožlu G. 2010. Hazardous Waste Identification. Vsebina predvanj pri predmetu Hazardous Waste Management v študijskem letu 2009/2010. Fakulteta za znanosti o okolju. Univerza v Novi Gorici.
- Schultz P. W., Oskamp S. in Mainieri T. 1995. Who recycles and when? A review of personal and situational factors. *Journal of Environmental Psychology*, 15: 105–121
- Schultz P. W. 2002. Knowledge, information and household recycling: Examining the knowledge–deficit model of behaviour change. V: New tools for environmental protection. Education, information and voluntary measures. Diez T. in Stern P. (eds.). Washington, DC: National Academy of Science: 67–82
- Shackelford K. T. 2006. Recycling, evolution and the structure of human personality. *Personality and Individual Differences*, 41: 1551–1556
- Shaw J. P., Lyas K. J. in Hudson D. M. 2006. Quantitative analysis of recyclable materials composition: tools to support decision making in kerbside recycling. *Resources, Conservation and Recycling*, 48: 263–79
- Shaw J. P. 2008. Nearest neighbour effects in kerbside household waste recycling. *Resources, Conservation and Recycling*, 52: 775–784
- Sidique F. S., Joshi V.S. in Lupi F. 2010. Factors influencing the rate of recycling: An analysis of Minnesota counties. *Resources, Conservation and Recycling*, 54: 242–249
- Simmons D. in Widmar R. 1990. Motivations and Barriers to Recycling: Toward a Strategy for Public Education. *The Journal of Environmental Education*, 22, 1: 13–18
- Skumatz L.A. 1996. Nationwide Diversion Rate Study Quantitative Effects of Program Choices on Recycling and Green Waste Diversion: Beyond Case Studies. Seattle, Washington: Skumatz Economic Research Associates, Inc.

Skumatz L.A. 1999. Achieving 50% recycling: Program designs and policy implications. *Resource Recycling*, 18–22

Snaga d.o.o.. Odgovorno ravnanje z odpadki. Priročnik za srednješolske profesorje in profesorice.

http://www.jh-lj.si/upload/doc/ODGOVORNO_za%20profesorje.pdf (19. jan. 2011)

Spaccarelli S., Zolik E. in Jason L. A. 1989–1990. Effects of verbal prompting and block characteristics on participation in curbside newspaper recycling. *Journal of Environmental Systems*, 19: 45–57

Statistični urad RS. Javni odvoz in odlagališča odpadkov, Slovenija, 2009–končni podatki.

http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3469 (21. jan. 2011a)

Statistični urad RS. Osnovne skupine prebivalstva po spolu, občine, Slovenija, polletno, 2010.

<http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp> (21. jan. 2011b)

Stojanović B. 2009. Vsepovsod naokrog nezaupanje. *Embalaža, okolje, logistika*, 9, 43: 20–21

Tišler B. 2006. Ravnanje z odpadno embalažo v sistemu Slopak. Slopak, družba za ravnanje z odpadno embalažo.

<http://www.salovci.si/obcina/files/Brosura.pdf> (5. jan. 2011)

Uredba o Ravnanju z odpadki. Ur. l. RS, št. 34/08 z dne 7. 4. 2008

Uršič I. 2010. Odpadki z vrtov ne sodijo v kontejnerje za gospodinske odpadke. *Informativni bilten občine Šempeter-Vrtojba*, dec. 2010: 38

Vining J. in Ebreo A. 1990. What makes a recycler? A comparison of recyclers and nonrecyclers. *Environment and Behavior*, 22: 56–73

Vining J., Linn N. in Burdge R. J. 1992. Why recycle? A comparison among recycling motivations in four communities. *Environmental Management*, 16: 785–797

Von Borgstede C. in Andersson K. 2010. Environmental Information—Explanatory Factors for Information Behavior. *Sustainability*, 2: 2785–2798

Wang T. H. in Katsev R. D. 1990. Group commitment and resource conservation: two field experiments on promoting recycling. *Journal of Applied Social Psychology*, 20: 266–276

Werner C.M., in Makela E. 1998. Motivations and behaviors that support recycling. *Journal of Environmental Psychology*, 18: 373–386

Werner C. M., Turner J., Shipman K., Twitchell F. S., Dickson B. R., Brusckie G. V. in Von Bismarck W. B. 1995. Commitment, Behavior, And Attitude Change: An Analysis Of Voluntary Recycling. *Journal of Environmental Psychology*, 15: 197–208

Williams I.D. in Taylor C. 2004. Maximising household waste recycling at civic amenity sites in Lancashire, England. *Waste Management*, 24: 861–874

Yau. Y. 2010. Domestic waste recycling, collective action and economic incentive: The case in Hong Kong. *Waste Management*, 30: 2440–2447

Zupančič G. D. 2009. Komunalni odpadki. Vsebina predavanj pri predmetu Ravnanje z odpadki v študijskem letu 2009/2010. Fakulteta za znanosti o okolju. Univerza v Novi Gorici.

PRILOGE

Priloga A: Anketni vprašalnik

Priloga B: Rezultati anketnih vprašalnikov

Priloga C: Okvirna vprašanja za intervjuje

Priloga D: Celotna vsebina intervjujev

Priloga E: Sliki pregledanih ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 13. 4. 2011

Priloga F: Podroben opis posameznega ekološkega otoka

Priloga G: Slika ponovno pregledanih ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 9. 9. 2011

Priloga H: Simboli nevarnih odpadkov

Priloga A:

Anketni vprašalnik

Pozdravljeni,
sem Anja Krošelj, absolventka Fakultete za znanosti o okolju na Univerzi v Novi Gorici, in pripravljam diplomsko delo s področja problematike ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba. Anketa je del mojega raziskovalnega dela in bo uporabljena izključno za študijske namene. Zahvaljujem se vam za sodelovanje in vam želim lep dan!

Pri vsakem vprašanju je možen le en odgovor, ki ga obkrožite ali dopišete. Kjer temu ni tako, pa so podana dodatna navodila.

1. Spol: _____
2. Starost: _____
3. Ulica: _____
4. Kraj bivanja:
 - a. hiša
 - b. večstanovanjski objekt
5. Število družinskih članov: _____
6. Tip družine:
 - a. mlad par
 - b. družina z majhnimi otroki
 - c. družina s šoloobveznimi otroki
 - d. družina s študenti
 - e. starejši par
7. Koliko vrečk odpadkov na teden proizvedete v vaši družini in jih odnesete/odpeljete na ekološki otok? _____
8. Koliko litrske vreče pri tem uporabljate?
 - a. 25 l
 - b. 35 l
 - c. 55 l
 - d. 90 l
 - e. 120 l
 - f. Drugo: _____
9. Koliko ste oddaljeni od najbližjega ekološkega otoka? _____ metrov
10. Ali ločujete odpadke?
 - a. Ne
 - b. Da

V primeru odgovora **b.** odgovorite na vprašanje 11. V kolikor ste obkročili **a.**, nadaljujte z vprašanjem 12.

11. Kako pogosto ločujete naslednje odpadke (ustrezno označite)?

ODPADKI	Vedno	V več kot polovici primerov	V manj kot polovici primerov	Nikoli
Papir in karton				
Plastenke				
Ostala embalaža				
Organski odpadki				
Steklo				

12. Ali imate v vaši občini ekološke otoke?

- a. Ne
- b. Da

13. Ali imate v vaši občini zbirni center?

- a. Ne
- b. Da, kje? _____

14. Katerih odpadkov je največ v vašem gospodinjstvu?

a. Papir in karton	e. Tetrapak in konzerve
b. Otroške plenice	f. Steklo
c. Ostanke hrane in drugi organski odpadki	g. Zeleni odrez
d. Embalaža hitre prehrane	h. Drugo: _____

15. Kolikokrat tedensko se člani vašega gospodinjstva prehranjujete izven doma (vsi skupaj)?

- a. Zapišite število obrokov tedensko _____ b. Nikoli

16. Ali imate v svojem stanovanju dovolj prostora za ločevanje odpadkov?

- a. Ne b. Da

17. Spodaj je navedenih nekaj trditvev v povezavi z ločenim zbiranjem odpadkov. Prosim, da na ta sklop odgovorite tako, da označite, do kakšne mere se strinjate s spodnjimi trditvami na lestvici od 1 do 5. Kjer 1 pomeni »Nikakor se NE strinjam«, 5 pa pomeni »Se POPOLNOMA strinjam«.

TRDITVE		Nikakor se NE strinjam	Se ne strinjam	Delno se strinjam, delno ne strinjam	Se strinjam	Se POPOLNOMA strinjam
17. 1.	Dobro sem informiran o ločevanju odpadkov.	1	2	3	4	5
17. 2.	Mislím, da je ločevanje odpadkov nepotrebno.	1	2	3	4	5
17. 3.	Na vseh zabojnikih so jasna navodila, kaj kam spada.	1	2	3	4	5
17. 4.	Urník obratovanja zbirnega centra odpadkov in kontakti odgovornih oseb na ekoloških otokih bi mi bili v pomoč pri ločevanju odpadkov.	1	2	3	4	5
17. 5.	Odvoz kosovnih odpadkov iz zbirnih mest v primeru akcij je organiziran dovolj pogosto.	1	2	3	4	5
17. 6.	Če bi izvedel/-a, da končajo ločeni odpadki združeni na deponiji, bi jih ne ločeval/-a.	1	2	3	4	5
17. 7.	Kadar so zabojniki prenapolnjeni, odpadkov ne ločujem.	1	2	3	4	5
17. 8.	Denarna kazen/nagrada bi me motivirala k ločevanju.	1	2	3	4	5
17. 9.	Želel/-a bi si povratne informacije o količini zbranih frakcij ob koncu leta.	1	2	3	4	5
17. 10.	Reklamni reciklirani produkti me spodbujajo k ločevanju odpadkov.	1	2	3	4	5
17. 11.	Vedno bom ločeval/-a odpadke ne glede na mnenje okolice.	1	2	3	4	5
17. 12.	Kadar nisem prepričan/-a, ali je proizvod mogoče reciklirati, preverim oznako na embalaži.	1	2	3	4	5
17. 13.	Udeležujem se akcij zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov.	1	2	3	4	5
17. 14.	Udeležil/-a bi se predavanja na temo odpadkov, če bi bilo organizirano v naši občini.	1	2	3	4	5
17. 15.	Uporabljam stiskalnico za plastenke, ki nam jo je leta 2006 podarila Občina Šempeter-Vrtojba. * * V primeru, da stiskalnice niste prejeli, pustite prazno.	1	2	3	4	5

18. Ali imate možnost ločevanja naslednjih frakcij na vam najbližjem ekološkem otoku (ustrezno označite)?

ZABOJNIK	DA	NE
Papir in karton		
Plastika in druga embalaža		
Organski odpadki		
Steklo		
Mešani komunalni odpadki		

Priloga B:

Rezultati anketnih vprašalnikov

1. Spol	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
moški	82	43,9
ženski	105	56,1

2. Starost	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
20	1	,5
21	1	,5
22	3	1,6
23	1	,5
24	4	2,1
25	6	3,2
26	3	1,6
27	2	1,1
28	3	1,6
29	4	2,1
30	3	1,6
31	2	1,1
32	3	1,6
33	5	2,7
34	3	1,6
35	5	2,7
37	1	,5
38	3	1,6
39	2	1,1
40	2	1,1
42	3	1,6
44	2	1,1
45	3	1,6
46	1	,5
47	3	1,6
48	4	2,1
49	7	3,7
50	3	1,6
51	2	1,1
52	2	1,1
53	4	2,1
55	5	2,7
56	3	1,6
57	1	,5
58	1	,5
59	6	3,2
60	8	4,3

61	3	1,6
62	5	2,7
63	7	3,7
64	3	1,6
65	8	4,3
66	3	1,6
67	3	1,6
68	1	,5
69	1	,5
70	6	3,2
71	4	2,1
72	7	3,7
73	1	,5
74	3	1,6
75	1	,5
76	3	1,6
77	1	,5
78	2	1,1
79	1	,5
80	7	3,7
85	1	,5
89	1	,5

2a. Starostna lestvica	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
mladi (do 35 let)	49	26,2
srednje stari (35 do 60 let)	66	35,3
stari (nad 61 let)	72	38,5

3. Ulica bivanja	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
Ulica 9. septembra	42	22,5
Krožna cesta	15	8
Ulica Zapučke	11	5,9
Opekarniška cesta	10	5,3
Ulica Pod Lazami	10	5,3
Ulica Laze	9	4,8
Ulica A. Gabrščka	8	4,3
Ulica Ivana Suliča	8	4,3
Obmejna cesta	7	3,7
Ulica V Mlinu	7	3,7
Cesta na Čuklje	6	3,2
Cesta Goriške fronte	6	3,2

Ulica Na Lokvi	6	3,2
Cesta Prekomorskih brigad	6	3,2
Ulica Na Pristavi	5	3,2
Stjenkova ulica	5	2,7
Vrtojbenska ulica	5	2,7
Ulica Podmark	4	2,1
Ulica Griči	3	1,6
Ulica N. Tesle	3	1,6
Bratuževa ulica	2	1,1
Ulica Franca Baliča	2	1,1
Ulica Franca Kramarja	2	1,1
Ulica Bratov Nemeč	1	0,5
Cvetlična ulica	1	0,5
Feiglova ulica	1	0,5
Ulica Kemperšče	1	0,5
Vrtnarska ulica	1	0,5

4. Kraj bivanja	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
hiša	161	86,1
večstanovanjski objekt	26	13,9

5. Število družinskih članov	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
1	14	7,5
2	62	33,2
3	31	16,6
4	61	32,6
5	12	6,4
6	3	1,6
7	3	1,6

6. Tip družine	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
mlad par	13	7
družina z majhnimi otroki	17	9,1
družina s šoloobveznimi otroki	18	9,6
družina s študenti	48	25,7
starejši par	91	48,7

7. Število vrečk odpadkov na teden	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
0	1	0,5
1	53	28,3
2	56	29,9

3	24	12,8
4	20	10,7
5	15	8
6	8	4,3

8. Volumen uporabljenih vrečk	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
25 l	75	40,1
35 l	63	33,7
55 l	20	10,7
90 l	6	3,2
120 l	11	5,9
drugo	12	6,4

8f. Volumen uporabljenih vrečk- možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
5 l	2	1,1
10 l	4	2,1
15 l	1	0,5
20 l	1	0,5
70 l	1	0,5
130 l	3	1,6

8.1. Količina odpadkov [l/teden]	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
,00	1	0,5
5,00	1	0,5
10,00	5	2,7
25,00	15	8,0
35,00	16	8,6
40,00	1	0,5
50,00	24	12,8
55,00	6	3,2
70,00	19	10,2
75,00	10	5,3
90,00	5	2,7
100,00	8	4,3
105,00	9	4,8
110,00	5	2,7
120,00	7	3,7
125,00	8	4,3
140,00	8	4,3
150,00	5	2,7
165,00	2	1,1
175,00	7	3,7

180,00	2	1,1
200,00	1	0,5
210,00	2	1,1
220,00	4	2,1
240,00	4	2,1
245,00	1	0,5
250,00	2	1,1
280,00	1	0,5
350,00	2	1,1
385,00	2	1,1
390,00	3	1,6
550,00	1	0,5

8.2. Količina odpadkov [l/teden]- urejena v razrede	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
0–50	63	33,7
51–100	48	25,7
101–150	43	23,0
151–200	11	5,9
201–250	13	7,0
251–300	1	0,5
351–400	7	3,7
več kot 401	1	0,5

9. Oddaljenost od najbližjega ekološkega otoka [m]	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
3	1	0,5
10	2	1,1
15	1	0,5
20	6	3,2
30	11	5,9
40	1	0,5
50	26	13,9
60	1	0,5
80	3	1,6
100	27	14,4
125	1	0,5
150	12	6,4
200	37	19,8
250	5	2,7
300	29	15,5
350	1	0,5
400	5	2,7
500	11	5,9

600	2	1,1
700	1	0,5
800	1	0,5
1000	1	0,5
2800	2	1,1

10. Ločevanje odpadkov	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	13	7
da	174	93

11a. Pogostost ločevanja frakcije papir in karton	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
vedno	151	86,28
v več kot polovici primerov	22	12,75
v manj kot polovici primerov	1	0,57
nikoli	1	0,57

11b. Pogostost ločevanja frakcije plastenke	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
vedno	150	85,71
v več kot polovici primerov	19	10,86
v manj kot polovici primerov	4	2,29
nikoli	2	1,14

11c. Pogostost ločevanja frakcije ostala embalaža	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
vedno	64	36,57
v več kot polovici primerov	55	31,43
v manj kot polovici primerov	30	17,14
nikoli	26	14,86

11d. Pogostost ločevanja frakcije organski odpadki	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
vedno	96	54,86
v več kot polovici primerov	27	15,43
v manj kot polovici primerov	21	12
nikoli	31	17,71

11e. Pogostost ločevanja frakcije steklo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
vedno	150	85,71
v več kot polovici primerov	13	7,43
v manj kot polovici primerov	9	5,14
nikoli	3	1,72

12. Ali imate v vaši občini ekološke otoke?	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	9	4,8
da	178	95,2

13. Ali imate v vaši občini zbirni center?	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	46	24,6
da	141	75,4

13a. Kje v občini se nahaja zbirni center?	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
1x letno	1	0,81
2x letno	1	0,81
Bazara, Podmark 2x letno	1	0,81
Krožna ulica	1	0,81
Lavžnik	64	52,03
Ne vem	1	0,81
Opekarniška cesta	1	0,81
Poljska pot	1	0,81
Pri Cimosu	1	0,81
Pri Kurivu	3	2,44
Pri Kurivu in trafo postaji	1	0,81
Pri šoli	4	3,25
Pri Vrtnariji Lancner	1	0,81
Spodnja Vrtojba pri mostu	1	0,81
Stara gora	1	0,81
Šempeter	12	9,76
Trafo postaja Podmark	1	0,81
V Mlinu	1	0,81
V ulici	1	0,81
V Vrtojbi	1	0,81
Vozila	22	17,87
Vrtojba	1	0,81
Za Krajevnim domom	1	0,81

13b. Kje v občini se nahaja zbirni center?- združeni odgovori	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
Industrijska cona Lavžnik Šempeter	98	79,7
Ekološki otoki	15	12,2
Akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov	8	6,5
Deponija	1	0,81
Ne vem	1	0,81

14. Najpogostejši odpadki v gospodinjstvu	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
papir in karton	63	33,7
otroške plenice	9	4,8
ostanki hrane in drugi organski odpadki	32	17,1
embalaža hitre prehrane	7	3,7
tetrapak in konzerve	45	24,1
zeleni odrez	14	7,5
drugo	17	9,1

14h. Najpogostejši odpadki v gospodinjstvu- možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
plastenke	5	2,7
plastična embalaža	2	1,1
plastika	4	2,1
PVC	1	0,5
vsega po malo	4	2,1
zelo malo	1	0,5

15. Število obrokov vseh članov gospodinjstva izven doma na teden	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
0	111	59,4
1	5	2,7
2	5	2,7
3	4	2,1
4	6	3,2
5	22	11,8
7	4	2,1
10	9	4,8
12	1	0,5
15	5	2,7
20	13	7
23	1	0,5
35	1	0,5

16. Ali imate v svojem stanovanju dovolj prostora za ločevanje odpadkov?	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	32	17,1
da	155	82,9

17. 1. Dobro sem informiran o ločevanju odpadkov	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
se ne strinjam	10	5,3
delno se strinjam	29	15,5

se strinjam	56	29,9
se popolnoma strinjam	92	49,2

17. 2. Mislim, da je ločevanje odpadkov nepotrebno	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	136	72,7
se ne strinjam	30	16,0
delno se strinjam	8	4,3
se strinjam	1	,5
se popolnoma strinjam	12	6,4

17. 3. Na vseh zabojnikih so jasna navodila, kaj kam spada	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	9	4,8
se ne strinjam	18	9,6
delno se strinjam	45	24,1
se strinjam	58	31,0
se popolnoma strinjam	57	30,5

17. 4. Urnik obratovanja zbirnega centra odpadkov in kontakti odgovornih oseb na ekoloških otokih bi mi bili v pomoč pri ločevanju odpadkov	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	8	4,3
se ne strinjam	24	12,8
delno se strinjam	30	16,0
se strinjam	68	36,4
se popolnoma strinjam	57	30,5

17. 5. Odvoz kosovnih odpadkov iz zbirnih mest v primeru akcij je organiziran dovolj pogosto.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	13	7,0
se ne strinjam	33	17,6
delno se strinjam	54	28,9
se strinjam	58	31,0
se popolnoma strinjam	29	15,5

17. 6. Če bi izvedel/-a, da končajo ločeni odpadki združeni na deponiji, bi jih ne ločeval/-a.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	20	10,7
se ne strinjam	20	10,7
delno se strinjam	28	15,0
se strinjam	44	23,5
se popolnoma strinjam	75	40,1

17. 7. Kadar so zabojniki prenapolnjeni, odpadkov ne ločujem.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	97	51,9

se ne strinjam	44	23,5
delno se strinjam	24	12,8
se strinjam	16	8,6
se popolnoma strinjam	6	3,2

17. 8. Denarna kazen/nagrada bi me motivirala k ločevanju.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	52	27,8
se ne strinjam	32	17,1
delno se strinjam	32	17,1
se strinjam	32	17,1
se popolnoma strinjam	39	20,9

17. 9. Želel/-a bi si povratne informacije o količini zbranih frakcij ob koncu leta.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	14	7,5
se ne strinjam	18	9,6
delno se strinjam	38	20,3
se strinjam	57	30,5
se popolnoma strinjam	60	32,1

17. 10. Reklamni reciklirani produkti me spodbujajo k ločevanju odpadkov.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	14	7,5
se ne strinjam	16	8,6
delno se strinjam	54	28,9
se strinjam	59	31,6
se popolnoma strinjam	44	23,5

17. 11. Vedno bom ločeval/-a odpadke ne glede na mnenje okolice.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	2	1,1
se ne strinjam	3	1,6
delno se strinjam	16	8,6
se strinjam	61	32,6
se popolnoma strinjam	105	56,1

17. 12. Kadar nisem prepričan/-a, ali je proizvod mogoče reciklirati, preverim oznako na embalaži.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	19	10,2
se ne strinjam	26	13,9
delno se strinjam	61	32,6
se strinjam	43	23,0
se popolnoma strinjam	38	20,3

17. 13. Udeležujem se akcij zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	25	13,4
se ne strinjam	34	18,2
delno se strinjam	30	16,0
se strinjam	48	25,7
se popolnoma strinjam	50	26,7

17. 14. Udeležil/-a bi se predavanja na temo odpadkov, če bi bilo organizirano v naši občini.	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	25	13,4
se ne strinjam	30	16,0
delno se strinjam	44	23,5
se strinjam	57	30,5
se popolnoma strinjam	31	16,6

17. 15. Uporabljam stiskalnico za plastenke, ki nam jo je leta 2006 podarila Občina Šempeter-Vrtojba	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nikakor se ne strinjam	43	23,0
se ne strinjam	9	4,8
delno se strinjam	16	8,6
se strinjam	12	6,4
se popolnoma strinjam	11	5,9

TRDITVE	Povprečna vrednost	Modus	Standardna deviacija	Minimum	Maksimum
17. 1. Dobro sem informiran o ločevanju odpadkov.	4,23	5	,901	2	5
17. 2. Mislim, da je ločevanje odpadkov nepotrebno.	1,52	1	1,069	1	5
17. 3. Na vseh zabojnikih so jasna navodila, kaj kam spada.	3,73	4	1,139	1	5
17. 4. Urnik obratovanja zbirnega centra odpadkov in kontakti odgovornih oseb na ekoloških otokih bi mi bili v pomoč pri ločevanju odpadkov.	3,76	4	1,146	1	5
17. 5. Odvoz kosovnih odpadkov iz zbirnih mest v primeru akcij je organiziran dovolj pogosto.	3,30	4	1,140	1	5
17. 6. Če bi izvedel/-a, da končajo ločeni odpadki združeni na deponiji, bi jih ne ločeval/-a.	3,72	5	1,368	1	5
17. 7. Kadar so zabojniki prenapolnjeni, odpadkov ne ločujem.	1,88	1	1,127	1	5
17. 8. Denarna kazen/nagrada bi me motivirala k ločevanju.	2,86	1	1,511	1	5
17. 9. Želel/-a bi si povratne informacije o količini zbranih frakcij ob koncu leta.	3,70	5	1,225	1	5
17. 10. Reklamni reciklirani produkti me spodbujajo k ločevanju odpadkov.	3,55	4	1,160	1	5
17. 11. Vedno bom ločeval/-a odpadke ne glede na mnenje okolice.	4,41	5	,801	1	5

17. 12. Kadar nisem prepričan/-a, ali je proizvod mogoče reciklirati, preverim oznako na embalaži.	3,29	3	1,229	1	5
17. 13. Udeležujem se akcij zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov.	3,34	5	1,391	1	5
17. 14. Udeležil/-a bi se predavanja na temo odpadkov, če bi bilo organizirano v naši občini.	3,21	4	1,276	1	5
17. 15. Uporabljam stiskalnico za plastenke, ki nam jo je leta 2006 podarila Občina Šempeter-Vrtojba.	2,33	1	1,476	1	5

V zgornji tabeli vidimo statistične podatke 17. anketnega vprašanja, gre za podvprašanja Likertovega tipa, kjer številka 1 pomeni nikakor se ne strinjam, 2 se ne strinjam, 3 delno se strinjam, 4 se strinjam in 5 se popolnoma strinjam. Med statističnimi podatki najdemo povprečno vrednost, modus, standardno deviacijo ter minimum in maksimum. Nekoliko manj poznani sta modus in standardna deviacija, zato ju želim opredeliti. Modus je vrednost, ki nam pove, katera izmed ponujenih možnosti je bila največkrat izbrana; torej za kateri odgovor se je odločilo največ anketiranih. Standardna deviacija pa nam pove, kako enotni oziroma različni so si rezultati, takrat, ko je njena vrednost nizka, so si odgovori anketirancev zelo podobni, in obratno-večja kot je, bolj se odgovori razlikujejo.

18a. Prisotnost zabojnika za papir in karton na najbližjem ekološkem otoku	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
da	180	96,3
ne	7	3,7

18b. Prisotnost zabojnika za plastiko in drugo embalažo na najbližjem ekološkem otoku	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
da	171	91,4
ne	16	8,6

18c. Prisotnost zabojnika za organske odpadke na najbližjem ekološkem otoku	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
da	91	48,7
ne	96	51,3

18d. Prisotnost zabojnika za steklo na najbližjem ekološkem otoku	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
da	175	93,6
ne	12	6,4

18e. Prisotnost zabojnika za mešane komunalne odpadke na najbližjem ekološkem otoku	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
da	180	96,3
ne	7	3,7

19. Tetrapaki sodijo v zabojnike za papir in karton	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
trditev NE drži	137	73,3
trditev drži	50	26,7

20. Slabosti ekološkega otoka	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
prenapolnjenost zabojnikov	78	41,7
nečistoča	91	48,7
pomanjkanje določenih zabojnikov	79	42,2
kosovni odpadki	55	29,4
polnjenje zabojnikov z zelenim odrezom	79	42,2
prevelika oddaljenost ekološkega otoka	12	6,4
drugo	41	21,3

20g. Slabosti ekološkega otoka-možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nič	12	6,4
neločevanje odpadkov	6	3,2
manjka zabojnik za zeleni odrez	5	2,7
brezobzirnost in malomarnost krajanov	2	1,1
nekateri zabojniki imajo majhne odprtine (papir)	2	1,1
manjka zabojnik za kosovne odpadke	1	0,5
manjka zabojnik za nevarne odpadke	1	0,5
manjka zabojnik za odpadke hrane	1	0,5
manjka zabojnik za organske odpadke	1	0,5
manjka zabojnik za tekstil	1	0,5
manjkajo zabojniki za Al embalažo in baterijske vložke	1	0,5
kosovni odpadki so preoddaljeni	1	0,5
nejasnost namena zabojnika	1	0,5
ni več kontejnerjev za kosovne odpadke	1	0,5
ni zabojnika za gradbene odpadke, zeleni odrez in premalokrat zbiranje kosovnih odpadkov	1	0,5
ni zabojnikov za ločevanje	1	0,5
odlaganje odpadkov ob zabojnikih	1	0,5
premalo zabojnikov za kosovne odpadke	1	0,5
umazani zabojniki (zunanost) in zastareli zabojniki	1	0,5

21. Viri informacij o ločevanju odpadkov	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
od prijateljev in znancev	17	9,1
od družinskih članov	24	12,8
v šoli	11	5,9

na radiu	26	13,9
na TV	60	32,1
na internetu	19	10,2
v časopisih in revijah	49	26,2
na letakih, plakatih in zloženkah	107	57,2
od uslužbencev komunalnega podjetja	5	2,7
na zabojnikih na območju ekoloških otokov	88	47,1
drugo	12	6,4

21k. Viri informacij o ločevanju odpadkov-možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
v vrtcu	2	1,1
na izobraževanju, tudi v tujini	1	0,5
na Občini	1	0,5
na sejmu v Ljubljani	1	0,5
povsod po malem	1	0,5
sami smo osveščeni, da je treba odpadke ločevati	1	0,5
v knjigah za tranjostni razvoj	1	0,5
v medijih	1	0,5
v občinskem biltenu	1	0,5
v službi	1	0,5
v tujini-Nemčija	1	0,5

22. Odlaganje zelenega odreza	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
v rjave zabojnike za organske komunalne odpadke	12	6,4
v zabojnike za mešane komunalne odpadke	51	27,3
doma imam kompostnik	125	66,8
ob zabojnike	3	1,6
peljem v zbirni center	13	7
peljem na deponijo v Staro goro	3	1,6
drugo	26	13,9

22g. Odlaganje zelenega odreza- možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
nimam zelenega odreza	13	7
na njivo	2	1,1
naročim veliki zabojnik na dom	2	1,1
sežgemo	2	1,1
veje dam sosedu za kurjavo	1	0,5
veje sežgem	1	0,5
veje zakurimo v peči	1	0,5
za kurjavo	1	0,5
zrežem in potresem okrog rastlin	1	0,5
kontejner za zeleni odrez	1	0,5
na vrt	1	0,5

23. Ravnanje s kosovnimi odpadki	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
peljem v zbirni center	98	52,4
peljem na deponijo v Staro goro	17	9,1
počakam na akcijo zbiranja kosovnih odpadkov	138	73,8
na območje ekološkega otoka	7	3,7
v naravo	0	0
drugo	2	1,1

23f. Ravnanje s kosovnimi odpadki-možnost drugo	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
naročim zabojnik	1	0,5
uporabna oblačila in obutev v za to postavljen kontejner	1	0,5

24. Udeležba na akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	126	67,4
da	61	32,6

25. Ali ste bili kdaj kaznovani zaradi nepravilnega ravnanja z odpadki?	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	185	98,9
da	1	0,5
bil sem opozorjen	1	0,5

26. Obisk deponije v Stari gori	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
ne	103	55,1
da	84	44,9

26a. Način obiska deponije v Stari gori	Število anketiranih	Delež anketiranih [%]
sam	16	8,6
sama	7	3,7
z možem	5	2,7
z avtomobilom	4	2,1
z očetom	4	2,1
pred leti večji odvoz smeti	3	1,6
s sinom	2	1,1
s šolo	2	1,1
peljal kosovne odpadke	1	0,5
peljal kosovne odpadke-okna	1	0,5
peljal sem azbest	1	0,5
s komunalnim podjetjem	1	0,5
s prijatelji	1	0,5
s sosedi	1	0,5
z direktorjem	1	0,5

z družinskimi člani	1	0,5
z očetom in starim očetom	1	0,5

27. vprašanje- vprašanje odprtega tipa, kjer so anketirani zapisali karkoli, kar so mi želeli sporočiti v zvezi z ravnanjem z odpadki, kar jih nisem vprašala tekom ankete.

Izdelki, ki jih kupimo v trgovinah, so preveč zaviti, preveč je embalaže. Pri nakupu sadja, zelenjave se je nemogoče izogniti uporabi plastične vrečke.

Nečistoča na ekoloških otokih je stvar vsakega posameznika in njegove vesti ter osveščenosti. Nikoli ne bi smeli odlagati poleg zabojnikov.

Urniki obratovanja zbirnega centra so znani, vendar pa bi bilo potrebno, da se večkrat omogoči oddajanje odpadkov tudi v poznih popoldanskih urah. V večini časa so prisotne osebe za pomoč pri ločevanju odpadkov in nudijo tudi ustrezno pomoč.

Nikjer nismo zasledili, kam odložiti odpadna olja iz kuhinje (od cvrtja, friteze, ...).

V vsakem naselju bi moral biti vedno na razpolago zabojnik za zeleni odrez, ker je v času čiščenja okolice (pomlad, jesen) preveč odpadkov za kompostnik in jih moramo voziti v zbirni center. V drugih občinah je stalen zabojnik na razpolago.

V Krožni cesti bi bil že skrajni čas, da bi bil ekološki otok spodobnejši in sodobneje urejen.

Ne vem, kaj je to zbirni center in niti kje je. Kam sodijo konzerve?

Na našem ekološkem otoku ni kontejnerja za kosovne odpadke.

Rada bi ločevala odpadke, a se še nismo navadili na to.

Zbirni center bi lahko bil vedno odprt za odlaganje kosovnih odpadkov.

V nabiralnik dobimo preveč reklamnih letakov, škoda toliko smeti.

Stiskalnica ni funkcionalna. Iz ostankov hrane in drugih organskih odpadkov ter zelenega odreza delamo kompost.

Menim, da bi morali bolj paziti pri ravnanju z odpadki, občani, pa tudi komunalni delavci, saj za seboj nikoli ne pometejo ali poberejo odpadkov po tleh.

Zbirališča kosovnih odpadkov približati naselju, da imajo možnost odlagati tudi tisti, ki nimajo prevoznih sredstev.

V gospodinjstvu imamo zelo malo odpadkov, zato ker papir in karton sežgem, ker kurim na drva; plastenk ne kupujem; organske odpadke pa kompostiram doma.

Papir sežgem sama doma. Odpadke pa nesem na ekološki otok enkrat na dva meseca, ker ne uporabljam veliko pakiranih stvari.

Kam ljudje doma odlagajo prazne tonerje ali kartuše, žarnice, baterije? Lahko bi bili tudi visoki kontejnerji s predali različnih velikosti za odlaganje teh stvari. Verjetno, da vsi ne nosijo kartuš in tonerjev v šole ali kam drugam (v službo npr.), pa tudi baterije in žarnice se lahko nese v trgovine-samo me res zanima, koliko ljudi to počne, mi to delamo.

Nikoli nisem dobila informacije o ločevanju odpadkov. V Podmarku nimamo zabojnikov za organske odpadke. Opažam, da je mnogim ljudem vseeno, kam odlagajo odpadke.

Predlagam, da bi se zgledovali po sosednji Gorici (Italija), kjer družine dobijo različne vrečke za ločeno zbiranje odpadkov, označene s priimkom. Tako se lahko ugotovi, kdo ni odložil vrečke v pravi zabojnik in je potem sankcioniran.

Na zabojnikih za ločevanje odpadkov bi lahko bili narisani ali bolje opisani izdelki, ki tja sodijo in tisti, ki ne.

Predlagam individualno zbiranje odpadkov in ločevanje, sicer se ne bo nič rešilo. Ekoloških otokov ni povsod v občini Šempeter-Vrtojba. Na našem ekološkem otoku ni rjavega zabojnika za organske odpadke.

Želimo si zabojnike za zeleni odrez, stalno. Ob hišah so vrtovi, kjer se vedno nabira material za take zabojnike. Zabojnikov za zeleni odrez in organske odpadke nimamo na našem ekološkem otoku.

Moti me, da občani mečejo plastiko skupaj z ostalim. Tetrapak mečem v zabojnik za plastiko.

Za kršitelje bi morali uvesti primerne sankcije.

Ali se na deponiji res vse zmeša? (govorice) Tetrapak mečem v zabojnik za plastiko.

V času akcije zbiranja kosovnih odpadkov predlagam, da bi se zbiralo od hiše do hiše, od bloka do bloka po seznamu ulic, ker nima vsak občan prikolice ali kombija za odvoz. (nekaj podobnega je v Ljubljani)

V zabojnike ob stanovanjskih blokih ne sodi zeleni odrez in vrtni odpadki-to delajo ostali sosedje iz hiš in ne »blokovci«, zato je potrebno tem poslati pojasnila.

Kam spadajo tekstil in stare obleke?

Na mladih svet stoji, torej otroke je treba pravilno učiti in jim privzgojiti ločevanje odpadkov in tej bodo potem naprej to prenašali.

Osveščanje ljudi: kaj pomaga, če imamo ločeno zbiranje odpadkov, ko so pa nekateri v soseski neobzirni in mečejo, na primer plastiko ali steklo, enkrat v eden, drugič v drugi zabojnik. Ljudje, ki zbiramo oz. ločujemo odpadke, bi morali biti nagrajeni za to, kar počnemo. Stimulacija, npr. cenejši račun na položnici.

Kam ločujemo kovinsko embalažo?

Na računih za odvoz smeti bi moralo pisati natančno ločevanje in morebitne kazni za neupoštevanje pravil.

Če se zbere vedno manj in ločenih odpadkov, je treba ljudi o tem obvestiti, jih pohvaliti in povedati, da se račun ne bo povečal (zgled Občina Izola). V Avstriji imajo za tetrapak posebne škatle (20x30 cm), kjer posameznik zbira čist tetrapak in ga skupno odda. V Prlekiji so razdelili gospodinjstvom rumene velike vreče s seznamom: plastika, kovine ... Ker je teh odpadkov veliko, pobirajo smeti vsak drugi teden, prvi teden plastiko, drugi teden mešane odpadke. Ostale odpadke striktno odlagajo na ekoloških otokih. Kontrola je zelo stroga in sistem dobro deluje. Na ekoloških otokih bi bilo dobro občasno namestiti kamere in tako kot pri prometnih prekrških kršiteljem poslati položnico s fotografijo. Mislim, da bi tako naredili red, o namestitvi kamer ljudi najprej opozoriti. Ljudem je treba priporočiti, da mešane (ne vrtno) odpadke odlagajo v vrečah za smeti. Redarji morajo po odvozu smeti (Komunala) kontrolirati, ali je ekološki otok čist, če ne, naj se jim upošteva pri plačilu. Komunala ne skrbi za čistočo zabojnikov in »gnojnica« teče vse naokrog. Vzgoja za ločevanje se začne v družini in nato v vrtcu, šoli. Npr. v vrtcu v Ljubljani na Grbini, kljub prostorski stiski (2 oddelka vrtca sta namreč v dvosobnem stanovanju) učijo otroke praktično, kako se ločujejo odpadki. Otroci pa učijo starše in stare starše ...

Več bolj podrobnih navodil, kam kaj spada in kako čisto mora biti (lonček od jogurta-umiti ali ne?)

Ali gre žarnica v steklo ali v mešane komunalne odpadke?

Že otroke navajati na ločevanje odpadkov: ob dnevu Zemlje, nagradni kvizi, zbiralne akcije, ...

Začeti že v trgovinah, kjer je vse 3x zavito in gre potem še v PVC vrečke.

Resnično se do okolja vedemo neprimerno, da o čistilih in praških, ki jih spuščamo v kanalizacijo in vodotoke niti ne govorimo.

Urnik zbirnega centra je poznan.

Kontejner za karton in papir ima premajhno režo, trgovine napolnijo kontejner z nezloženimi kartoni ali drugo embalažo. Ni kontrole nad delavnicami, ki uporabljajo nevaren material, puščajo plastenke, kante ob ali v kontejnerjih.

Želimo kontejnerje za ločevanje odpadkov.

Kam odlagati tekstil (dotrajana oblačila in odrezki blaga)?

Stiskalnica za plastenke je bil zavržen denar, ker ni funkcionalna. Ko so zabojniki polni počakam, da se izpraznijo.

Mislim, da bi bilo dobro zbiranje in odkup plastenk, kot na Hrvaškem.

Na zabojnikih naj bi bilo podrobno napisano, kaj kam spada v posamezen zabojnik. Kam spadajo plastenke čistil, krem, kozmetični ostanki, zdravila, razne stekleničke zdravil in podobno.

Premalo se zavedamo, kaj si povzročamo s tako veliko potrošnjo in udobnostjo, saj je narava zaradi tega zbolela in nujno potrebuje našo pomoč.

Moti me to, da, ko pogledamo v zabojnike, vidimo, da marsikdo ne sortira odpadkov, niti tistih, za katere je omogočeno.

Še vedno nekateri ljudje ravnajo z odpadki neodgovorno.

Zbirni center na Lavžniku bi lahko bil večkrat odprt.

Ni zabojnikov za pločevinke. Ustrezne organske odpadke dajemo v kompostnik.

Nimamo stiskalnice za plastenke, ki jih je delila Občina. Zatiranje ilegalnega polnjenja zabojnikov s strani Italijanov.

Nečistoča na ekoloških otokih je tudi 500 metrov okrog, saj smeti raznaša veter. Naj se zamislijo tudi velike industrije, kaj spuščajo v zrak, vodo. Več osveščati ljudi, kako ravnati z vrečkami, energijo.

Zbirni center na Lavžniku je premalo časa odprt (na teden), glede na to, da so ljudje v službah ter lahko bi bili bolj organizirani, predvsem kosovni odpadki.

Nečistoča okrog kontejnerjev. Kontrola redarja.

Spomladi, ko se začne delo na vrtu-obrezovanje živih mej in podobno, bi bilo dobro, da bi pripeljali večje kontejnerje in jih redno praznili. Zbirni center bi moral biti vedno odprt, da bi lahko tja vozili kosovne odpadke.

V času obrezovanj in spomladanskih čiščenj bi bilo primerno namestiti zabojnike za zeleni odrez.

Na zabojnikih bi morala biti opozorila, da je ločevanje nujno, občinski redarji bi lahko preverjali in opozarjali na ločevanje. Preprečevati dovoz smeti iz Italije. Zbirni center je večino časa zaprt, zato je prazen. Manjkajo zabojniki za organske odpadke in pločevinke

Kaj pomeni zeleni odrez bi moralo biti razloženo že na začetku.

Ker ni ustreznih zabojnikov za odlaganje vej, v času obrezovanja dreves in grmov, so vsi ostali zabojniki polni teh odpadkov, in trave, ko kosimo svoje vrtičke.

Več in na primeren način poučiti otroke v vrtcih in šolah-prihodnost je v mladih.

Neustrezen urnik, oziroma prekratek obratovalni čas zbirnega centra.

Podaljšan delovni čas oziroma vsakodnevno odprt zbirni center.

Pohvalil bi ekipo Komunale.

Pogrešam kontejner za odlaganje kosovnih odpadkov, ki je nekaj bil v Vrtojbi.

Ni več kontejnerjev za kosovne odpadke.

Nujno bi bilo dodati zabojnike za organske odpadke. Akcije Očistimo Slovenijo se nisem udeležil, ker je bila medijsko napihnjena, ljudje so se kazali in se promovirali, udeležujem se drugih akcij in skrbim za čistost ekološkega otoka. Zaradi akcije Očistimo Slovenijo je bil letos še enkrat organiziran odvoz kosovnih odpadkov.

Menim, da bi bil potreben še 1 kontejner za kovine na vsakem ekološkem otoku.

Označbe na zabojnikih in embalaži bi lahko bile bolj vidne in boljše razpoznavne za povprečne občane. Prenesti primere dobre prakse iz okolij, kjer imajo to že dobro organizirano, več osveščenosti ljudi in uvesti ustrezno kaznovalno politiko ter jo tudi izvajati.

Ne vem, kaj je narobe, če zeleni odrez pelješ na svojo parcelo in ob ugodnem vremenu zakuriš ali pa razpade v kompost. Pepel koristi zemlji, ozračja pa ne onesnažuješ, tako delam jaz in, če ne delam prav, bom spremenil. Za odvoz v zbirni center bi moral naročiti prevoz, ker je preveč daleč. Če bi vsi občani vozili v zbirni center, bi to zneslo 500 kontejnerjev letno.

Lepo bi bilo, da bi velike zabojnike zopet postavili na določena zbirna mesta po vasi, kot so bili pred časom.

Spomladi in jeseni bi moral biti poseben večji zabojnik za zeleni odrez. Želimo, da bi bilo ločevanje odpadkov poostreno- z vsemi možnostmi, da se lahko izvede. Ne želimo pa, da se s tem podražijo stroški. Nagrada bi bila za vse, če se bodo pocenili.

Redarji bi morali večkrat kontrolirati odlagališča.

Za organske odpadke bi moral biti zabojnik. Občasno opažam, da smo še nepismeni.

Rad bi pohvalil Občino Šempeter-Vrtojba za dobro organizacijo pri zbiranju in odvozu odpadkov.

S pravilnim ravnanjem z odpadki bi morali seznanjati že otroke, doma pa tudi v šoli-to je del vzgoje. Vzgoja je namreč vcepljanje delovnih navad in kulture.

Ne omenjate pločevink.

Ekološki otok V mlinu je pravo gojišče bakterij zaradi velike nesnage vse okrog zabojnikov. Ko nakladajo material iz velikega kontejnerja, se izceja ta gnojnica po celem prostoru in po cesti, predvsem bi moralo biti to drugače urejeno.

Želim, da bi v poletnem času priskrbeli zabojnik za zeleni odrez, ker se kosijo zelenice in obrezujejo žive meje.

Strožji nadzor-kontrola, ko se prinašajo odpadki.

Zabojniki za papir in plastiko so neustrezni, ker imajo premajhne odprtine. Manjkajo zabojniki za: akumulatorje, baterije, spreje, stekleničke zdravil in kozmetike; ločeno zbiranje aluminijastih folij, kjer se shranjujejo tablete, ... Za pločevinke in tetrapake ni navodil, kam sodijo. Manjkajo kamere za spremljanje in kaznovanje nepravilnega ravnanja z odpadki.

V medijih bi morali pogosteje opozarjati na potrebo ločevanja odpadkov in varčevanja z energijo in surovinami.

Zanima me, ali naš trud ločevanja odpadkov res daje neke rezultate? Kaj se zgodi z ločenimi odpadki na deponiji v Stari gori?

Moti me brezbriznost oseb, ki v kontejner za vrtno odpadke odlagajo cela drevesa, ne da bi jih zrezali na manjše kose, tako da v trenutku zapolnijo prostor v kontejnerju in zaprejo prostor še drugim. Potrebna bi bila kakšna kontrola.

Potrebno bi bilo pogostejše čiščenje in pranje ekoloških otokov ter menjava poškodovanih zabojnikov.

Kam spada kovinska embalaža? Zakaj v naši ulici nimamo zabojnikov za ločeno zbiranje odpadkov?

Manjkajo posebni zabojniki za obleko in obutve, ki jih stranka lahko daruje Rdečemu križu (podobni so v tujini), zabojniki za zdravila čez rok uporabnosti.

Olesenele dele, ki ne spadajo v kompostnik odložimo v zabojnike za mešane komunalne odpadke, razen, če jih zdrobimo v drobilniku.

V naši bližini imamo 1 kontejner za mešane komunalne odpadke; ekoloških otokov je premalo. Stiskalnica za plastenke, se nam je, zaradi slabe kvalitete, zelo hitro zlomila.

Potrebno bi bilo uvesti več ukrepov, kot na primer stimulativni način ločevanja odpadkov po gospodinjstvih. Namestitev ločevalnih zabojnikov po gospodinjstvih (vsaj večjih). Povratna informacija o učinkovitosti ločenega zbiranja odpadkov po določenih ekoloških otokih, zbirnih centrih.

Priloga C:

Okvirna vprašanja za intervjuje

VPLIV OSVEŠČENOSTI, MOTIVACIJE IN ŽIVLJENJSKIH NAVAD PREBIVALCEV OBČINE ŠEMPETER-VRTOJBA NA NJIHOVO RAVNANJE Z ODPADKI

INTERVJU KOMUNALA NOVA GORICA, D. D.,

SPLOŠNO O LOČEVANJU ODPADKOV

Ali opazate kakšne težave na področju ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba?

Kateri odpadki predstavljajo največji delež, zakaj je temu tako?

Kateri odpadki so med najbolj problematičnimi in jih ljudje ne znajo pravilno razvrščati v zabojnike? (jih lahko prosim naštejete)

Ali lahko nadzirate (vodite evidenco), kateri odpadki in njihove količine pridejo iz določene občine?

Kaj je bilo z vaše strani narejeno za občino Š-V na področju odpadkov? Kakšni so skupni projekti, ki ste jih naredili z občino Š-V (letaki, organizirani ogledi, predstavitve, skupščine, ...)?

Šole v občini imajo EKO točke. Ali imate z njimi kakšno sodelovanje?

Ali skrbite tudi za odvoz baterij in žarnic, ki jih zbirajo v trgovinah? Kje končajo ti nevarni odpadki? Kolikšne so zbrane količine, ste zadovoljni?

V občini Š-V niso vsi ekološki otoki enako sestavljeni, vsi ne vsebujejo enakih zabojnikov, kako to? Ali obstajajo kakšna pravila, kako morajo biti sestavljeni? Ali mislite, da to ljudi moti in, da morda zato vedno ne ločujejo pravilno odpadkov?

Kako pogosto praznite zabojnike? Se dogaja, da so zabojniki polni in zato ljudje ne ločujejo pravilno? Ste naleteli na kakšne pritožbe glede praznjenja zabojnikov?

Kako so ekološki otoki razporejeni po občini Š-V? Koliko prebivalcev naj bi odlagalo na posamezni otok? Ali imate ekološke otoke določene glede na ulice, oz. prav točno določeno, kateri naslov naj bi spadal na določen ekološki otok? Koliko so otoki oddaljeni od prebivalcev?

Kako je s čistočo na ekoloških otokih? Kdo je za njo odgovoren?

Ali se strinjate s trditvijo, da so obzidani ekološki otoki bolj umazani, saj so odpadki odloženi ob smetnjakih očem skriti?

Na katerih ekoloških otokih v občini Š-V so postavljeni zabojniki za tekstil? Navedite imena mest. Kako je z vsebino zabojnikov: je v njej kdaj še kaj drugega poleg tekstila, so oblačila čista in suha? Kdo dobi zbrani material?

Katera podjetja (obrati) prevzamejo posamezne ločene komponente pri vas?

Ali ste že razmišljali o tem, da bi postavili kompostarno, kamor bi se odlagali biološki odpadki? Kaj je botrovalo vaši odločitvi? Kaj sedaj naredite s temi odpadki?

V 17. členu Odloka o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov v Mestni občini Nova Gorica je zapisano, da mora Občina imeti stalen vpogled v kataster zbirnih in odjemnih mest, za katero občino to velja? Ali lahko ta podatek pridobimo tudi ostali občani?

MOTIVACIJA OBČANOV

Ali so bila organizirana kakšna srečanja, predavanja o ravnanju z odpadki v občini? Med ljudmi še vedno namreč velja prepričanje, da so vse frakcije, ki jih oni ločujejo, na koncu odložene mešano. Kaj menite o tem?

Kaj je glavna spodbuda ljudi, da ločujejo? Ali je lahko to, da je njihova dejavnost javno dobro, torej da nekaj storijo za dobro vseh?

Ali lahko dejstvo, da so odpadki ponovno sortirani na deponiji, dodatno motivira prebivalce ali jih od tega odvrne; češ, saj so ljudje plačani za to, kaj bom jaz ločeval? Kakšno je vaše mnenje?

Se prebivalci ozirajo drug na drugega: »Če ločujejo oni, bomo ločevali tudi mi.«? Ali menite, da prebivalci upoštevajo mnenje sosedov, sorodnikov, prijateljev pri praksi ločevanja odpadkov? Ali bi jim bilo nerodno, da bi jih npr. sosed videl vreči embalažo med mešane komunalne odpadke?

Ali bi reklamna sporočila in reklamni produkti (kape, majice, nalepke, dežniki-iz recikliranih materialov) pripomogli k motivaciji ljudi za ločevanje odpadkov? Kakšne so vaše izkušnje?

Ali bi ljudi motiviralo znižanje stroškov prispevkov za komunalne storitve oziroma nagrade za ločevanje odpadkov?

Ali je sistem zbiranja odpadne embalaže na Hrvaškem boljši kot pri nas, ko za vsako embalažo dobijo denar že v trgovini? Zakaj tega ne uvedemo tudi v Sloveniji?

Ali je lahko pomanjkanje časa pomemben razlog za neločevanje odpadkov?

Ali menite, da so starši tisti, ki učijo otroke ločevanja, ali obratno, otroci o tem veliko izvedo in se naučijo v šoli ter potem to znanje posredujejo staršem in starim staršem?

Ali mislite, da bi povratna informacija o zbranih odpadkih, privarčevanem denarju ali energiji, motivirala ljudi k boljšemu ločevanju. Ali jim take informacije že posredujete ali bi jih posredovali in kako?

V Odloku o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov v Mestni občini Nova Gorica je tudi člen o kaznovanju kršiteljev, ali to velja tudi za prebivalce? Ali je bil kdo že kdaj kaznovan? Kolikokrat se je to že zgodilo? Zakaj so bili kaznovani?

Vsem so poznane številne humanitarne akcije zbiranja npr. zamaškov, odpadnih kartuš. Ali se da dejansko iz takih akcij pridobiti denarna sredstva in ali ljudje po vašem temu zares verjamejo?

Ali bi podprli delovanje »eko trgovine«, in tako prispevali k preventivnemu zmanjševanju odpadkov? V trgovini bi se namreč prodajalo samo blago, brez embalaže. Ali bi se ljudje takih trgovin udeleževali?

INFORMIRANJE IN OSVEŠČANJE OBČANOV

Kateri način informiranja ljudi se je izkazal za najuspešnejšega? (osebni pogovor, telefonski klici, letaki, internet, pisma, e-maili ...)

Ali se lahko ljudje na kakšen način informirajo, oziroma obrnejo na vas? V kakšnih primerih se ljudje obrnejo na vas? Katera so najpogostejša vprašanja?

Ali menite, da prebivalci pravilno ločujejo odpadke? Mislite, da bi bilo potrebno na zabojnike dati napise, kaj spada in kaj ne? (ponekod to že je, ne pa povsod!)

Ali menite, da bi Občina in mediji lahko več storili za učinkovitejše ločevanje odpadkov? Kako?

Dan odprtih vrat na Komunalni. Koliko ljudi naj bi se ga udeležilo? Kdo so najpogostejši obiskovalci? Kako ste dogodek oglaševali?

Na embalaži so oznake, ki o njej povedo veliko, npr.: oznaka smetnjaka, Mobiusova zanka, zelena pika in podobne. Ali menite, da si jih prebivalci ogledajo, jih razumejo? Ali morda na Komunalni skrbite za razlago oznak, oziroma jih nameravate pojasniti?

Na osnovni šoli v Vrtojbi in Šempetru bo potekala v času od 20. do vključno 28. novembra akcija Evropski teden zmanjševanja odpadkov 2010, ali kaj veste o tem? Boste sodelovali tudi vi, katere institucije iz občine Š-V bodo še sodelovale? Kako boste dogodek oglaševali, ga že oglašujete?

Ali je potrebno embalažo pred ločevanjem oprati, odstraniti etiketo? Ali se prebivalci držijo vaših navodil? Kaj potem storite vi?

Ali ste kdaj razmišljali o tem, da bi uredili bazo podatkov na internetni strani, kjer bi bili podatki o številu vseh prebivalcev, številu gospodinjstev, številu vseh odpadkov in posameznih komponent, uspešnost ločevanja; ter razna vabila, letaki, navodila, opozorila, in podobno? (za občino Š-V)

Ali ljudje poznajo ekološke otoke? Vedo, da v občini obstaja zbirni center, kamor se odlagajo kosovni odpadki?

Kolikšna količina (%) kosovnih odpadkov se še vedno pojavlja na ekoloških otokih-kaj z njimi naredite? Ter, koliko jih konča ob zbirnem centru, a ljudi moti prekratek oziroma neustrezen urnik? Kam gredo tej kosovni odpadki?

Ali se ljudje udeležujejo akcij zbiranja kosovnih odpadkov? Ali morda imate podatek o količinah? Se vmes pojavljajo tudi odpadki, ki ne sodijo med kosovne odpadke? Kolikšen je njihov odstotek?

Kako je z nevarnimi odpadki, koliko ljudi se udeleži akcije zbiranja nevarnih odpadkov; kolikšen % vseh nevarnih odpadkov zberete na ta dan? Koliko nevarnih odpadkov se pojavi med ostalimi odpadki. Kako je z azbestom? Ali ljudje pravilno sortirajo nevarne odpadke?

Koliko občanov se je udeležilo čistilne akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu? Katera društva? Koliko odpadkov se je zbralo? Kolikšen je bil odstotek uspešnosti ločevanja? Vse za občino Š-V!

Koliko oseb se odloči za začasen najem kontejnerjev za gradbeni material in podobno, ko obnavljajo, gradijo hiše in podobno? Ter kako je to v primeru prireditev?

Na vaši internetni strani je filmček o recikliranju, ali imate podatek, koliko ljudi si ga je ogledalo? Ali je bil ta filmček kje reklamiran: časopisi, DVD-ji poslani v gospodinjstva, letaki, radio, TV, ...?

V zakonu je velik poudarek na organskih odpadkih, njegovem zmanjševanju, kako je z ostanki hrane, zelenim odrezom in ostalimi organskimi odpadki na območju občine Š-V?

Kaj ste do danes naredili, da ste osveščali ljudi?

ŽIVLJENJSKE NAVADE OBČANOV

Ali življenjske navade ljudi vplivajo na količino odpadkov? Npr. nakupovalno vedenje? Kako?

Kako vpliva število ljudi v gospodinjstvu na količino odpadkov?

Ocenite, kako na število odpadkov vplivajo prehranske navade ljudi in starostna struktura družin (družina z majhnimi otroki, družina s šoloobveznimi otroki, družina s študenti, starejši par ...)?

Ali obstajajo razlike v ravnanju z odpadki prebivalcev, ki živijo v večstanovanjskih objektih oziroma prebivalcev, ki živijo v hišah? V kakšnem smislu?

Ali na količino odpadkov vpliva, če so ljudje zaposleni in jedo zunaj hiše/v službi? Ali lahko to ocenjujete?

Ali menite, da ljudje kupujejo proizvode tudi zaradi embalaže? Ali je lahko trg kriv za tako veliko količino odpadkov, ker tak sistem omogoča tolikšno količino embalaže?

Ali bi nam radi sporočili še kaj, kar vas nismo vprašali?

OSNOVNI PODATKI O INTERVJUVANCU

Ime in priimek

Spol

Starost

Položaj v instituciji

Kraj stalnega bivanja

Druga opažanja:

VPLIV OSVEŠČENOSTI, MOTIVACIJE IN ŽIVLJENJSKIH NAVAD PREBIVALCEV OBČINE ŠEMPETER-VRTOJBA NA NJIHOVO RAVNANJE Z ODPADKI
INTERVJU OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA

SPLOŠNO O LOČEVANJU ODPADKOV

Ali opazate kakšne težave na področju ločevanja odpadkov v občini Šempeter-Vrtojba?

Kaj je bilo narejeno s strani Komunale za občino Š-V? Kakšni so skupni projekti, ki ste jih naredili s Komunalo NG (letaki, organizirani ogledi, predstavitve, skupščine, ...) ?

Šole v občini imajo EKO točke. Ali imate z njimi kakšno sodelovanje?

Ali imate vpogled v kataster zbirnih in odjemnih mest? Kako pogosto imate vpogled.

MOTIVACIJA OBČANOV

Ali so bila organizirana kakšna srečanja, predavanja o ravnanju z odpadki v občini? Med ljudmi še vedno namreč velja prepričanje, da so vse frakcije, ki jih oni ločujejo, na koncu odložene mešano. Kaj menite o tem?

Kaj je glavna spodbuda ljudi, da ločujejo? Ali je lahko to, da je njihova dejavnost javno dobro, torej da nekaj storijo za dobro vseh?

Ali lahko dejstvo, da so odpadki ponovno sortirani na deponiji, dodatno motivira prebivalce ali jih od tega odvrne; češ, saj so ljudje plačani za to, kaj bom jaz ločeval? Kakšno je vaše mnenje?

Se prebivalci ozirajo drug na drugega: »Če ločujejo oni, bomo ločevali tudi mi.«? Ali menite, da prebivalci upoštevajo mnenje sosedov, sorodnikov, prijateljev pri praksi ločevanja odpadkov? Ali bi jih bilo sram, da bi jih npr. sosed videl vreči embalažo med mešane komunalne odpadke?

Ali bi reklamna sporočila in reklamni produkti (kape, majice, nalepke, dežniki-iz recikliranih materialov) pripomogli k motivaciji ljudi za ločevanje odpadkov? Kakšne so vaše izkušnje?

Ali bi ljudi motiviralo znižanje stroškov prispevkov za komunalne storitve oziroma nagrade za ločevanje odpadkov?

Ali je sistem zbiranja embalaže na Hrvaškem boljši kot pri nas, ko za vsako embalažo dobijo denar že v trgovini? Zakaj tega ne uvedemo tudi v Sloveniji?

Ali je lahko pomanjkanje časa pomemben razlog za neločevanje odpadkov?

Ali menite, da so starši tisti, ki učijo otroke ločevanja, ali obratno, otroci o tem veliko izvedo in se naučijo v šoli ter potem to znanje posredujejo staršem in starim staršem?

Ali mislite, da bi povratna informacija o zbranih odpadkih, privarčevanem denarju ali energiji, motivirala ljudi k boljšem ločevanju. Ali jim take informacije že posredujete ali bi jih posredovali in kako?

Ali bi podprli delovanje »eko trgovine«, in tako prispevali k preventivnemu zmanjševanju odpadkov, v trgovini bi se namreč prodajalo samo blago, brez embalaže. Ali bi se ljudje takih trgovin udeleževali?

Kaj ste do danes naredili, da ste motivirali ljudi?

Pred leti ste prebivalcem občine razdelili stiskalnice za plastenke, kdaj točno? V kolikšnem številu? Ali ste dobili kakšno povratno informacijo s strani prebivalcev?

INFORMIRANJE IN OSVEŠČANJE OBČANOV

Kateri način informiranja ljudi se je izkazal za najuspešnejšega? (osebni pogovor, telefonski klici, letaki, internet, pisma, e-maili ...)

Ali se lahko ljudje na kakšen način informirajo, oziroma obrnejo na vas? V kakšnih primerih se ljudje obrnejo na vas? Katera so najpogostejša vprašanja?

Ali menite, da prebivalci pravilno ločujejo odpadke? Mislite, da bi bilo potrebno na zabojnike dati napise, kaj spada in kaj ne? (ponekod to že je, ne pa povsod!)

Ali menite, da bi Komunala in mediji lahko več storili za učinkovitejše ločevanje odpadkov? Kako?

Novembra je potekala akcija Evropski teden zmanjševanja odpadkov 2010, ali kaj veste o tem? Katere institucije v občini so sodelovale v akciji?

Na embalaži so oznake, ki o njej povedo veliko, npr.: oznaka smetnjaka, Mobiusova zanka, zelena pika in podobne. Ali menite, da si jih prebivalci ogledajo, jih razumejo? Ali morda na Občini skrbite za razlago oznak oziroma jih nameravate pojasniti?

Ali ljudje poznajo ekološke otoke? Ali vedo, da v občini obstaja zbirni center, kamor se odlagajo kosovni odpadki?

Koliko občanov se je udeležilo čistilne akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu? Katera društva?

Na internetni strani Komunale je filmček o recikliranju, ali ste ga oglaševali v občini, kako?

V zakonodaji je velik poudarek na ravnanju z organskimi odpadki, kako je z ostanki hrane, zelenim odrezom in ostalimi organskimi odpadki na območju občine Š-V? Ste kdaj ljudi na to opozorili, je pomagalo?

ŽIVLJENJSKE NAVADE OBČANOV

Ali življenjske navade ljudi vplivajo na količino odpadkov? Npr. nakupovalno vedenje? Kako?

Kako vpliva število ljudi v gospodinjstvu na količino odpadkov?

Ocenite, kako na število odpadkov vplivajo prehranske navade ljudi in starostna struktura družin (družina z majhnimi otroki, družina s šoloobveznimi otroki, družina s študenti, starejši par ...)?

Ali obstajajo razlike v ravnanju z odpadki prebivalcev, ki živijo v večstanovanjskih objektih oziroma prebivalcev, ki živijo v hišah? V kakšnem smislu?

Ali na količino odpadkov vpliva, če so ljudje zaposleni in jedo zunaj hiše/v službi?

Ali menite, da ljudje kupujejo proizvode tudi zaradi embalaže? Ali je lahko trg kriv za tako veliko količino odpadkov, ker tak sistem omogoča tolikšno količino embalaže?

Ali bi nam radi sporočili še kaj, kar vas nismo vprašali?

OSNOVNI PODATKI O INTERVJUVANCU

Ime in priimek

Spol

Starost

Položaj v instituciji

Kraj stalnega bivanja

Priloga D:

Celotna vsebina intervjujev

V četrtek, dne 11. 11. 2010, zjutraj sem najprej opravila intervju na Komunalni Nova Gorica, moja sogovornika sta bila g. Dario Rolih in g. Uroš Rosa. G. Rolih, star 35 let in stanujoč v Novi Gorici, je vodja enote Obdelava in odlaganje odpadkov ter vodja enote Zbiranje in odvoz odpadkov. G. Rosa, star 28 let in stanujoč v Črničah, pa je operativni vodja OE Zbiranje in odvoz odpadkov. V intervjuju smo se najprej dotaknili same problematike odpadkov, kot jo vidijo oni, kot izvajalec komunalnih storitev. Največji problem so, po njihovem mnenju, v občini Šempeter-Vrtojba prav gotovo kosovni odpadki, ki povzročajo težave na treh lokacijah in sicer:

1. na ekološkem otoku na območju ulice Poljska pot v Vrtojbi, kjer morajo zaradi tega to območje, tako okolico, kot same zabojnike, izprazniti večkrat, kot je to določeno.
2. Na ekološkem otoku, na območju ob Vrtnariji Lancner v Vrtojbi.
3. Na ekološkem otoku, na območju pri Kurivu, kjer je problem, ker gre za območje, kamor odpadke vozijo tudi manjša podjetja, saj opažajo, da se pojavljajo za gospodinjstva nenavadni kosovni odpadki, kot so primer pnevmatike industrijskega profila.

Na zgoraj omenjenih ekoloških otokih so bili pred postavitvijo zbirnega centra poleg ostalih zabojnikov nekoč nameščeni še kontejnerji za kosovne odpadke. Zaposleni menijo, da so se ljudje nanje navadili in zato še vedno tja vozijo kosovne odpadke, ki pa bi jih morali odpeljati v zbirni center.

Poleg tega pa problem predstavlja tudi zeleni odrez, ki vključuje vejevje, listje, pokošeno travo, odslužene rože in podobno. Ta problem se pojavlja na območju Vrtojbe in sicer na ulicah Laze in Podlaze, torej na ekoloških otokih, ki so postavljeni v teh dveh ulicah. Na komunalnem podjetju domnevajo, da je temu tako, ker gre za zaselek, kjer so hiše tesno skupaj, imajo torej malo prostora okrog hiše in posledično nimajo lastnega kompostnika. Vendar ugotavljajo, da se ta problem zmanjšuje.

Poleg te problematike sem ju vprašala še o urniku zbirnega centra in odlaganju odpadkov s strani italijanskih državljanov. Želela sem namreč preveriti govorice o neustreznosti urnika zbirnega centra, kajti ljudje se velikokrat pritožujejo, da ni zbirni center nikoli odprt, kadar ga potrebujejo. G. Rosa mi je razložil, da je zbirni center odprt 3x tedensko, in sicer 1x zjutraj in 1x popoldan med tednom, ter 1x zjutraj za vikend in sicer v soboto. Torej imajo ljudje z različnimi delovnimi časi vedno ustrezno odprt zbirni center, nesmiselno bi bilo namreč, da bi bil center odprt ves dan in bi bili zaposleni tam, saj tolikšnega obiska ni. Poleg tega je urnik na vhodnih vratih zbirnega centra, na internetu, ali pa lahko uporabniki pokličejo na komunalno podjetje za informacije o urniku. Povprašala sem ju tudi o odpadkih, ki pridejo odloženi ob zbirnem centru, kaj je z njimi. Za te odpadke morajo poskrbeti zaposleni, tako da jih razvrstijo v primerne zabojnike znotraj centra. Kar pa se tiče italijanskih državljanov, je res, da le-tej vozijo odpadke v Slovenijo v kar velikih količinah, saj se pri njih plačuje smetarina glede na težo odloženih odpadkov. Vendar se Italijani pojavljajo le na območju občine Nova Gorica, za občino Šempeter-Vrtojba nimajo podatka o tem, da bi odlagali velike količine odpadkov na naše ekološke otoke.

Med najbolj problematičnimi odpadki je tetrapak, ki ga večina uporabnikov odlaga v zabojnike za karton in papir, namesto v zabojnike za embalažo. Tetrapak je sicer navzven res karton, vendar je sestavljen tudi iz drugih materialov, kot so plastika in kovine, in tega se ljudje ne zavedajo. Poleg tega pa ljudje nepravilno odlagajo zeleni

odrez, ki sem ga omenila kot problematičnega že zgoraj, odlagajo ga namreč v zabojnike za mešane komunalne odpadke, morali pa bi ga odpeljati na zbirni center.

Skupaj z Občino Šempeter-Vrtojba organizirajo akcije zbiranja kosovnih, nevarnih in azbestnih odpadkov, sedaj bo potekala v času od 2.–6. decembra. Občina poskrbi za to, da se izdajo letaki z informacijami o sami akciji in so potem razdeljeni med vsa gospodinjstva. Na letakih občani dobimo informacije o tem, kaj se bo zbiralo, kdaj, kje, ter kontaktne številke vodij akcije. Poleg tega so, kot vsako leto, organizirali ogled odlagališča v okviru Dneva odprtih vrat, ki poteka na dan Zemlje. Poleg samih letakov o akcijah zbiranja določenih vrst odpadkov so skupaj z Občino izdali tudi zloženke o ekoloških otokih in zbirnih centrih.

Obe osnovni šoli v občini, OŠ Ivana Roba Šempeter in Podružnična OŠ Ivana Roba Vrtojba, imata EKO točke, kjer so postavljeni posamezni majhni zabojniki za ločevanje odpadkov, zato da se otroci že zelo zgodaj naučijo ločevanja. Odpadke iz primernih zabojčkov nato poberejo snažilke in jih potem pravilno razvrstijo v zabojnike na ekološkem otoku, ki ga ima šola. Snažilke vestno opravljajo to delo, saj odpadke ločeno odložijo v primerne zabojnike. Komunalno podjetje s šolama sodeluje na različne načine, kot so primeri zgibank; pomoč pri organizaciji različnih zbiralnih akcij, ko pripeljejo dodatne zabojnike; podpisi eko listin; organizacija ogledov odlagališča in podobno.

Za baterije in žarnice, ki jih zbirajo v trgovinah, bolnišnicah, na bencinskih servisih in podobno, so odgovorne državne institucije. Kajti njihovo področje je na državni ravni, kjer je izdelana shema na podlagi koncesije s strani države. Shema organizira prevzem omenjenih odpadkov iz določenih lokacij. Komunalno podjetje zbira tovrstne nevarne odpadke, kot izvajalec javne službe od občanov. Na Komunalni Nova Gorica so zadovoljni, da je zagotovljen prevzem tudi teh odpadkov.

Kot sem sama opazila v občini Šempeter-Vrtojba, niso vsi ekološki otoki enako sestavljeni, vsi namreč ne vsebujejo enakih zabojnikov. Vprašala sem jih, zakaj je temu tako. Razložili so mi, da ekološki otoki vsebujejo več frakcij, zakaj teh ni povsod enako, je največkrat prostorska ovira, ko enostavno ni prostora za postavitve zabojnikov, in človeški faktor, kajti občani preprosto ne želijo dodatnih zabojnikov. Prostorska ovira je tudi lastništvo parcel, kamor so nameščeni kontejnerji. Zemljišča primerna za ekološke otoke niso v lasti komunalnega podjetja in je potem problematično pridobiti to zemljišče. Kot sem že prej omenila, je problem prostorska stiska, saj večjih zabojnikov ne morejo namestiti, če ni dovolj prostora, čeprav se je v zadnjih dveh letih veliko zabojnikov dodalo. Oni za vse otoke narišejo plan in zagotovijo pravila, potem pa ne morejo izvesti plana, ker ljudi zabojniki motijo, bodisi v prometu zaradi nepreglednosti, bodisi zaradi videza ali zaradi smradu. Tamkaj živeči občani nato podpišejo peticije in iz pripravljenega plana ni nič. Na komunalnem podjetju se strinjajo, da je prisotnost določenih zabojnikov na ekoloških otokih pomembna za ločevanje in zato ljudje velikokrat zaradi pomanjkanja le-teh ne ločujejo.

Za pobiranje odpadkov in s tem praznjenje ekoloških otokov imajo na komunalnem podjetju lasten način pobiranja, ki je potrjen s strani Občine. Čas pobiranja je odvisen od lokacije, velikosti zabojnikov, tipa odpadka, števila ljudi, dneva v tednu, načina praznjenja ali praznijo cel otok ali samo določen zaboj. V povprečju praznijo ekološke otoke 3x tedensko, papir in plastiko tedensko, steklo pa mesečno. Ponekod so opazili, da morajo zabojnike prazniti vsakodnevno, to se dogaja na območjih, ki smo jih že zgoraj omenili kot problematične in sicer območje pri Kurivu in Poljski poti, kamor manjša podjetja pripeljejo odpadke s kombiji. Zaposleni na komunalnem podjetju so

opazili, da v primeru, ko je ekološki otok razdeljen na obe strani ceste in se na eni strani nahajajo zabojniki za mešane komunalne odpadke, na drugi pa zabojniki za ločeno zbiranje, občani ne bodo ločevali odpadkov. Zelo pogosta je tudi kraja rjavih kant za organske kuhinjske odpadke, ki si jih ljudje prilastijo in jih uporabljajo doma. Velikokrat občani pokličejo, da so določeni ekološki otoki ali zabojniki polni, na koncu pa se izkaže, da so jih oni zapolnili in nato poklicali, da bi jih potem izpraznili. Drugače pa so se ljudje navadili, da v primeru polnih zabojnikov položijo odpadke poleg le-teh. Poleg tega pa so na Komunali Nova Gorica uveljavili še novo dodatno vozilo za ločene frakcije, tako da po njihovem mnenju problemov prenapoljenosti zabojnikov na ekoloških otokih ne bi smelo biti. Ljudje se v večini problemov pritožujejo zaradi kosovnih odpadkov in takrat, ko je luna in jih moti praktično vse. Po mnenju g. Roliha je za napoljenost otoka dovolj, da nekdo ne pospravi večjih kosov embalaže in so kontejnerji takoj polni. Vendar se ne strinja, da bi to bil izgovor za ne-ločevanje.

Ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba je več, kot jih določa zakon, razporejeni so glede na uredbo, torej: »Na območju mestnega jedra ali večjega stanovanjskega naselja je treba urediti zbiralnico na vsakih 500 prebivalcev«. Poleg tega pa so vsi uporabniku najbližji ekološki otoki oddaljeni manj kot 100 metrov.

Za čistočo na ekoloških otokih so odgovorni tako uporabniki, kot tudi komunalno podjetje. Za očistiti umazan ekološki otok je odgovorna Komunala Nova Gorica. Uporabniki pa so odgovorni, da se ekološkega otoka ne umaže z odpadki, ki ne sodijo izven kontejnerja. S čistočo ekoloških otokov so zadovoljni in ne beležijo pritožb s strani uporabnikov. Najbolj umazani so ekološki otoki spomladi, ko vse cveti in je veliko zelenja. Na komunalnem podjetju so se strinjali s trditvijo, da so ekološki otoki, ki so obzidani, bolj umazani. Zato ker lahko občani prislonijo odpadke ob zid, ko so zaboji polni. Lažje je namreč odložiti oziroma skriti za obzidanim ekološkim otokom. Poleg tega pa so umazana tudi tista mesta, kjer je nekoč stal kontejner za kosovne odpadke, kar so poudarili že na začetku.

Zabojnika za tekstil se nahajata na ekološkem otoku na območju pri Kurivu v Šempetru ter na zbirnem centru. Pri Kurivu so hoteli zabojnik umakniti, saj le-ti na ekoloških otokih niso obvezni, vendar so se ljudje pritožili in je potem ostal tam. Vsebina teh zabojnikov je dobro ločena, tekstil je namreč vedno v vrečah ali kako drugače zaščiteno in je zato vse suho in čisto. Oni to frakcijo potem oddajo humanitarnim organizacijam, na primer Karitasu in Rdečem križu, ki to potem sortirajo in se odločijo kako naprej.

Podjetja, ki prevzamejo posamezne ločeno zbrane frakcije od komunalnega podjetja, so različna. Kdo bo prevzel določeno frakcijo, je največkrat odvisno od denarja, kdo da več. Po navadi so to predelovalci oziroma odstranjevalci in sheme, na primer Količevo ali Vipap.

Ker se v občini zbere veliko zelenega odreza in organskih kuhinjskih odpadkov, sem oba povprašala o tem, ali so kdaj razmišljali, da bi postavili kompostarno. O tej zadevi so razmišljali, vendar so ugotovili, da je za obratovanje le-te potrebna velika količina tovrstnih odpadkov in bi kot komunalno podjetje morali pokrivati celotno regijo. Za odpadno hrano, ostale organske odpadke in zeleni odrez velja zelo stroga zakonodaja, kako zanje skrbeti, zato se tej odpadki ločeno zbirajo in oddajajo predelovalcu v kompostarno. V Sloveniji so do sedaj postavljene 3 kompostarne.

V 17. členu Odloka o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov v Mestni občini Nova Gorica je zapisano, da mora Občina imeti stalen vpogled v kataster zbirnih in odjemnih mest, povprašala sem jih, za katero Občino to velja, ter, ali lahko ta podatek pridobimo

tudi ostali občani. Povedali so mi, da to velja za vse Občine, ki so vključene v to komunalno podjetje, in sem to informacijo potem preverila tudi na Občini Šempeter-Vrtojba. Občani pa tega vpogleda nimamo, kajti komunalno podjetje pove, kam naj nesemo svoje odpadke in vse ostale potrebne informacije.

Po splošnem pregledu njihovega delovanja in problemih, ki jih imajo z odpadki, sem jih povprašala o motivaciji občanov, torej kaj je tisto, zaradi česar občani ločujejo svoje odpadke ali bi jih ločevali. Med ljudmi še vedno velja prepričanje, da so vse frakcije, ki jih oni ločujejo na koncu odložene mešano. Zato me je zanimalo, ali so kdaj organizirali kakšna srečanja, predavanja o ravnanju z odpadki v občini, da bi lahko občane odvrnili od tega mnenja. Tukaj bi rada dejala, da sta bila oba predstavnika vidno prizadeta ob moji trditvi, saj se oni zelo trudijo na področju odpadkov in ljudje vanje ne verjamejo, zato sta oba hkrati odgovorila le: »Naj pridejo na ogled odlagališča in videli bodo, da temu ni tako!«. Šole in vrtci namreč zelo pogosto pridejo na ogled odlagališča; predstavljena pa jim je tudi celotna pot proizvoda: od surovine do odpadka pa zopet do uporabnega izdelka. Zaradi takega mišljenja ljudi so tudi prebarvali tovornjak za prevoz odpadkov, da je lepo razvidno, da je sestavljen iz dveh prekatov, saj so ljudje mislili da dajejo vse v isti prostor. Ogled odlagališča v spremstvu odgovorne osebe je vedno mogoč in se ga lahko, ob predhodni najavi, udeležijo vsi. Predavanj sicer na temo odpadkov še niso imeli, vendar so velikokrat prisotni v šolah in vrtcih, kjer postavljajo ekotočke, naredili so zloženke, obvestila o akcijah, podali navodila v lokalnih časopisih, veliko pomagajo ob naravnih nesrečah in podobno. Pri vprašanju, ali lahko dejstvo, da so odpadki ponovno sortirani na deponiji, dodatno motivira prebivalce ali jih od tega odvrne, me je g. Rolih opozoril, da dodatno sortiranje ne pomeni ločenega zbiranja na izvoru, temveč gre za dva različna postopka ravnanja z odpadki.

Na Komunali Nova Gorica so mnenja, da občani ne upoštevajo mnenja drugih, sosedov in soobčanov, pri ločevanju odpadkov. Prebivalci se namreč ne primerjajo pri uspešnem ločevanju, ampak v drugih rečeh, kot so avto, stanovanje, obleke in podobno. Čeprav bi bil g. Rolih vesel, če bi se ljudje ozirali na druge v primeru odpadkov, ker bi to imelo pozitiven učinek.

Reklamna sporočila in reklamni produkti, kot na primer kape, majice, nalepke, dežniki-iz recikliranih materialov bi po mnenju g. Rolih pripomogli k motivaciji za ločevanje. Hkrati pa ne razume cen teh izdelkov, ki velikokrat stanejo več kot drugi ne-reciklirani izdelki. Občutek za okolje bi moral biti povezan s tem, da je nek postopek cenejši zaradi ponovne uporabe, vendar temu očitno ni tako.

G. Rolih je mnenja, da bi občane v veliki meri motiviralo znižanje stroškov-prispevkov za komunalne storitve oziroma nagrade za ločevanje odpadkov, vendar je hkrati razočaran, da večina ljudi nima občutka odgovornosti do okolja. Ni namreč vse v denarju, zato da smo razviti in nam je dano, da smo potrošniška družba, imamo tudi določene obveznosti do našega planeta.

Sistem zbiranja odpadne embalaže na Hrvaškem, ko za določene povratne embalaže, takoj prejmemo denar, se g. Rolihu ne zdi boljši kot pri nas, saj gre v veliko primerih za socialne probleme, ko ljudje dejansko na veliko služijo na račun odpadne embalaže, tako da dejansko kradejo frakcije iz zabojnikov.

Mlajši imajo zelo velik vpliv na starejše na področju ločevanja odpadkov, oziroma odpadkov na sploh, saj so se s tem področjem srečali že zelo zgodaj v njihovem življenju. Poleg tega vsakodnevno preko različnih delavnic, ekotočk, predavanj in podobno veliko izvejo o tej temi in doma prenesejo na ostale družinske člane.

Na Komunalni Nova Gorica so mi povedali, da so za kaznovanje kršiteljev odgovorne posamezne občinske redarske službe, zato sem o kaznovanju več povprašala na Občini Šempeter-Vrtojba.

V humanitarnih akcijah, ko zbirajo na primer odpadne kartuše in zamaške pijač, gredo materiali res v predelavo in naročnik pridobi denarna sredstva. Vendar je g. Rolih povedal, da se moramo zavedati, da gre bolj za simbolična dejanja, saj so zasluški z odpadnim materialom zelo nizki, na primer za 1000 kg plastike dobimo lahko 200–350€.

V komunalnem podjetju so bili pozitivno naklonjeni ideji o »EKO trgovini«, trgovini, kjer bi se prodajalo samo blago, brez embalaže. Vendar so me opozorili, da morajo biti zagotovljene higienske zahteve pri pretakanjih in skladiščenju. Tako imenovane rinfuze so večkrat zelo občutljiva zadeva in posegajo v drugo zakonodajo (sanitarno, veterinarsko, zdravstveno, ...).

V nadaljevanju sem preverila še informiranje in ozaveščanje občanov. Kot najuspešnejši način informiranja ljudi se je izkazal osebni stik, ki pa je omejen na določeno število. Letaki so le delno uspešni, saj 30–40% ljudi vrže letake stran, brez da bi jih pogledali. Občani se skoraj vsakodnevno obračajo na komunalno podjetje in sicer z vprašanji, ki zadevajo nevarne odpadke, azbest, določene tipe embalaž in neembalažnih plastik ter podobno. Veliko informacij o tem, kaj spada v določen zabojnik na ekološkem otoku in kaj ne, lahko občani sami preberejo na zabojnikih. Na njih so navodila v večini primerov, res je, da ne povsod, na starih zabojnikih tej manjkajo, vendar jih komunalno podjetje počasi zamenjuje.

Občani sicer ločujejo odpadke, vendar g. Rolih poudarja, da ne smejo biti zadovoljni s sedanjim stanjem, ker bi jih to ustavilo in oviralo pri naporih za izboljšanje. Komunala in mediji bi lahko več storili za učinkovitejše ločevanje odpadkov, tako da bi več »trkali« na okoljsko zavest prebivalcev; ter, da bi posegli na denarno področje, torej z nagrajevanjem in kaznovanjem, pomembni so tako imenovani trije E-ji: Educate, Encourage, Enforce ali izobraževati, spodbujati, prisiliti.

Dneva odprtih vrat na CERO Nova Gorica se je udeležilo od 200–500 udeležencev, med katerimi so prevladovali otroci iz šol in vrtcev. Dogodek so oglaševali na dopisih in na internetni strani.

Na embalaži so oznake, ki o njej povedo veliko, npr.: oznaka smetnjaka, Mobiusova zanka, zelena pika in podobne; ki so razložene že zgoraj. Po mnenju komunalnega podjetja so oznake simbolične in dokaj berljive. Tisti, ki oznako opazi, sigurno ve, za kaj gre, tako kot pri cestnih znakih. G. Rolih se je strinjal, da bi bilo smiselno na njihovi internetni strani objaviti pomen vseh znakov na embalaži.

Na obeh osnovnih šolah v občini Šempeter-Vrtojba bo potekala v času od 20. do vključno 28. novembra akcija Evropski teden zmanjševanja odpadkov 2010, katerega se bo udeležila tudi Komunala Nova Gorica, če jih bo vodstvo šole k temu povabilo. S strani vrtca v Novi Gorici, na primer, so že povabljeni in bodo sodelovali tako kot vsa leta doslej.

Pranje embalaže je zelo občutljiva zadeva, sporočajo s Komunale Nova Gorica, ker se s pranjem povečujejo drugi negativni vplivi na okolje, kot so onesnaževanje vode, poraba vode in podobno. Zatorej pranje embalaže s strani uporabnikov ni strogo določeno in zahtevano. Obrati za predelavo odpadkov imajo sistem pranja z

minimizirano porabo. Bolj zaželeno je, da se ločita dva odpadka, na primer kompleksna embalaža iz različnih materialov.

Na komunalnem podjetju za posamezne Občine nimajo objavljenih vseh podatkov, vendar delajo na bazi podatkov, kjer bi objavljali podatke, kot so število vseh prebivalcev, število gospodinjstev, število vseh odpadkov in posameznih komponent, uspešnost ločevanja; ter razna vabila, letaki, navodila, opozorila, in podobno.

Ljudje poznajo ekološke otoke, so prepričani na Komunalni Nova Gorica, prav tako bi morali poznati tudi zbirni center, ki ga oglašujejo tudi na ploščnicah za smetarino.

Kar se tiče akcije zbiranja kosovnih, nevarnih in azbestnih odpadkov, so na komunalnem podjetju zelo zadovoljni, saj se jih ljudje udeležijo v velikem številu, največ jih odpadke odda v Šempetru pri pošti ter v Vrtojbi za Zadružnim domom. Na ekoloških otokih nevarnih odpadkov ne srečujejo oziroma nanje včasih naletijo, vendar ne vsakodnevno.

Kar se tiče akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu, nam je g. Rolih povedal naslednje: »Koordinatorji so nam podali že pred začetkom akcije položaj nekaterih divjih odlagališč na zasebnih parcelah. Omenjeno zadevo smo že predali inšpekcijskim službam, ki bodo ravnale po ustreznem postopku, mi smo v tem primeru bili pomemben partner. Imamo podatke o količinah in urah, ki smo jih porabili za to akcijo. Podjetje Komunala Nova Gorica, d. d., je imela na terenu 22 zaposlenih z vsemi razpoložljivimi vozili. Odvoz odpadkov je po našem mnenju stekel kar dobro. Večjih problemov nismo zabeležili, če pa so bili, smo jih poskušali ažurno rešiti. Zbirne točke, kjer smo imeli težave, so bile predvsem: Dobrovo (zbirni center), Gonjače (smer Sabotin), Kojško, Deskle (pri tenis igrišču), Bodrež (zbirni center), Miren (zbirni center), Renče (zbirni center). Najbolj organizirani so bili po našem mnenju v občini Šempeter-Vrtojba, saj so dali poudarek predvsem čiščenju okolice.«. Količina vseh odpadkov izmerjena na sobotni dan iz vseh občin je znašala okrog 160000 kg.

Kako je z najemom kontejnerjev za gradbene odpadke in prireditve, nam je g. Rolih povedal, da mora imeti izvajalec gradbenih del v primeru gradbenih odpadkov že izdelan in potrjen načrt ravnanja z odpadki, vendar dvomi, da se izvajalci tega držijo. Drugače pa se tej kontejnerji najemajo na klic in odvozijo po naročilu in potrebah naročnika. Za prireditve pa je obvezno ločevanje odpadkov glede na zakonodajo. Za večje prireditve naj bi Občina dala soglasje z določenimi pogoji, kot so hrup, čas, umestitev, in sem spadajo tudi odpadki.

Na internetni strani je filmček o recikliranju, ki ga je komunalno podjetje oglaševalo na radiu, preko intervjujev.

No, in za konec smo pogledali še, kako življenjske navade občanov vplivajo na odpadke. G. Rolih je mnenja, da višji standard pomeni več embalaže. Po njihovih podatkih nastaja okrog 34 kg odpadkov na osebo, na mesec. Starostna struktura družin: mladi par, družina z majhnimi otroki, družina s šoloobveznimi otroki, družina s študenti, starejši par; po mnenju g. Rolih zelo vpliva na število in sestavo odpadkov. Pri družini z majhnimi otroci je med njimi veliko stekla, plenice, hrane, ki je ne pojedjo do konca. Pri družini s šoloobveznimi otroki je veliko embalaže hitre prehrane, papirja. Študenti se prehranjujejo izven doma, zato imajo malo organskih odpadkov. Pri starejših parih pa ključno vlogo igra njihovo zdravstveno stanje. Pri ravnanju z odpadki obstajajo razlike prebivalcev, ki živijo v večstanovanjskih objektih oziroma prebivalcev, ki živijo v hišah; kajti prebivalci, ki živijo v hišah, lažje ločujejo, saj imajo v garažah

večje posode, hkrati imajo več prostora za hranjenje gradbenih odpadkov. Vendar so ekološki otoki postavljeni dlje, kot v primeru večstanovanjskih objektov. Drugačna pa je tudi sestava odpadkov, prebivalci iz hiš imajo več zelenja, torej zelenega odreza. Na količino odpadkov vpliva tudi to, kje se v času delovnega časa, med tednom, prehranjujejo občani. Po mnenju g. Rolih je manj odpadkov tam, kjer ljudje jedo zunaj hiše, torej v delovni menzi, restavracijah in podobno. Vendar to vpliva na količino komunalnih odpadkov v gospodinjstvu posameznika, ne pa na celotno količino vseh odpadkov. G. Rolih se strinja z dejstvom, da ljudje kupujejo proizvode tudi zaradi embalaže. Embalaža je namreč reklamna poteza, ki nas prepriča z barvami, napisi, nagradnimi igrami in podobno. Za konec pa je g. Rolih dodal, da lahko vsak nekaj naredi za ohranjanje narave.

Istega dne, ob 14.30, pa sem se na Občini srečala še s predstavniki oddelkov Okolje in prostor ter Medobčinsko redarstvo. S prvega oddelka sta bila moja sogovornika g. Igor Uršič in g. Mitja Černe, z drugega oddelka pa g. Tadej Mori. G. Uršič, star 53 let in stanujoč v Solkanu, je višji svetovalec za gospodarske javne službe. G. Černe, star 39 let in stanujoč v Šempetru, pa je referent za komunalne zadeve. G. Mori, star 44 let in stanujoč v Kanalu, pa je inšpektor-vodja medobčinske uprave.

Tudi v tem intervjuju smo se najprej dotaknili same problematike odpadkov, kot jo vidijo oni, kot predstavniki Občine Šempeter-Vrtojba. Tudi na Občini se strinjajo, da imajo največje težave na ekološkem otoku na območju Poljske poti in ob Vrtnariji Lancner. Na območju Poljske poti jih najbolj motijo gume in azbestni odpadki. Glede slednjih so mnenja, da bi morali biti vsi azbestni odpadki, ne glede na količine, uvrščeni med nevarne odpadke in bi zanje morala poskrbeti okoljska inšpekcija, ne pa občinsko redarstvo. Tudi na Občini vidijo velik problem v manjših podjetnikih, ki odlagajo kosovne odpadke, v večini primerov gre za gradbene odpadke, na neprimerna mesta, to je v naravo: luknje, gozdovi in podobno. Gozdarji so v večini primerov zadovoljni, vendar ne takrat, ko azbestne materiale posipajo po gozdu, in ceste potem ne utrdijo. Zgodi pa se tudi, da tej gradbeni materiali končajo na ekoloških otokih v zabojnikih za mešane komunalne odpadke. Te odpadke bi morala mala podjetja peljati na deponijo v Staro goro ali direktno podjetjem, ki gradbene odpadke predelujejo, npr. Primorje iz Ajdovščine. V takih primerih občinsko redarstvo zopet samo izda opozorilo in obvesti okoljsko inšpekcijo, ki potem dalje vodi ta primer.

Vodja redarjev je, prav tako kot na komunalnem podjetju, poudaril problem zelenega odreza, ki se nepravilno odlaga. Ta namreč sodi na zbirni center ali na deponijo-odlagališče odpadkov; hkrati pa me je opozoril na to, da imajo občani možnost naročiti velik kontejner, ki ga komunalna služba pripelje in po pozivu tudi odpelje, cena take ponudbe pa je le 50 €. Na to problematiko so opozorili tudi v občinskem Informativnem biltenu, ki je izšel v začetku leta 2010, kjer so opisali problem zelenega odreza, kam ga odložiti in druge koristne informacije. Problem zelenega odreza se je pojavljal tudi pri osnovni šoli Šempeter, ter pri vrtnariji Lancner, kjer so ga občani odlagali na površino ob ekološkem otoku, ki pa je privatna lastnina in sicer v lasti Občine, vendar se je z opozarjanjem to odlaganje zmanjšalo.

Občinskemu redarstvu je jasno, da veliko ljudi vrtno in njim podobne odpadke zažge na prostem, kar pa je dovoljeno le za neposeljene površine, tako da je to mogoče na velikih poljih in njivah oziroma izven naselij. V naselju je to prepovedano z odlokom, predpisana pa je tudi denarna kazen. Redarstvo je dobilo pritožbo o sežiganju odpadkov v domačem kurišču, kar naj bi občan zaznal zaradi barve dima in njegovega vonja; ko pa je redarstvo to preverilo, kršitve ni zaznalo. G. Mori je povedal, da je take kršitve zelo težko dokazati, saj nimajo dostopa do kurišča osebe, oziroma ta preneha s

sežiganjem določenih odpadkov ob njihovi prisotnosti. Hkrati pa me je opozoril, da naj bi to področje nadzorovali Ekoenergetiki, ki pa se morajo predhodno najaviti, tako da posameznik tudi takrat ne bo sežigal odpadkov, in torej kršitve tudi oni ne morejo dokazati.

G. Uršič nam je povedal, da so na področju nevarnih odpadkov problematična predvsem odpadna olja in bitumen, ki se odlagajo na ekoloških otokih.

V sodelovanju s Komunalno Nova Gorica pripravijo 2x letno letake za zbiranje nevarnih, kosovnih in azbestnih odpadkov iz gospodinjstev. Potrdili so, da so skupaj izdelali letaka o predstavitvi ekološkega otoka in zbirnega centra ter kaj lahko tu odlagamo; ki so bili kasneje poslani v vsa gospodinjstva občine. Nihče od prisotnih pa se ne spominja, da bi bil kdaj organiziran ogled odlagališča odpadkov. Prav tako so tudi zanikali dejstvo o vpogledu v kataster zbirnih in odjemnih mest, za katerega so na komunalnem podjetju dejali, da ga lahko vidijo vse Občine, vključene v njihovo delovanje. Vendar pa naj bi bil ta kataster šele v izdelavi.

S šolama, ki imata EKO točke, pa za razliko od komunalnega podjetja nimajo nikakršnih sodelovanj.

Na področju motivacije občanov smo se najprej lotili organizacije predavanj na temo odpadkov, kjer so mi povedali, da na to temo ni bilo še nič organizirano, vendar bi bilo dobro, da bi ljudem поблиže predstavili odpadke, njihove količine in pot od nastanka do predelave in ponovne uporabe. Predvsem pa je, po njihovem mnenju pomembno, da se to začne že pri najmlajših, torej v vrtcih in osnovnih šolah. Strinjali so se, da ljudje še vedno verjamejo v to, da so vse frakcije, ki jih občani ločujejo na koncu odložene mešano, torej da vse konča skupaj na odlagališču.

Vsi so bili mnenja, da je glavna spodbuda ljudi, da ločujejo še vedno denar. Ljudje bi morali biti za ločevanje nagrajeni, ali tako da bi zato pridobili denar ali pa tako, da bi jim zmanjšali znesek na položnicah za smetarino. Ali drugače, kdor ne bi ločeval, bi plačeval več ali pa kazen. Vendar je velik problem kasneje v nadzoru, ker je velika izguba časa, truda in denarja.

O vprašanju: »Ali lahko dejstvo, da so odpadki ponovno sortirani na deponiji, dodatno motivira prebivalce ali jih od tega odvrne? Trditev: saj so ljudje plačani za to, kaj bom jaz sortiral.«. na Občini menijo, da ljudje ne vedo, da so odpadki ponovno sortirani in je bolje tako, saj bi v nasprotnem primeru ljudje manj ločevali, zaradi zgornje trditve.

Na Občini so podobnega mnenja kot na komunalnem podjetju, in sicer, da se občani ozirajo drug na drugega le v negativnem smislu, na primer pri plačevanju kazni: »On je dobil le opozorilo in ni plačal, zakaj moram jaz plačati?«. V pozitivnem primeru, ko pa nekdo ločuje, pa se nanj ne ozirajo, torej menijo, da posamezniki ne ločujejo zaradi drugih občanov, ki to že delajo.

Reklamna sporočila in reklamni produkti, kot so na primer kape, majice, nalepke, dežniki iz recikliranih materialov bi po mnenju sogovornikov pripomogli k motivaciji ljudi za ločevanje odpadkov. Vodja redarjev se namreč spominja akcije, ko je neko podjetje zbiralo odslužene telovadne copate, kjer si v zameno za 2 para le-teh prejel kratko majico priznane blagovne znamke in veliko ljudi se je te akcije udeležilo. Material od odsluženih copat pa se je po predelavi uporabil za izgradnjo športnega igrišča.

Sistem zbiranja odpadne embalaže na Hrvaškem se sogovornikom zdi boljši kot pri nas, saj so ljudje bolj motivirani, ker dobijo denar takoj in tudi kupujejo tako embalažo, ki je vračljiva.

Pomanjkanje časa ni razlog za neločevanje odpadkov, kvečjemu so navade tiste, ki pripomorejo k ločevanju ali ne ločevanju, menijo na Občini.

Na Občini se zavedajo dejstva, da je danes problem odpadkov predstavljen otrokom že zelo zgodaj in se ga tej zavedajo bolj kot odrasle osebe, zato je otroci tisti, ki učijo odrasle o ravnanju z odpadki.

Povratna informacija o zbranih odpadkih, njihovih količinah, lastnostih in podobno, bi po mnenju g. Uršiča motivirala samo določen delež prebivalstva in sicer tistega, ki jih to zanima in zato iščejo take informacije, za ostali delež pa bi bile take informacije brez pomena. Takih informacij na Občini ne posredujejo, so pa mnenja, da bi jih lahko objavljali v Informativnem biltenu.

Na Občini bi podprli delovanje »EKO trgovine«, in tako prispevali k preventivnem zmanjševanju odpadkov, ampak so spet mnenja, da bi jo uporabljal le določen odstotek ljudi, ki jih to zanima in se problema odpadkov zavedajo.

Za motivacijo ljudi na Občini skrbijo z razdeljevanjem letakov. Prav tako so leta 2006 izvedli eno največjih akcij na področju varovanja okolja, z naslovom Varujemo okolje – ločujemo odpadke, ko so v vsa gospodinjstva v občini razdelili stiskalnice za plastenke in pločevinke. Omenjene stiskalnice so konec leta 2005 nakupili kot novoletna darila, ki so jih potem v začetku januarja leta 2006 na Občini lahko dvignila vsa gospodinjstva v občini. Poleg tega pa so stiskalnice delili tudi ob različnih čistilnih akcijah in akcijah zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov. Povratne informacije oziroma odzivi na to akcijo so bili pozitivni, še pred kratkim so ljudje klicali, ali bi jih lahko dobili, šlo je predvsem za novo priseljene prebivalce-nova gospodinjstva.

Ker so mi na Komunalni Nova Gorica povedali, da so za kaznovanje kršiteljev odgovorne posamezne občinske redarske službe, sem o kaznovanju več povprašala na Občini Šempeter-Vrtojba. Vodja medobčinske redarske službe, g. Mori, mi je o kaznovanju povedal, da si medobčinsko redarstvo vsakodnevno ogleda vse ekološke otoke in tudi zbirni center v občini Šempeter-Vrtojba. Do sedaj niso še nikogar oglobili, zaradi napačnega ravnanja z odpadki, ampak so vsem kršiteljem samo izdali opozorilo o prekršku. V zadnjih 2 letih je občinsko redarstvo opozorilo več kot 300 ljudi. Poleg tega pa opravljajo tudi druge nadzore, med katerimi je bilo tudi preverjanje italijanskih državljanov, ki naj bi vozili odpadke v Slovenijo in sicer na ekološki otok na Poljski poti, vendar se je izkazalo, da gre za slovenske državljane, ki imajo avtomobile z italijanskimi registracijami. Nadzor je na območjih, kjer se pojavijo kršitve in problemi povečan, to pomeni, da se tam medobčinski redarji zadržujejo več časa in območje, določen ekološki otok, dalj časa nadzorujejo. Kar se tiče glob, zaradi nepravilnega ravnanja z odpadki, so zelo visoke, sam nadzor pa je izredno slab, je povedal g. Mori, saj ne moreš nekemu dokazati, da je nepravilno odložil določeno frakcijo odpadka. Prav tako se velikokrat zgodi, da, če je redarstvo prisotno na nekem ekološkem otoku, občan ne bo ravno takrat pripeljal odpadkov, pač pa bo počakal, da tej zapusti območje ekološkega otoka in bo šele nato odpadek odložil ali pa bo šel na drugi ekološki otok in ga tam pustil. Redarstvo prav tako nima pravice pregledovati vsebine vreče ali posode za smeti občana. Napisi na zabojnikih sicer povedo, kaj spada v zabojnik in kaj ne, tega kar ne, pa ne strogo prepovedujejo in zato redar zopet ne more pravilno ukrepati.

V nadaljevanju sem tudi na Občini preverila še informiranje in ozaveščanje občanov. Kot najuspešnejši način informiranja ljudi so se izkazali telefonski pogovori in letaki. Ljudje se v primeru, ko potrebujejo dodatne informacije ali želijo na nekaj opozoriti, skoraj vedno obrnejo na redarsko službo, le redko na Oddelek za okolje in prostor. Ljudje največkrat kličejo, ko se odpadki nahajajo ob zabojnikih ali ko so zabojniki zapolnjeni, takrat si redarji omenjeno območje ogledajo, pokličejo na Komunalo in tej hitro pridejo, izpraznijo zabojnike ter očistijo okolico ekološkega otoka, tako je težava hitro rešena. Drugače pa se ljudje ne pritožujejo. Na redarstvu so opazili, da se zabojniki zapolnijo ob primerih, ko je pred ali po vikendu praznik in komunalno podjetje ne dela, takrat se tudi ljudje pritožujejo. Včasih pa jih pokličejo, ker ne vedo urnika zbirnega centra in na ta način potem pridobijo to informacijo.

Tudi na Občini so mnenja, da je ločevanje odpadkov še vedno na precej nizki ravni. Prav zaradi tega bi morali biti, po njihovem mnenju napisani o tem, kaj v določen zabojnik spada in kaj ne, na prav vseh zabojnikih.

Na Občini menijo, da bi morala Komunala za učinkovitejše ločevanje odpadkov poskrbeti, tako da bi bili vsi ekološki otoki enaki, ker ponekod določeni zabojniki manjkajo, ter dovolj veliki. Kar pa se tiče medijev, pa tej na področju odpadkov storijo veliko, veliko je namreč že informacij v časopisih, na radiu, TV, internetu, vendar je odvisno, koliko ljudi ta tematika zanima in koliko se vanjo poglobljajo, ter so pripravljeni poiskati tisto, kar jih zanima.

O novembrski akciji Evropski teden zmanjševanja odpadkov 2010, ki bo potekala na osnovnih šolah, so predstavniki Občine videli po televiziji, več o njej pa ne vedo.

Na embalaži so oznake, ki o njej povedo veliko, npr.: oznaka smetnjaka, Mobiusova zanka, zelena pika in podobne. Na Občini teh oznak ne razlagajo, prav tako so mnenja, da si ljudje teh oznak ne ogledajo, saj gre za podoben primer kot pri sestavinah določenega izdelka. Sestavine si ogledajo največkrat alergetiki in ljudje z določenimi boleznimi, ko ne smejo zaužiti določene sestavine. Torej spet, če ljudi to področje zanima, si bodo embalažo ogledali, v nasprotnem primeru pa ne.

Na Občini so prepričani o tem, da vsi občani poznajo ekološke otoke.

Kar se tiče akcij zbiranja kosovnih odpadkov, se jih občani udeležijo v velikem številu, podatka o količinah pa na Občini nimajo.

V akciji Očistimo Slovenijo so očistili divje odlagališče za Vozili, na drugi strani poslopja, ki je ob zbirnem centru. Saj so tja najverjetneje vozili občani takrat, ko so določen kosovni odpadki pripeljali v zbirni center in je le-ta bil zaprt. Ko so območje očistili, so občinski redarji naročili lastniku, da to področje zapre in onemogoči dostop nepooblaščenim osebam. Do tega je tudi prišlo in od takrat ni več zaznati onesnaženosti tega območja.

Za konec smo tudi na Občini pogledali, kako življenjske navade občanov vplivajo na odpadke. Na Občini so bili mnenja, da življenjske navade na to močno vplivajo. Gre se za to, da so ljudje bolj zasedeni kot nekoč, to pomeni, da so več časa zdoma in zato velikokrat kupujejo izdelke, ki jih že imajo doma in se potem tej prehrabeni izdelki pokvarijo in jih je potrebno zavreči, ljudje jih velikokrat vržejo kar med mešane komunalne odpadke. Poleg tega g. Mori meni, da nakupovalno vedenje vpliva predvsem na količino odpadne embalaže, ki je je zmeraj več. Število ljudi v

gospodinjstvu v veliki meri vpliva na količino odpadkov in sicer več, kot je oseb v gospodinjstvu, večja je količina odpadkov. Hkrati pa manjše število oseb, na primer samo par, pomeni nakupovanje živil v manjših količinah in s tem večja količina embalaže. G. Mori velik pomen pripisuje vsakodnevemu prehranjevanju doma. Starostna struktura družin: mlad par, družina z majhnimi otroki, družina s šoloobveznimi otroki, družina s študenti, starejši par vpliva hkrati na količino odpadkov, kot tudi na samo sestavo odpadkov, saj je pri družini z majhnimi otroki veliko plenit, ki sodijo v mešane komunalne odpadke. Poleg tega g. Mori dodaja, da se otroci prehranjujejo z drugačno hrano, kot starejši ljudje. Na Občini se strinjajo, da obstajajo razlike v ravnanju z odpadki prebivalcev, ki živijo v večstanovanjskih objektih oziroma prebivalcev, ki živijo v hišah. Kajti prebivalci v blokih nimajo težav z zelenim odrezom, ker nimajo prostora za zelenje, oziroma tisti, ki pa ga imajo, ga nimajo kam odložiti, ker nimajo prostora za kompostnik in potem to odložijo v zabojnike za mešane komunalne odpade. Na Občini se zavedajo, da na količino odpadkov vpliva, če so ljudje zaposleni in v delovnem času jedo zunaj hiše. Pri pripravi hrane namreč nastane veliko odpadne embalaže, v katero so pakirana živila, tisti, ki pa ne jedo doma, pa se tem odpadkom na ta način izognejo. Ali bo nekdo kupil proizvod, ker ga v to prepriča dobra embalaža, je po mnenju sogovornikov odvisno od osebe, nekatere embalaža prepriča v nakup, spet drugi pa prisegajo na proizvod, ki ga vedno uporabljajo in zadovoljuje njihove potrebe. Strinjajo pa se z dejstvom, da je trg kriv za tako veliko količino odpadkov, ker tak sistem omogoča tolikšno količino embalaže

Priloga E:

Sliki pregledanih ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 13. 4. 2011

- prisotni so vsi predpisani zabojniki
- manjka le zabojnik za organske odpadke
- manjka en zabojnik
- manjkata dva zabojnika
- prisoten je le eden oz. največ dva zabojnika

Slika 31: Šempeter z označenimi, popisanimi, ekološkimi otoki (legenda na vrhu)

Slika 32: Vrtojba z označenimi, popisanimi, ekološkimi otoki

Priloga F:

Podroben opis posameznega ekološkega otoka

Za natančnejšo predstavo so opisani ekološki otoki, poimenovani glede na ulico nahajanja, in si sledijo v istem vrstnem redu, kot so označeni na slikah v prilogi E.

Opisi vključujejo:

- pregled prisotnosti oziroma odsotnosti zabojnikov, predpisanih za ekološki otok,
- morebitne nepravilnosti ekološkega otoka,
- fotografije otokov.

1. Ulica Podmark

Tabela 9: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podmark

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Iz tabele je razvidno, da na tem območju ni zabojnika za organske kuhinjske odpadke. Na spodnji sliki pa je razvidno, da so na vseh zabojnikih napisi o tem, kaj sodi v določen zabojnik in kaj ne.

Slika 33: Ekološki otok na območju ulice Podmark

2. Ulica Ivana Suliča a

Tabela 10: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na spodnji sliki je razvidno, da so na vseh zabojnikih napisi o tem, kaj sodi v določen zabojnik in kaj ne. Poleg tega pa je iz spodnje slike razvidna tudi malomarnost ljudi, ki puščajo smeti ob zabojniku, tako da je ekološki otok onesnažen.

Slika 34: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča a

3. Ulica Ivana Suliča b

Tabela 11: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na spodnji sliki je razvidno, da so na vseh zabojnikih napisi o tem, kaj sodi v določen zabojnik in kaj ne.

Slika 35: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča b

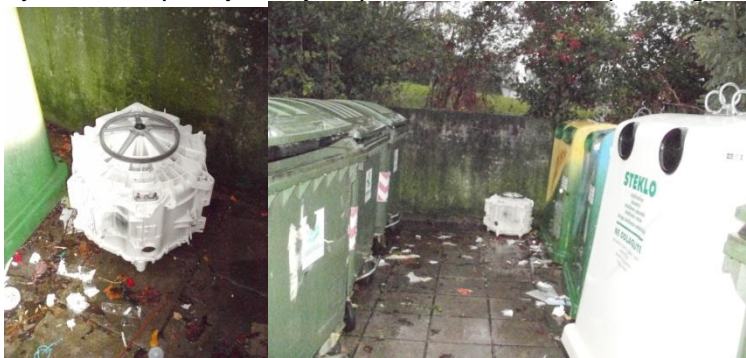
4. Ulica Ivana Suliča c

Tabela 12: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Ivana Suliča c

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓

zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na vseh zabojnikih so napisi o tem, kaj sodi v določen zabojnik in kaj ne. Rada pa bi poudarila, da je bil tudi ta ekološki otok umazan, saj so se nekateri kosovno odpadki nahajali ob zabojnikih, na spodnji sliki je lepo razviden boben pralnega stroja.

Slika 36: Ekološki otok na območju ulice Ivana Suliča c

5. Ulica Franca Baliča

Tabela 13: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Franca Baliča

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem ekološkem otoku se nahaja poleg zabojnikov za mešane komunalne odpadke še zabojnik za papir in karton, ki nima napisa o tem, kaj lahko v ta zabojnik odložimo in česa ne smemo. Med nepravilnosti bi štela tudi to, da je zabojnik za papir in karton poškodovan, poleg tega pa so bili ob zabojnikih kosovni odpadki, kar je razvidno iz spodnje slike.

Slika 37: Ekološki otok na območju ulice Franca Baliča

6. Ulica V mlinu

Tabela 14: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice V mlinu

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓

zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓
--------------------------------------	---

Na vseh zabojnikih so napisi o tem, kaj sodi v določen zabojnik in kaj ne. Poleg zgoraj označenih zabojnikov se na tem ekološkem otoku nahaja tudi kontejner za zeleni odrez, tako da uporabnikom tega ekološkega otoka ni potrebno le-tega odvažati v zbirni center oziroma na deponijo v Staro goro. Na spodnjih slikah vidimo območje ekološkega otoka in kontejner za zeleni odrez.

Slika 38: Ekološki otok na območju ulice V mlinu

7. Ulica Cesta prekomorskih brigad a

Tabela 15: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Poleg tega, da manjkajo določeni zabojniki, pa na zabojniku za papir in karton manjka tudi napis, kaj lahko vanj odložimo in česa ne. Ob zabojniku za papir in karton je bila škatla s kartonom, kar je razvidno tudi iz spodnje slike, saj je najverjetneje odprtina zabojnika premajhna.

Slika 39: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad a

8. Cesta prekomorskih brigad b

Tabela 16: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓

zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓
--------------------------------------	---

Na zabojnikih za embalažo ter papir in karton ni napisov o tem, kaj lahko v določen zabojnik odložimo.

Slika 40: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad b

9. Žnidarčičeva ulica

Tabela 17: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Žnidarčičeve ulice

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Napisi o tem, kaj lahko določimo vanje, so bili na vseh zabojnikih. Zabojnik za steklo je bil v času ogleda poškodovan, kar je razvidno tudi iz spodnje slike.

Slika 41: Ekološki otok na območju Žnidarčičeve ulice

10. Ulica Nikole Tesle a

Tabela 18: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za embalažo in steklo ni napisov o tem, kaj lahko odložimo v določen zabojnik in česa ne smemo. Poleg zabojnika za embalažo je bila odložena plastična embalaža mehčalca, saj je prevelika in najverjetneje ne gre skozi režo zabojnika.

Slika 42: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle a

11. Ulica Nikole Tesle b

Tabela 19: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem ekološkem otoku manjkata zabojnika za embalažo in steklo. Na zabojniku za papir in karton je napis, kaj lahko vanj odložimo.

Slika 43: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle b

12. Ulica Cesta prekomorskih brigad c

Tabela 20: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta prekomorskih brigad c

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Poleg manjkajočih zabojnikov tu manjka tudi napis na zabojniku za papir in karton, o tem, kaj lahko vanj odložimo. Poleg tega pa se tudi tukaj nahajajo ob zabojnikih kartonaste škatle, ki so prevelike, da bi šle skozi režo na zabojniku za papir in karton, kar je razvidno tudi iz spodnje slike.

Slika 44: Ekološki otok na območju ulice Cesta prekomorskih brigad c

13. Stjenkova ulica

Tabela 21: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Stjenkove ulice

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za steklo in papir ni napisa, kaj spada vanju in kaj ne.

Slika 45: Ekološki otoki na območju Stjenkove ulice

14. Ulica Vrtojbenska cesta a

Tabela 22: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Vrtojbenska cesta a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Zabojnik za embalažo nima napisa, kaj lahko vanj odložimo in česa ne smemo.

Slika 46: Ekološki otok na območju ulice Vrtojbenska cesta a

15. Ulica Vrtojbenska cesta b

Tabela 23: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Vrtojbenska cesta b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na vseh prisotnih zabojnikih so napisi, ki določajo, kam kaj odložiti.

Slika 47: Ekološki otok na območju ulice Vrtojbenska cesta b

16. Ulica Andreja Gabrščka

Tabela 24: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Andreja Gabrščka

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na vseh zabojnikih so napisi z navodili o tem, kaj spada v določen zabojnik. Kot je razvidno iz spodnje slike, so pokrovi nekaterih zabojnikov pokvarjeni, okolica zabojnikov pa je umazana.

Slika 48: Ekološki otok na območju ulice Andreja Gabrščka

17. Cvetlična ulica

Tabela 25: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Cvetlične ulice

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za steklo ni napisa, kaj spada vanj in kaj ne.

Slika 49: Ekološki otok na območju Cvetlične ulice

18. Feiglova ulica

Tabela 26: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju Feiglove ulice

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za embalažo in steklo ni napisa o tem, kaj tja lahko odvržemo in česa ne.

Slika 50: Ekološki otok na območju Feiglove ulice

19. Ulica Na pristavi

Tabela 27: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na pristavi

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za steklo manjka napis, kaj vanj spada in kaj ne. Poleg tega so tudi tukaj poškodovani zabojniki, ki nimajo pokrova. Poleg predpisanih zabojnikov pa se tu nahaja še zabojnik za oblačila in obutev.

Slika 51: Ekološki otok na območju ulice Na pristavi

20. Ulica Nikole Tesle c

Tabela 28: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Nikole Tesle c

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Napisi o tem, kaj spada v zabojnike, se nahajajo na obeh zabojnikih.

Slika 52: Ekološki otok na območju ulice Nikole Tesle c

21. Ulica Cesta goriške fronte a

Tabela 29: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta goriške fronte a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za embalažo ter papir in karton ni napisa, kaj lahko vanje odložimo.

Slika 53: Ekološki otok na območju ulice Cesta goriške fronte a

22. Ulica Cesta goriške fronte b

Tabela 30: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Cesta goriške fronte b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za embalažo ter papir in karton ni napisa o tem, kaj vanju lahko odlagamo in česa ne.

Slika 54: Ekološki otok na območju ulice Cesta goriške fronte b

23. Ulica Podlazami a

Tabela 31: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za embalažo manjka napis o tem, kaj lahko vanj odložimo in česa ne.

Slika 55: Ekološki otok na območju ulice Podlazami a

24. Ulica Podlazami b

Tabela 32: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

V času ogleda je bilo ob zabojnik prislonjeno steklo, ki pa ga ne smemo odlagati v zabojnik za steklo, kar nam prepoveduje tudi napis na zabojniku, ker se uvršča v kategorijo ravno steklo in se ga obravnava kot kosovni odpadki, in ga je potrebno tako tudi odložiti. Na vseh zabojnikih so napisi o tem, kaj lahko vanje odložimo in česa ne, vendar v primeru stekla to očitno ni dovolj jasno.

Slika 56: Ekološki otok na območju ulice Podlazami b

25. Ulica Podlazami c

Tabela 33: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami c

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojnikih za steklo ter papir in karton ni napisa o tem, kaj vanju lahko odložimo in česa ne smemo. Kot je razvidno iz spodnje slike, so bili ob zabojnikih gradbeni odpadki.

Slika 57: Ekološki otok na območju ulice Podlazami c

26. Ulica Podlazami d

Tabela 34: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Podlazami d

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem mestu pa za razliko od drugih ekoloških otokov stoji zabojnik za organske kuhinjske odpadke, vendar pa ni zabojnikov za embalažo in steklo. Poleg tega pa je zabojnik za papir in karton poškodovan, kar je razvidno tudi iz spodnje slike.

Slika 58: Ekološki otok na območju ulice Podlazami d

27. Ulica Opekarniška cesta

Tabela 35: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Opekarniška cesta

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na vseh zabojnikih so napisi o tem, kaj lahko odložimo v določen zabojnik. Na spodnjih slikah je razvidno, da sedaj občani odlagajo zeleni odrez za ekološki otok, kjer je očem nevidno; odkar so občinsko zemljišče obdali z mrežo, kar je razvidno na zadnji sliki.

Slika 59: Ekološki otok na območju ulice Opekarniška cesta

28. Ulica Poljska pot

Tabela 36: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Poljska pot

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem ekološkem otoku pa srečamo vse zabojnike, ki so predpisani zanje, poleg tega pa je tu še dodaten zabojnik za plastično embalažo. Le na zabojniku za papir in karton je napis o tem, kaj vanj lahko odložimo, na vseh ostalih pa napisa ni. V času obiska je bil ekološki otok v presenetljivo dobrem stanju, saj je bilo ob zabojnikih le malo odpadkov, kar je razvidno na spodnji sliki.

Slika 60: Ekološki otok na območju ulice Poljska pot

29. Ulica 9. septembra a

Tabela 37: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice 9. septembra a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za steklo ni napisa o tem, kaj lahko vanj odložimo.

Slika 61: Ekološki otok na območju ulice 9. septembra a

30. Ulica Krožna cesta

Tabela 38: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Krožna cesta

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
----------	-----------------------

zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Tudi na tem ekološkem otoku se nahajajo vsi prepisani zabojniki, vendar na nobenemu od njih ni napisa o tem, kaj v zabojnik spada in kaj ne.

Slika 62: Ekološki otok na območju ulice Krožna cesta

31. Ulica Gramozna pot

Tabela 39: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Gramozna pot

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na vseh prisotnih zabojnikih so napisi, ki določajo, kaj lahko v zabojnike odložimo.

Slika 63: Ekološki otok na območju ulice Gramozna pot

32. Ulica Zapučke

Tabela 40: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Zapučke

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✓
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za steklo manjka napis o tem, kaj vanj spada in kaj ne.

Slika 64: Ekološki otok na območju ulice Zapučke

33. Ulica Na lokvi a

Tabela 41: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na lokvi a

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✗
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem ekološkem otoku se nahajajo samo zabojniki za mešane komunalne odpadke.

Slika 65: Ekološki otok na območju ulice Na lokvi a

34. Ulica Na lokvi b

Tabela 42: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Na lokvi b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✗

Na tem ekološkem otoku se nahaja samo zabojnik za papir in karton, ki nima napisa kaj lahko vanj odložimo in česa ne smemo.

Slika 66: Ekološki otok na območju ulice Na lokvi b

35. Ulica Griči

Tabela 43: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice Griči

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✗
zabojnik za embalažo	✗
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✗
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na tem ekološkem otoku se nahajajo samo zabojniki za mešane komunalne odpadke, poleg tega pa so bili, kot je iz spodnje slike razvidno, ob zabojnikih odloženi nevarni odpadki.

Slika 67: Ekološki otok na območju ulice Griči

36. Ulica 9. septembra b

Tabela 44: Prisotnost zabojnikov na ekološkem otoku na območju ulice 9. Septembra b

ZABOJNIK	prisotnost/ odsotnost
zabojnik za papir in karton	✓
zabojnik za embalažo	✓
zabojnik za organske kuhinjske odpadke	✓
zabojnik za steklo	✗
zabojnik za mešane komunalne odpadke	✓

Na zabojniku za embalažo ni napisa, kaj lahko vanj odložimo in česa ne. Na tem ekološkem otoku je zabojnik za organske kuhinjske odpadke, vendar je ravno zaradi tega otok umazan, kot je vidno na spodnji sliki, saj so organski odpadki okrog zabojnika.

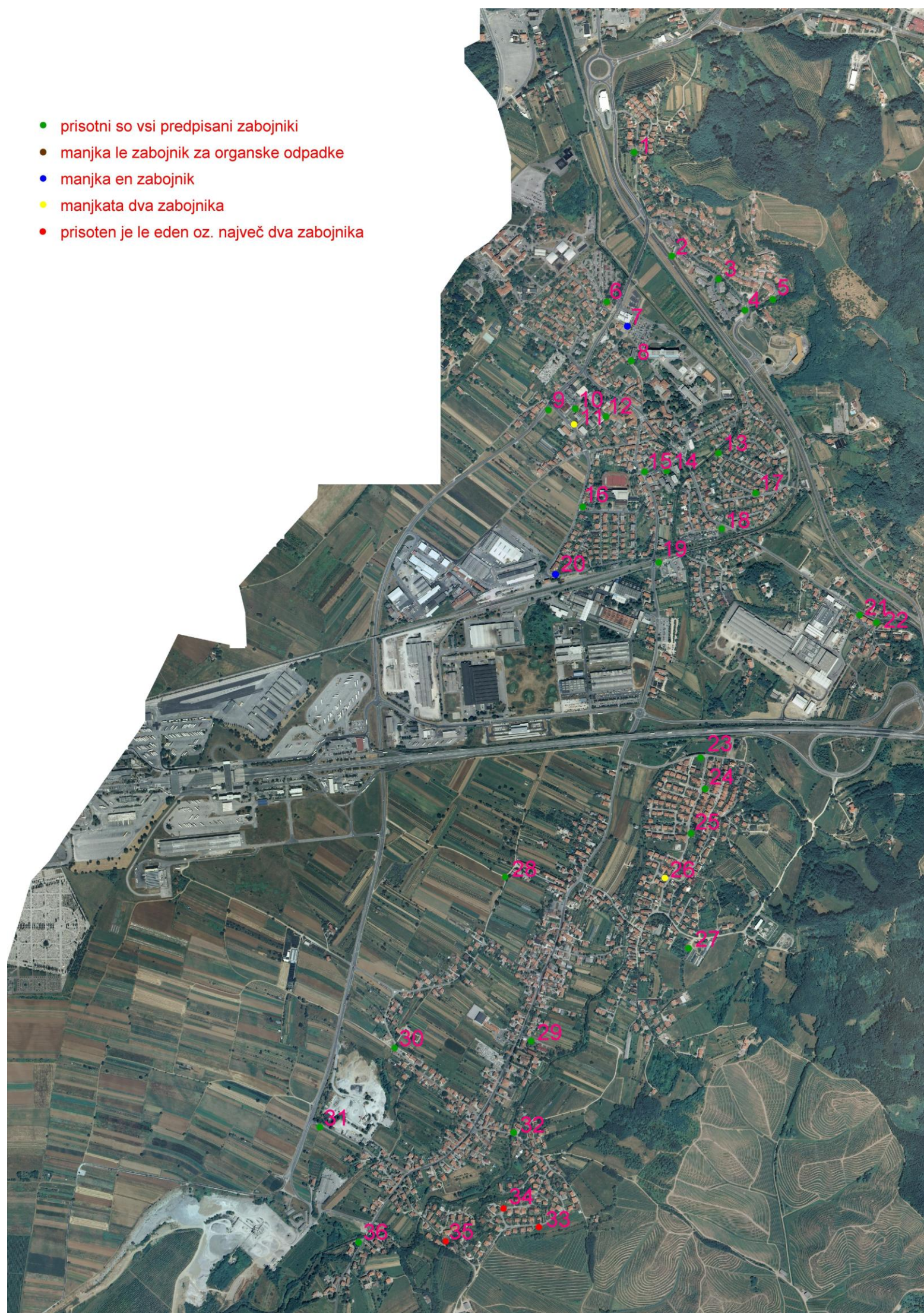

Slika 68: Ekološki otok na območju ulice 9. Septembra b

Priloga G:

Slika ponovno pregledanih ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 9. 9.
2011

Na spodnji sliki vidimo stanje ekoloških otokov dne, 9. 9. 2011, potem ko je KOMUNALA Nova Gorica, d. d., kot izvajalec javne službe zbiranja komunalnih odpadkov, morala najkasneje do 30. 6. 2011 vzpostaviti ločeno zbiranje biorazgradljivih odpadkov in zelenega vrtnega odpada; glede na Uredbo o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom, objavljeno 17. 5. 2010 v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 39/2010. Iz slike 69 je razvidno, da se je stanje opremljenosti ekoloških otokov izboljšalo, saj je sedaj 29 ekoloških otokov takih, ki so zeleno obarvani, torej so popolnoma opremljeni; le na dveh ekoloških otokih manjka en zabojnik; prav tako manjkata dva zabojnika le na dveh ekoloških otokih; še vedno pa so trije ekološki otoki neprimerno opremljeni: na enem so k zabojnikom za mešane komunalne odpadke dodali vsaj zakonsko določeni zabojnik za organske odpadke, na ostalih dveh pa niti tega ne, tako da se na enem še vedno nahaja le zabojnik za papir in karton, na drugemu pa so še vedno le zabojniki za mešane komunalne odpadke. Kar pa se tiče zabojnikov za zeleni odrez, so tej postavljeni kar pogosto, manjkajo namreč le na osmih ekoloških otokih. Torej se je slika ekoloških otokov spremenila v pozitivni smeri, vendar še vedno ostajajo pomanjkljivosti, ki bi jih komunalno podjetje moralo odpraviti. Trenutno stanje ekoloških otokov v rezultatih in zaključkih ni vključeno, ker so ekološke otoke opremlili šele po tem, ko so bili intervjuji in ankete že opravljeni, tako da dejansko niso predmet naših vprašanj, vendar sem jih v priloge vključila, da lahko vidimo, kako se je stanje spremenilo tekom nastajanja diplomske naloge.

Slika 69: Stanje ekoloških otokov v občini Šempeter-Vrtojba z dne, 9. 9. 2011

Priloga H:

Simboli nevarnih odpadkov

Slika 70: Simboli nevarnih odpadkov (Stojanović B., 2009)

Zgoraj prikazani simboli imajo naslednje pomene (Salihoğlu G., 2010):

- vnetljivo: tekočine s plameniščem, manjšim od 0 °C in vreliščem nižjim od 35, ter plini, ki v stiku s plamenom na zraku zagorijo pri sobni temperaturi in običajnem zračnem tlaku.
- Zdravju škodljivo: snovi, ki povzročijo takojšnje okvare zdravja pri zaužitju, vdihovanju ali stiku s kožo.
- Eksplozivno: snovi, ki ob določenih pogojih, kot so povišana temperatura, udarec, trenje, ... eksplodirajo.
- Oksidativno: snovi, ki zelo burno reagirajo ob stiku z drugimi materiali, kar pripelje do požara.
- Okolju nevarno: snovi, ki povzročijo takojšnjo ali dolgoročno škodo v tleh, zraku in vodi, ter organizmih, ki v njih živijo.
- Strupeno: snovi, ki povzročijo hude okvare zdravja ali celo smrt v primeru zaužitja, vdihovanja ali stika s kožo.
- Jedko: snovi, ki poškodujejo ali celo uničijo živo tkivo, povzročijo opekline, in materiale, s katerimi pridejo v stik.
- Zelo lahko vnetljivo: snovi, ki zagorijo že ob kratkem stiku z ognjem ali zrakom pri sobni temperaturi in običajnem zračnem tlaku.
- Dražilno: snovi, ki povzročajo draženje kože, oči in dihal.
- Zelo strupeno: snovi, ki že v majhnih količinah povzročijo zelo hude okvare zdravja ali celo smrt v primeru zaužitja, vdihovanja ali stika s kožo.

